

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสาน
Determinant of Isan People's Demand for Domestic Tourism

งบประมาณอุดหนุนทั่วไปประจำปีงบประมาณ 2548

โดย

อ. ชมนาด ไชยประสิทธิ์

ผศ. นาดฤดี มณีเนตร

ได้รับจัดพิมพ์จาก
คณะกรรมการ
จาก.....
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ISBN 974-284-348-1

b 15025386
I 16275937

ABSTRACT

The objective of this research was to study determinants of demand for domestic tourism and average expenditure of Tourists from North Eastern Region. For this study the determinants of demand for domestic tourism had been separately analyzed in different periods of time by using data derived from questionnaires of 1,000 tourists from North Eastern Region in 2005, the analysis was made by using Logit Model and Regression Model.

The findings derived from the Logit Model were found that the important factors influencing the demand for domestic tourism of North Eastern Tourists included gender, age, and household's size of 3-4 persons that affected demand for domestic tourism of North Eastern Tourists in positive relationship whereas the household's income, household's size of 1-2 persons, and winter would influence the demand for domestic tourism of the North Eastern Tourists in negative relationship. Considering in the timeframe shortened it was found that the determinants as mentioned were still significant as usual as whole. The other variables such as education, occupation, and travelling pattern did not influence the determinants of demand as mentioned.

And the findings derived from Regression Analysis were found that the important factors determining average expenditure of North Eastern Tourists included occupation, landscape for travelling of the tourists, the purpose of travelling, and seasons that affected average expenditure in positive relationship whereas age. And household's size would affect in the negative relationship. But the other variables except this would not be significant for determining average expenditure of tourists.

The results derived from the analysis as mentioned could be used for policy planning promoting demand for domestic tourism and average expenditure of North Eastern Tourists. The target groups aimed at should include the high average household income group, the senior group, private business running group, private company personnel and bureaucrat or public enterprise groups.

คำนำ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานในครั้งนี
ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยงบประมาณอุดหนุนทั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2548

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้
สนใจทางด้านการท่องเที่ยวบ้างไม่มากก็น้อย

ทำน้คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้งานในครั้งนีสำเร็จได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.5 คำสำคัญ (keyword) ของเรื่องทำการวิจัย	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3. วิธีดำเนินการวิจัย	14
3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	14
3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	14
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	15
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	16
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	17
4. ผลการวิเคราะห์	29
4.1 ลักษณะโดยทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน	29
4.2 วิเคราะห์สมการโลจิต	53
4.3 วิเคราะห์สมการถดถอยพหุ	62
5. สรุปและข้อเสนอแนะ	73
5.1 สรุป	73

5.2 ข้อเสนอแนะของการศึกษาและแนวทางการศึกษาต่อไป	77
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา	80
ภาคผนวก ข การประมาณค่าแบบจำลองโลจิสต์	85
ภาคผนวก ค การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	88
ภาคผนวก ง ค่าสถิติ	92

สารบัญดาร่าง

ดาร่างที่	หน้า
4.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับเพศ	29
4.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับอายุ	30
4.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับการศึกษา	31
4.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับอาชีพ	32
4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ กับขนาดความครอบครัว	33
4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ กับรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว	34
4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ กับรูปแบบการเดินทาง	35
4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับฤดูกาล.	35
4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ กับภูมิภาคจุดหมายปลายทาง	36
4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวกับอายุ	37
4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวกับอาชีพ	38
4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวกับการศึกษา	39
4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว กับวัตถุประสงค์การเดินทาง	40
4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว กับภูมิภาคจุดหมายปลายทาง	41
4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวกับวัตถุประสงค์การเดินทาง	42
4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวกับภูมิภาคจุดหมายปลายทาง	43
4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ตามสถานที่กับเพศ	44
4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ตามสถานที่กับอายุของนักท่องเที่ยว	45

4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ชาวอิสานกับอาชีพของนักท่องเที่ยว	46
4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ชาวอิสานกับรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว	48
4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ชาวอิสานกับขนาดของครอบครัวของนักท่องเที่ยว	49
4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ชาวอิสานกับวัตถุประสงค์ที่มาของนักท่องเที่ยว	50
4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ชาวอิสานกับภูมิภาคจุดหมายปลายทาง	51
4.24 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว ภายในประเทศของชาวอิสานในช่วงปี พ.ศ. 2548 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2548)	60
4.25 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว ภายในประเทศของชาวอิสานในช่วงเวลาต่าง ๆ	61
4.26 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ของชาวอิสานในช่วงปี พ.ศ.2548	66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งทำให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยทำให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้ามาในรูปของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ นำมาซึ่งความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ (Gross Domestic Product)

แต่ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยได้รับภัยคุกคามจากโรค SAR¹ ซึ่งเป็นโรคติดต่อร้ายแรงทำให้เกิดภาวะการหดตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติจากวิกฤตดังกล่าวรัฐบาลไทยโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้มอบหมายนโยบายให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรณรงค์ให้เกิดโครงการไทยเที่ยวไทยไปได้ทุกเดือนเพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวให้ฟื้นตัวและกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

และจากนโยบายดังกล่าวจึงทำให้เกิดโครงการ Unseen in Thailand² ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย (Domestic tourism) เป็นการสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด และความรับผิดชอบต่อแผ่นดิน รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจรักหวงแหนในทรัพยากรและสมบัติทาง วัฒนธรรมของชาติ และเกิดการรักษาดันทุนที่ถูกต้อง³

เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้ชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ จึงควรได้มีการส่งเสริมการวิจัย ตลอดจนการประเมินผล รวมทั้งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ อันเป็นตัวชี้วัด (Criteria measures) ให้ได้ทราบถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานเป็นระยะ ๆ โดยต่อเนื่อง โดยงานวิจัยนี้จะเป็นการศึกษาปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสาน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักกลุ่มหนึ่งของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การศึกษาด้านอุปสงค์นี้เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการสร้าง-จัดหาสินค้าและบริการ มาตอบสนองนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม และจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนนโยบายและมาตรการส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในอนาคต

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, 2546

² Available from : www.iat.or.th

³ "The Age Repeater", 6 June 2001, : www.brandagemag.com

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและระดับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอีสานที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอีสาน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยนี้ต้องการจะทดสอบสมมุติฐานที่ว่า

สมมุติฐาน : อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน ถูกกำหนดจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ อาชีพ ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น เพศ อายุ การศึกษา ภูมิภาค จุดมุ่งหมาย และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ฤดูกาล ประเภทพาหนะ รูปแบบการเดินทาง เป็นต้น

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. การวิจัยนี้จะศึกษาถึงนักท่องเที่ยวเฉพาะชาวอีสานโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะทั่ว ๆ ไป ดังต่อไปนี้

- 1.1 ภูมิภาคจุดมุ่งหมายของการเดินทาง
- 1.2 วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง
- 1.3 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง และระยะเวลาพักโดยเฉลี่ย
- 1.4 รูปแบบที่พักและพาหนะ
- 1.5 ระดับรายได้ อาชีพ อายุ เพศ การศึกษา และสถานภาพสมรส

รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางในประเทศที่สนใจในการศึกษานี้ จะมีการเดินทางด้วยตนเองและเดินทางไปกับบริษัทท่องเที่ยว โดยเป็นการเดินทางในรอบปี พ.ศ.

มกราคม 2548 - 31 ธันวาคม 2548)

1.5 คำสำคัญ (Keyword) ของเรื่องที่ทำการวิจัย

1. อุปสงค์การท่องเที่ยว (Tourism Demand) หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปใช้บริการซื้อสินค้ายังสถานที่ท่องเที่ยวหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

2. ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (Average Expenditure) หมายถึง ระดับการใช้จ่ายที่บริการของการท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบเป็นค่าใช้จ่ายด้านที่พัก การเดินทาง อาหาร เครื่องดื่ม และการจับจ่ายซื้อของที่ระลึก ฯลฯ เพื่อให้ได้รับความพอใจระดับหนึ่งที่กำหนด

3. นักท่องเที่ยวชาวอีสาน หมายถึง คนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ขึ้นไป ที่มีถิ่นพำนักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 1 ปี และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอีสาน

4. การท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง การเดินทางไปยังจังหวัดอื่น ๆ (นอกเขตภูมิลำเนา) ของบุคคลที่อยู่ในภูมิลำเนาเดิมมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเพื่อพักผ่อนเยี่ยมญาติมิตร ประชุมหรือสัมมนา ทักษะศึกษา เล่นหรือดูกีฬา ประกอบพิธีทางศาสนา หรือประกอบธุรกิจใด ๆ เพียงชั่วคราว (มิใช่การไปทำงานประจำหรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดที่เดินทางไป) และต้องพักค้างคืนอยู่ในจังหวัดนั้น อย่างน้อย 1 คืน (หากเป็นการเดินทางไปกลับในวันเดียวจะเรียกว่า "ทัศนจร") แต่ไม่เกิน 60 วัน

5. การท่องเที่ยวในรอบปี พ.ศ. 2548 หมายถึง การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำนวนที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2548 – 31 ธันวาคม 2548

6. ที่พักแรม หมายถึง สถานที่ที่นักท่องเที่ยวใช้พักระหว่างเดินทาง ซึ่งอาจจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะการใช้ ดังนี้

- โรงแรม หมายถึง ที่พักแรมที่สร้างขึ้นเฉพาะและแบ่งเป็นห้องพัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักเดินทางและเก็บค่าเช่าเป็นรายห้อง
- เกสต์เฮาส์ หมายถึง บ้านที่ดัดแปลงหรือสร้างขึ้นและแบ่งห้องเป็นที่พักแรมโดยเก็บค่าเช่า
- ริงกะโล หมายถึง ที่พักแรมที่กลุ่มบุคคลหรือสถาบันจัดไว้ให้นักท่องเที่ยวโดยเก็บค่าเช่า
- รั้งกรรพ หมายถึง ที่พักที่มีลักษณะห้องพักเป็นหลัง ๆ มีบริเวณแวดล้อมด้วยธรรมชาติ
- บ้านรับรอง หมายถึง ที่พัก หน่วยราชการ บริษัท หรือเอกชน จัดไว้เพื่อใช้รับรองแขกที่พำนักโดยไม่เก็บค่าเช่า

- บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน หมายถึง บ้านญาติมิตรของนักท่องเที่ยวที่จัดให้เป็นที่พักแรม โดยไม่เก็บค่าเช่า

7. รถโดยสารประจำทาง หมายถึง รถที่ใช้ขนส่งผู้โดยสารตามเส้นทางที่กำหนดค่าบริการเป็นรายบุคคลและมีที่นั่งเกินกว่า 7 คนขึ้นไป ทั้งที่มีและไม่มีเครื่องปรับอากาศ

8. รถยนต์ส่วนบุคคล หมายถึง รถยนต์ส่วนตัวของนักเดินทาง หรือรถยนต์ของหน่วยราชการ หรือเอกชน ที่นักเดินทางใช้โดยไม่มีอัตราค่าบริการ มีขนาดและลักษณะใดก็ได้

9. ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย หมายถึง ระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวคนหนึ่ง ๆ ใช้ท่องเที่ยว ณ สถานที่หนึ่งในการเดินทางแต่ละครั้ง โดยนับเป็นวันที่ค้างคืน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน บัณฑิตที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

2. เป็นข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุนด้านธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับนักลงทุนที่สนใจจะพัฒนาหรือดำเนินธุรกิจของตนในด้านนี้

3. นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนนโยบายการส่งเสริมและปรับปรุงการท่องเที่ยวของไทยให้สามารถสร้าง-จัด-หาสินค้าและบริการ มาตอบสนองนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหันมาท่องเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

อุปสงค์การท่องเที่ยว

จากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์โดยทั่ว ๆ ไป อุปสงค์^๕ หมายถึง ความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของผู้บริโภค (want) ร่วมกับความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าวหรืออำนาจซื้อ (purchasing power) ในการศึกษาอุปสงค์ที่ผู้บริโภคมียอดซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง จึงมีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เช่น ราคาของสินค้าที่ผู้บริโภคทำการซื้ออยู่ รายได้ของผู้บริโภค ราคาของสินค้าที่เกี่ยวข้องรสนิยมของผู้บริโภค การคาดคะเนรายได้ในอนาคต และอื่น ๆ โดยทั่วไปเมื่อจะทำการศึกษาในเรื่องอุปสงค์มักจะเลือกหยิบเอาปัจจัยเพียงบางตัวที่เห็นว่ามีส่วนต่อปริมาณซื้อของผู้บริโภคอย่างมากเข้ามาพิจารณา และกำหนดให้ปัจจัยตัวอื่น ๆ คงที่ เช่น อุปสงค์ต่อราคา (Price Demand) อุปสงค์ต่อรายได้ (Income Demand) และอุปสงค์ต่อราคาสินค้าชนิดอื่น (Cross Demand)

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ (Elasticity of demand) คือ ค่าที่ใช้วัดเปอร์เซ็นต์ (หรืออัตรา) การเปลี่ยนแปลงของปริมาณสินค้าที่จะมีผู้ต้องการซื้อ ณ ขณะใดขณะหนึ่ง ต่อเปอร์เซ็นต์ (หรืออัตรา) การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดปริมาณซื้อนั้น ๆ

ลักษณะของอุปสงค์ตามที่กล่าวมานี้จะใช้ได้กับลักษณะสินค้าทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ส่วนในเรื่องของการท่องเที่ยวไม่ได้มีลักษณะเป็นปกติธรรมดาแบบนี้ เพราะจะมีปัจจัยต่าง ๆ อย่างหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการทำให้ผู้บริโภคหรือผู้ซื้อหรือนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีเวลาว่าง มีรายได้เพียงพอ และมีความตั้งใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวด้วย อีกทั้งมีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการที่เป็นตัวกำหนด

Alister Mathieson และ Geoffrey Wall ได้จำแนกลักษณะของอุปสงค์การท่องเที่ยวไว้เป็น 3 ประเภท ด้วยกันคือ

1. อุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริง (Actual Demand) หมายถึงจำนวนประชากรหรือผู้คนที่เดินทางไปท่องเที่ยว ณ จุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวได้จริง เป็นอุปสงค์ที่มีความครบถ้วน

Alister Mathieson and Geoffrey Wall, Tourism Economic, Physical and Social Impacts. Longman.

บริษัทพิมพ์ชุดวิชา, "ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค" คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: 2539.

ตามความหมายของอุปสงค์ คือมีความต้องการมีความพร้อมและความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ในขณะนั้น

2. อุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ (Potential Demand) ได้แก่ จำนวนประชากรหรือนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะเดินทางโดยมีองค์ประกอบของอุปสงค์ด้านความต้องการแล้ว แต่ยังขาดองค์ประกอบ ด้านการเงิน เวลา และหรือการจัดการเพื่อการเดินทาง อุปสงค์การท่องเที่ยวที่ศักยภาพอาจเปลี่ยนเป็นอุปสงค์ที่แท้จริงได้ หากระบบการตลาดให้ความสำคัญและเข้ามาแก้ปัญหาเรื่องของการให้เครดิตการจัดการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

3. อุปสงค์การท่องเที่ยวที่อาจคล้อยตามได้ (Deferred Demand) เป็นอุปสงค์ที่อาจกลายเป็นอุปสงค์ชนิดที่ 1 และชนิดที่ 2 ได้ ภายใต้สมมติฐานว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวอยู่ อุปสงค์ประเภทที่สามนี้จะเป็อุปสงค์ที่ยังไม่มีความรู้และความต้องการที่จะเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางที่ใดที่หนึ่ง เนื่องจากไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว นั้น รวมทั้งบางครั้งขาดปัจจัยสนับสนุนให้กลายเป็นอุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้วย (เงิน-เวลา-การจัดการ) อุปสงค์ชนิดนี้หากใช้ระบบช่องทางการขายการโฆษณาให้ถูกต้องแล้วจะกระตุ้นให้กลายเป็นอุปสงค์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพได้ไม่ยาก

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้นิยามของอุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริง โดยจะกำหนดให้อุปสงค์การท่องเที่ยวที่แท้จริงนี้ขึ้นอยู่กับค่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่าง ๆ หลายตัวแปร ชับซ้อนกว่าอุปสงค์ในสินค้าธรรมดาอื่น ๆ มาก ตัวแปรต่าง ๆ มีทั้งสามารถประเมินค่าออกมาเป็นตัวเลขได้ เช่น รายได้ อายุ และขนาดของครอบครัว และไม่สามารถประเมินค่าออกเป็นตัวเลขได้ เช่น เพศ การศึกษา อาชีพ รูปแบบการเดินทาง และฤดูกาล เป็นต้น

ความยืดหยุ่นของอุปสงค์การท่องเที่ยว (High Elasticity) หมายถึง ลักษณะความยืดหยุ่นของปริมาณความต้องการที่อาจเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีขนาดกว้าง โดยลักษณะนี้อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระดับราคาหรือภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจของการตลาด ทำให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงความต้องการซื้อสินค้าและบริการ

ในการศึกษาครั้งนี้ การคำนวณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การท่องเที่ยวต่อตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง คือ การหาเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของค่าความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เมื่อตัวแปรตัวที่สนใจเปลี่ยนไป 1 เปอร์เซ็นต์ โดยกำหนดว่าตัวแปรอื่น ๆ มีค่าคงที่ที่ระดับค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้น ๆ

๒
 ๒๐๑๕
 ๒๐๑๕

โดยทั่วไปอุปสงค์การท่องเที่ยวจะมีลักษณะยืดหยุ่นสูง เนื่องจาก

1. ความสามารถทดแทนได้ของสินค้าอื่น หรือแม้แต่สินค้าการท่องเที่ยวชนิดเดียวกันต่อ ตัวสินค้าการท่องเที่ยว (The Possibility to be substituted) หากสินค้าการท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่ไม่สามารถหาสินค้าอื่นทดแทนได้แล้วผู้บริโภคก็จะต้องบริโภคสินค้าการท่องเที่ยวโดยไม่มีสิทธิเลือก แต่ในข้อเท็จจริงแล้วสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเป็นสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเป็น สินค้าและบริการไร้รูป (Intangible goods) ตัวสินค้าจะอยู่ในรูปของ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ความสนุกสนานตื่นเต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถหาได้จากสินค้าชนิดอื่น

2. ขนาดของความจำเป็นที่จะแข่งขันกับสินค้าตัวอื่น ถึงแม้ว่าความต้องการที่จะอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการการท่องเที่ยวในปัจจุบันจะมีแนวโน้มที่จะเป็นที่ต้องการมากขึ้น เนื่องจากสภาพของสิ่งแวดล้อมบีบบังคับ แต่สินค้าและบริการนี้ยังไม่อาจจัดเป็นสินค้าและบริการที่จำเป็น เช่นสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ดังนั้นสินค้าและบริการการท่องเที่ยวจึงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าตัวอื่นได้ นักท่องเที่ยวที่จะใช้เงินเพื่อการท่องเที่ยวอาจเปลี่ยนใจไม่เดินทางหากมีความจำเป็นต้องใช้เงินด้านอื่น

3. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากความผันผวนทำให้รายรับรายจ่ายเปลี่ยน ไปส่งผลกระทบต่อรายจ่ายหรือหดตัวของอุปสงค์ หรือส่งผลให้ความต้องการซื้อเปลี่ยนตามไปด้วย โดยเฉพาะในภาวะที่ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้ค่าของเงินลดลง รายการค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเป็นรายการแรกที่จะถูกตัดทอน หรือในทางตรงกันข้าม เมื่อคนมีรายได้มากขึ้น อุปสงค์การท่องเที่ยวก็อาจขยายออกได้มากเช่นกัน

4. ความต้องการเดินทางขึ้นอยู่กับสมันิยม จำนวนผู้เดินทางไปยังแต่ละจุดหมาย แต่สถานที่อาจเพิ่มหรือลดลงอย่างมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าสถานที่นั้น ๆ อยู่ในสมันิยมของผู้คนในยุคนั้นมากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตาม สาเหตุของความยืดหยุ่นทั้ง 4 ประการ อาจก่อให้เกิดความยืดหยุ่นในอุปสงค์เป็นสองลักษณะด้วยกันคือ การลดลงของอุปสงค์เชิงคุณภาพแต่อุปสงค์เชิงปริมาณเท่าเดิมหรือมากขึ้น เช่น เปลี่ยนจากไปเที่ยวต่างประเทศปีละครั้งเป็นไปเที่ยวในประเทศปีละหลายครั้ง หรือเปลี่ยนจากการเดินทางโดยสารเครื่องบินเป็นการเดินทางโดยรถไฟ ส่วนอีกลักษณะนั้นคือการ ลดอุปสงค์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งทั้งสองลักษณะจะส่งผลต่อความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่างกันไป

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทางด้านอุปสงค์การท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ประมาณการรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ หรือพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยในอนาคต ซึ่งจะนำเสนอได้พอเป็นสังเขป โดยสามารถแยกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับอุปสงค์การท่องเที่ยว โดยจะศึกษาโครงสร้างของอุปสงค์ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวหรือจำนวนนักท่องเที่ยว ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทุติยภูมิและใช้การวิเคราะห์ทางสถิติโดยอาศัยสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาเพื่อประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ตลอดจนพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต และส่วนที่สาม เป็นการศึกษาถึงปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ และใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการวิเคราะห์

~~*~~ การศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

มีผลงานการศึกษาของ จุฑาทพร สุรเชษฐคมสัน⁶ ทำการศึกษา เรื่องอุปสงค์การท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยทำการศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับอุปสงค์ หรือจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 10 สัญชาติ ผลการวิเคราะห์พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตขึ้นอยู่กับตัวแปรที่มีระดับนัยสำคัญ คือจำนวนห้องพักของโรงแรมทั้งหมดในจังหวัดภูเก็ต จำนวนเที่ยวบินที่เสนอบริการ ณ ท่าอากาศยานสากลจังหวัดภูเก็ต จำนวนเที่ยวบริการของรถโดยสารระหว่างจังหวัด ณ สถานีขนส่งจังหวัดภูเก็ต และตัวแปรหุ่นที่แสดงเหตุการณ์พิเศษในปีที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยผันแปรต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด ยกเว้นจำนวนเที่ยวบริการของรถโดยสารระหว่างจังหวัด ณ สถานีขนส่งจังหวัด ซึ่งปัจจัยผันแปรต่าง ๆ ดังกล่าว มีความเหมาะสมที่จะใช้อธิบายจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดได้ร้อยละ 97.67

⁶ จุฑาทพร สุรเชษฐคมสัน, "การศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต" (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532)

✧ บังอรรัตน์ โรจน์วรรณสินธุ์ ลัดดาวัลย์ บุญประกอบ และสุพจน์ จังศิริพรปกรณ์ ศึกษาเรื่องผลของการปรับค่าเงินบาทต่อการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ผลของการปรับค่าเงินบาทที่มีต่อจำนวนและการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยซึ่งมีผลต่อรายรับจากการท่องเที่ยว และของนักท่องเที่ยวคนไทยที่เดินทางไปต่างประเทศซึ่งมีผลต่อรายจ่ายเพื่อการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า การลดค่าเงินบาทมีผลทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและรายได้จากการท่องเที่ยวในหน่วยของเงินดอลลาร์สหรัฐ ๙ เพิ่มขึ้น โดยมีค่าความยืดหยุ่นสูงต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา สำหรับผลของการลดค่าเงินบาทต่อการเดินทางออกไปเที่ยวต่างประเทศของคนไทยนั้น ผลที่ได้รับคือ เมื่อมีการลดค่าเงินบาทจะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปต่างประเทศลดลง และยังมีผลทำให้การใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในต่างประเทศของคนไทยในหน่วยเงินดอลลาร์สหรัฐ ๙ ลดลงด้วย ส่งผลให้ประเทศได้รับรายรับสุทธิจากการท่องเที่ยวสูงขึ้น

✧ วีระพล วงษ์ประเสริฐ^๑ ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทยโดยศึกษาจากประเทศที่เป็นตลาดสำคัญของการท่องเที่ยวไทยรวมทั้งสิ้น 13 ประเทศ คือ มาเลเซีย ญี่ปุ่น ไต้หวัน ยองกง สิงคโปร์ เยอรมนี ตะวันตก สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ ฝรั่งเศส อิตาลี และอินเดีย พบว่า อุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทยขึ้นอยู่กับอัตราส่วนราคาค่าโดยสารเครื่องบินจากประเทศนักท่องเที่ยวมายังประเทศไทยกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนในประเทศนักท่องเที่ยว อัตราส่วนของราคาห้องพักเฉลี่ยต่อวันของประเทศไทยกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนในประเทศนักท่องเที่ยว อัตราส่วนเปรียบเทียบของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของประเทศนักท่องเที่ยวกับดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของไทย ตัวแปรหุ่นที่แสดงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและตัวแปรหุ่นที่แสดงวิกฤตการณ์ทางการเมือง โดยจะมีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ปัจจัยผันแปรอิสระแตกต่างกันไปตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาทางด้านค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว คือ อัตราส่วนของราคาค่าโดยสารเครื่องบินจากประเทศนักท่องเที่ยวมายังประเทศไทยกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนในประเทศนักท่องเที่ยว อัตราส่วน

^๑ บังอรรัตน์ โรจน์วรรณสินธุ์ ลัดดาวัลย์ บุญประกอบ และสุพจน์ จังศิริพรปกรณ์, "ผลของการปรับค่าเงินบาทต่อการท่องเที่ยว" *วารสารการท่องเที่ยว* 5, (มกราคม 2529) : 39-49.

^๒ วีระพล วงษ์ประเสริฐ, "การวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536).

ของราคาห้องพักเฉลี่ยต่อวันของประเทศไทยกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนในประเทศนักท่องเที่ยว และอัตราส่วนเปรียบเทียบของดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของประเทศนักท่องเที่ยวกับดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคของไทย โดยจะมีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ปัจจัยผันแปรอิสระแตกต่างกันไปตามลักษณะของนักท่องเที่ยว

Bang-ornrat Rojwannasin⁹ ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยกำหนดการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยแบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวจากอเมริกาเหนือ ยุโรป ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น อาเซียน ตะวันออกกลาง และอื่น ๆ ตัวแปรที่ใช้คือ รายได้ต่อหัวของประเทศแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว อัตราแลกเปลี่ยนเงินระหว่างเงินสกุลของนักท่องเที่ยวกับเงินบาท ระดับราคาสินค้าบริการในประเทศไทยเทียบกับประเทศแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว ระดับราคาน้ำมัน จำนวนนักท่องเที่ยวในปีที่ผ่านมา ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาในช่วง พ.ศ. 2506-2523 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นจะเดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้น ระดับราคาเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญสำหรับอัตราแลกเปลี่ยนจะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเท่านั้น คือ กลุ่มประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และประเทศญี่ปุ่น ทางด้านต้นทุนการขนส่งซึ่งแทนด้วยระดับราคาน้ำมันนั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือ ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง

นอกจากนี้ Bechdolt¹⁰ ได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการเดินทางของนักท่องเที่ยวจากรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาไปยังรัฐฮาวายในแต่ละปีระหว่างปี 1961-1970 ในแบบจำลองจะพิจารณา เป็น 2 แบบ คือ พิจารณาในรูป Total Demand และ Per Capital Demand ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา พบว่าตัวแปรที่มีความสำคัญในการอธิบายความต้องการในการเดินทางไปรัฐฮาวาย ได้แก่ รายได้ส่วนบุคคล รายได้ต่อหัว และค่าใช้จ่ายในการเดินทางซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้ค่าตัวเครื่องบินจากรัฐที่เดินทางมายังฮาวาย

จากการศึกษาในด้านนี้ที่ผ่านมา พบว่าวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาต้องการดูอิทธิพลของปัจจัยที่มีส่วนกำหนดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรืออุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ โดยวิธีการศึกษาส่วนใหญ่ใช้แบบจำลอง Multiple Regression Analysis ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับอุปสงค์การท่องเที่ยว

⁹ Bang-ornrat Rojwannasin, "Determinants of International Tourist Flows to Thailand" (Master of Economics, Faculty of Economics, Thammasat University, 1982).

¹⁰ V. Bechdolt, "Cross-Sectional Travel Demand Function: U.S. Visitors to Hawaii, 1961-1970," *The Quarterly Review of Economics and Business*, Vol. 13, Part 4, Winter 1973, pp.37-44

เช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันที่ตัวแปรอิสระที่ใช้เป็นปัจจัยกำหนดอุปสงค์การเดินทางและขอบเขตการศึกษา แต่ผลการศึกษาก็จะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือสามารถบอกปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว
มีผลการศึกษาของ นฤมล สนธิถาวร¹¹ โดยศึกษาเรื่องการประมาณปริมาณนักท่องเที่ยวที่เกาะสมุยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยมีสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบจำลองศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเกาะสมุยของนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์พบว่าไม่มีสมการใดที่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวสามารถอธิบายการผันแปรของอุปสงค์การท่องเที่ยวสัญชาติต่าง ๆ ได้หมด สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ในการเดินทางมาเที่ยวเกาะสมุยของทุกสัญชาติมากที่สุด คือ รายได้ที่แท้จริงต่อหัวของนักท่องเที่ยว ตัวแปรที่มีความสำคัญรองลงมาคือนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย และตัวแปรสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ในการท่องเที่ยวที่เกาะสมุยของนักท่องเที่ยว คือ จำนวนประชากรของประเทศสหรัฐ เดนมาร์ก และเยอรมัน โดยตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับอุปสงค์การท่องเที่ยวที่เกาะสมุยในทิศทางเดียวกัน

สำหรับการประมาณปริมาณนักท่องเที่ยวที่เกาะสมุยในช่วงแผน ๗ ฉบับที่ 7 ทั้ง 3 วิธีคือสมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เทคนิค Pooling cross-section and time-series data และ Shift and share model ปรากฏว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้จากการประมาณการด้วยวิธี Pooling มีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดในขณะที่วิธี Shift and share model ประมาณการได้จำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด นอกจากนี้ในการคัดเลือกเพื่อหาแบบจำลองที่ดีที่สุดทำได้จากการพิจารณาจากค่า Root Mean Square Error (RMSE) และ Mean Percent Error (MPE) ของแบบจำลองทั้งสาม ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบจำลองวิธีการสมการถดถอยเชิงพหุมีค่า RMSE และ MPE น้อยที่สุด ดังนั้นในการศึกษานี้จึงเลือกวิธีนี้ไปใช้ในการประมาณการปริมาณนักท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 นอกจากนี้แล้ว สุจินต์พรจินตนา¹² ได้ศึกษาเรื่องการประมาณการรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยศึกษาถึง

¹¹ นฤมล สนธิถาวร, "การประมาณการปริมาณนักท่องเที่ยวที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7" (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

¹² สุจินต์พร จินตนา, "การประมาณการรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยเอกรีก, 2538).

ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์หรือจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศที่เป็นตลาดหลักทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย และศึกษาถึงอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ใช้เครื่องมือทางสถิติที่เรียกว่า Multiple Regression Analysis มาวัดผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ และใช้การวิเคราะห์ Time trend มาทำการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยวที่สำคัญ 4 ประเทศ คือ มาเลเซีย ญี่ปุ่น เยอรมัน และอังกฤษ โดยใช้ข้อมูลและตัวแปรที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2528-2537 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยอิสระค่าห้องพักของโรงแรมระดับ 4 ดาว มีทิศทางความสัมพันธ์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสัญชาตินักท่องเที่ยว อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเปรียบเทียบกับและอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับจำนวนนักท่องเที่ยวจากทั้ง 4 ประเทศ สำหรับการวิเคราะห์อัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวและอัตราการเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศพบว่า อัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุดเรียงตามสัญชาตินักท่องเที่ยวตามลำดับคือ นักท่องเที่ยวประเทศเยอรมัน อังกฤษ ญี่ปุ่น และมาเลเซีย และอัตราการเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวที่มาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศตามลำดับ คือ รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น เยอรมัน อังกฤษ และมาเลเซีย

การศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

มีผลงานการศึกษาของ ศรีธนา ศรีรัตนะ¹³ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่ายและระยะเวลาพักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ การศึกษานี้ต้องการหาปัจจัยที่มีผลกำหนดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยได้ทำการทดสอบสมมติฐานว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพศ อายุ สัญชาติ จุดประสงค์ที่มาอาชีพ และต้นทุนต่อหน่วยในหมวดสำคัญ ๆ ทั้ง 5 หมวด ได้แก่ ต้นทุนค่าที่พัก ต้นทุนค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ต้นทุนค่าเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ ต้นทุนค่าใช้จ่ายบันเทิง และต้นทุนค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่เพียงใด พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ได้แก่ รายได้ของนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า US\$ 10,000 ต่อปี สัญชาตินักท่องเที่ยวจากกลุ่มอเมริกาเหนือ และวัตถุประสงค์ที่มาซึ่งปัจจัยเหล่านี้ มีผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทางบวก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้แก่ สัญชาติของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มเอเชียและแปซิฟิก

¹³ ศรีธนา ศรีรัตนะ, "การศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่าย และระยะเวลาพำนักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ"

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534)

อาชีพของนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานเอกชนและแม่บ้าน วัตถุประสงค์ที่มา ดันทุนต่อหน่วยในหมวดค่าที่พัก และดันทุนต่อหน่วยในหมวดค่าซื้อสินค้าที่ระลึก โดยที่ถ้าปัจจัยเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้ระยะเวลาทำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ในการศึกษาครั้งนี้จะแตกต่างจากการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น เนื่องจากในการศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะใช้เฉพาะตัวแปรทางเศรษฐกิจในการศึกษา เช่น ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศของประเทศนักท่องเที่ยว อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ระดับราคาสินค้าและบริการในประเทศไทยกับประเทศแหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว เป็นต้น และข้อมูลที่ใช้ส่วนมากใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time-series) แต่ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวแปรทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ได้แก่ รายได้ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น ซึ่งจะได้จากการออกแบบสอบถาม โดยในการศึกษานี้ได้เพิ่มการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวหรืออุปสงค์การท่องเที่ยวด้วย แล้วใช้ Binary-choice models ที่เรียกว่าแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) อันเป็นรูปหนึ่งของแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตามที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ส่วนขอบเขตการศึกษานี้จะศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทย (กรณีนักท่องเที่ยวชาวอิสาน) ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทย ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาที่ผ่าน ๆ มา ที่มุ่งเน้นศึกษานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะสามารถนำไปวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีแนวคิดในการวิจัย การกำหนดประชากร การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดตัวแปรการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

1.1.1 ตัวแปรด้านรายละเอียดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวชาวอิสาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ และ ขนาดครอบครัว

1.1.2 ตัวแปรด้านข้อมูลการท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2548 ได้แก่ ภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวเดินทางไป วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง รูปแบบที่พัก และพาหนะ

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ระยะเวลา

พักแรม

การศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอิสานนั้น จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยกับปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวไทยตามลำดับนัยสำคัญ มีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. สำนักตรวจคนเข้าเมือง
3. สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. <http://www.apecsec.org.sg>
5. <http://www.tat.or.th>
6. <http://www.worldtourism.org>

3.2.2 การศึกษาภาคสนามเพื่อระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวชาวอิสาน โดย

1. ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์บุคคลตามห้างสรรพสินค้าภายในภาคอิสาน ดังนี้

- ห้างสรรพสินค้าแมคโคร สาขาร้อยเอ็ด
- ห้างสรรพสินค้าร้อยเอ็ดพลาซ่า
- ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส สาขาหนองคาย
- ห้างสรรพสินค้าวันดีซูเปอร์สโตร์ สาขาหนองคาย
- ห้างสรรพสินค้าแมคโคร สาขาอุบลราชธานี
- ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส สาขาอุบลราชธานี
- ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน สาขาอุบลราชธานี
- ห้างสรรพสินค้าอุบลพลาซ่า
- ห้างสรรพสินค้าสกุลไทย
- ห้างสรรพสินค้ายงสงวน
- ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาขอนแก่น
- ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส สาขาขอนแก่น
- ห้างสรรพสินค้าแมคโคร สาขาขอนแก่น
- ห้างสรรพสินค้าแพร่พลาซ่า
- ห้างสรรพสินค้าไอเอซิส
- ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นชาวอีสานที่มาซื้อของในห้างสรรพสินค้า จังหวัดขอนแก่น จังหวัดหนองคาย จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าความน่าจะเป็น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 1,000 คน โดยจะเลือกสัมภาษณ์บุคคลตามห้างสรรพสินค้าภายในภาคอีสาน ดังนี้

-ห้างสรรพสินค้าภายในภาคอีสานตอนบน	200	ตัวอย่าง
-ห้างสรรพสินค้าภายในภาคอีสานตอนล่าง	200	ตัวอย่าง
-ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์	200	ตัวอย่าง
-ห้างสรรพสินค้าเทสโก้โลตัส	200	ตัวอย่าง
-ห้างสรรพสินค้าแมคโคร	200	ตัวอย่าง

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มีทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมประชากรของนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย ตลอดจนปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมีแนวคำถามย่อยดังนี้

1. ภูมิภาคหลังทางเศรษฐกิจ สังคม ประชากร ของชาวอิสาน ที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นต้น

2. ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวและลักษณะการใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน ได้แก่ ภูมิภาค จุดหมายปลายทาง จำนวนครั้ง จำนวนวันพักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยว ฤดูกาล ประเภทพาหนะ เป็นต้น

ข้อมูลปฐมภูมิที่ใช้ในการศึกษาจะได้มาจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวอิสาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมซึ่งจะเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอิสานเนื่องจากว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนมากในแต่ละปี ดังผู้วิจัยจึงไม่สามารถหาประชากรได้ทั้งหมด จึงต้องใช้สุ่มตัวอย่าง และจากข้อจำกัดด้านเวลาและจำนวนงบประมาณในการศึกษาจะใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมดประมาณ 1,000 คน อย่างไรก็ตามในการเลือกสุ่มตัวอย่างเพื่อการสำรวจโดยทั่วไปแม้จะมีหลักการเลือกแบบทราบค่าความน่าจะเป็นโดยมีพื้นฐานอยู่ที่การเลือกเชิงสุ่ม (Random sampling) แต่ในกรณีนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณดังที่กล่าวมาแล้วจึงไม่สามารถใช้วิธีดังกล่าวได้ทุกขั้นตอน ดังนั้นในการศึกษานี้จะใช้การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบค่าความน่าจะเป็น เป็นการเลือกที่ถือว่ามิใช่การเลือกเชิงสุ่ม (non-random sampling) ซึ่งอาจจะทำให้ค่าที่ประมาณได้มีความเอนเอียงและมีโอกาสเสี่ยงต่อการผิดพลาดมากขึ้นบ้าง โดยจะเลือกสัมภาษณ์บุคคลตามห้างสรรพสินค้าภายในภาคอิสาน ดังนี้

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นทั้งในอดีตและปัจจุบัน จะรวบรวมได้จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

ในการศึกษานี้ต้องการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ โดยประมาณการค่าสัมประสิทธิ์ของสมการปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาในภาคอิสาน โดยจะใช้ Binary-choice models อันเป็นรูปแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตามมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Models of qualitative choice) เมื่อต้องเผชิญกับการตัดสินใจเลือกในทางเลือก 2 ทาง หรือตัวแปรตามมีลักษณะเป็นตัวแปรตามมีค่าเป็น 1 หรือ 0 ผลจากการศึกษาจะให้ค่าความน่าจะเป็นของการเลือกตัดสินใจในทางเลือกหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับอีกทางเลือกหนึ่ง และใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์โดยวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation)

ในการศึกษานี้ บุคคลจะต้องเผชิญกับ 2 ทางเลือก คือ การตัดสินใจท่องเที่ยวหรือไม่ท่องเที่ยว โดยสมมติให้ความน่าจะเป็นของการตัดสินใจท่องเที่ยวหรือไม่ท่องเที่ยว มีรูปแบบเท่ากับความถี่สะสมของการแจกแจงแบบโลจิสต์ (Logit Model) แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่า

แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

$$\text{สมมติว่า } Z_u = \alpha + \beta X_i \dots\dots\dots(1)$$

แล้วให้ฟังก์ชัน $F(Z_i)$ มีค่าเป็น 0 หรือ 1 สำหรับค่า Z_i ที่อยู่ระหว่าง $-\infty$ ถึง $+\infty$ อย่างเช่นในฟังก์ชันนี้เป็น

$$p_i = \frac{F(Z_i)}{1 + e^{-Z_i}} = \frac{1}{1 + e^{-(\alpha + \beta X_i)}} \dots\dots\dots(2)$$

จะเห็นว่า เมื่อ $Z \rightarrow -\infty$ จะได้ว่า $P \rightarrow 0$ และเมื่อ $Z \rightarrow +\infty$ จะได้ว่า $P \rightarrow 1$

สำหรับการประมาณค่า Logit Model จาก (2) จะได้ว่า

$$\ln \left(\frac{p_i}{1 - p_i} \right) = \dots\dots\dots(3)$$

เมื่อใส่ลือคทั้ง 2 ข้าง จะได้ว่า

$$\ln \left(\frac{p_i}{1 - p_i} \right) = \dots\dots\dots(4)$$

ดังนั้น จะได้ว่า

$$\log \left(\frac{p_i}{1-p_i} \right) = a + \beta x_i \dots\dots\dots(5)$$

กำหนดให้อุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอิสาน ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งสามารถเขียนในรูปทั่วไป (general form) ได้ ดังนี้ (ใช้ข้อมูลทั้งคนที่เดินทางและไม่ได้เดินทางท่องเที่ยว)

$$\begin{aligned} Z_i &= \log \left(\frac{p_i}{1-p_i} \right) \\ &= \beta_0 + \beta_1 \text{Sex}_i + \beta_2 \text{Age1}_i + \beta_3 \text{Age2}_i + \beta_4 \text{Edu1}_i + \beta_5 \text{Edu2}_i + \\ &\quad \beta_6 \text{Edu3}_i + \beta_7 \text{Edu4}_i + \beta_8 \text{Oc1}_i + \beta_9 \text{Oc2}_i + \beta_{10} \text{Oc3}_i + \beta_{11} \text{Oc4}_i + \\ &\quad \beta_{12} \text{Oc5}_i + \beta_{13} \text{Y1}_i + \beta_{14} \text{Y2}_i + \beta_{15} \text{Y3}_i + \beta_{16} \text{Fs1}_i + \beta_{17} \text{Fs2}_i + \\ &\quad \beta_{18} \text{Sea1}_i + \beta_{19} \text{Sea2}_i + \beta_{20} \text{PT}_i + \varepsilon_i \end{aligned}$$

โดยที่

Z_i คือ ฟังก์ชันของปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว (D)

P_i = ค่าความน่าจะเป็นของความต้องการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง

0-1

Sex_i คือ เพศของตัวอย่างที่ i

= 1 ถ้าตัวอย่างที่ i เป็นเพศชาย

= 0 ถ้าตัวอย่างที่ i เป็นเพศหญิง

Age_i คือ อายุของตัวอย่างที่ i

Age1_i = 1 ถ้าตัวอย่างที่ i มีอายุอยู่ในช่วง 15-24 ปี

= 0 ถ้าไม่ใช่

Age2_i = 1 ถ้าตัวอย่างที่ i มีอายุอยู่ในช่วง 25-44 ปี

= 0 ถ้าไม่ใช่

(ใช้ผู้ที่มีอายุมากกว่า 45 ปี เป็นกลุ่มอ้างอิง)

Edu_i คือ ระดับการศึกษาของตัวอย่างที่ i

Edu1_i = 1 ถ้าตัวอย่างที่ i มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เรียนจบ

= 0 ถ้าไม่ใช่

Edu2 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือ ปวส.
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Edu3 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีการศึกษาระดับปริญญาตรี
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Edu4 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีการศึกษาระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี
	= 0	ถ้าไม่ใช่

(ใช้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าเป็นกลุ่มอ้างอิง)

Oc _i	คือ	อาชีพ ของตัวอย่างที่ i
Oc1 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Oc2 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Oc3 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Oc4 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i เป็นแม่บ้าน
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Oc5 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Y1 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีรายได้ระหว่าง 15,000-30,000 บาท
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Y2 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีรายได้ระหว่าง 30,001-50,000 บาท
	= 0	ถ้าไม่ใช่
Y3 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท
	= 0	ถ้าไม่ใช่

(ใช้รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทเป็นกลุ่มอ้างอิง)

FS _i	คือ	ขนาดของครอบครัวของตัวอย่างที่ i
FS1 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีครอบครัวขนาด 1-2 คน
	= 0	ถ้าไม่ใช่
FS2 _i =	1	ถ้าตัวอย่างที่ i มีครอบครัวขนาด 3-4 คน

$$= 0 \quad \text{ถ้าไม่ใช่}$$

(ใช้ครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน เป็นกลุ่มอ้างอิง)

Sea_i คือ ฤดูกาลที่เดินทางไปของตัวอย่างที่ i

$$\text{Sea}_{1i} = 1 \quad \text{ถ้าเป็นฤดูฝน}$$

$$= 0 \quad \text{ถ้าไม่ใช่}$$

$$\text{Sea}_{2i} = 1 \quad \text{ถ้าเป็นฤดูหนาว}$$

$$= 0 \quad \text{ถ้าไม่ใช่}$$

(ใช้ฤดูร้อนเป็นกลุ่มอ้างอิง)

PT_i คือ รูปแบบการเดินทางของตัวอย่างที่ i

$$\text{PT}_i = 1 \quad \text{ถ้าตัวอย่างที่ i เดินทางด้วยตนเอง}$$

$$= 0 \quad \text{ถ้าตัวอย่างที่ i เดินทางกลับบริษัทนำเที่ยว}$$

(i เป็นตัวอย่างของคนเดินทางและไม่เดินทางท่องเที่ยว)

หมายเหตุ : ฤดูกาลที่เดินทางไป (Sea) และรูปแบบการเดินทาง (PT_i) จะใช้ฤดูกาลที่เดินทางไปจริงและรูปแบบการเดินทางที่เกิดขึ้นจริงในผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวแต่สำหรับผู้ที่ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวในช่วงปี 2548 จะใช้ฤดูกาลและรูปแบบการเดินทางที่บุคคลนั้นต้องการ (ไม่ได้เกิดขึ้นจริง) ส่วนตัวแปรอื่น ๆ เป็น ข้อมูลจริงของแต่ละบุคคล

การประมาณค่าพารามิเตอร์

ใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation) เนื่องจากสามารถให้ค่าประมาณของความน่าจะเป็นอยู่ในช่วง (0,1) และสามารถแก้ปัญหาตัวแปรปรวน ไม่คงที่ (Heteroscedastic) ได้ สามารถแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

$$\text{จากสมการที่ (1)} \quad P_i = \frac{1}{1 + e^{-z_i}}$$

P_i เป็นค่าที่สังเกตไม่ได้ แต่สามารถจะให้ข้อมูลสำหรับการสังเกตได้ใน 2 ทางเลือก โดยให้

$$D_i = 1 \quad \text{ถ้าเดินทางท่องเที่ยว}$$

$$= 0 \quad \text{ถ้าไม่ได้เดินทางท่องเที่ยว}$$

ถ้าสมมติว่า ในทางเลือกแรก มีคนเลือก n₁

ในทางเลือกที่สอง มีคนเลือก n₂

$$n_1 + n_2 = N$$

สามารถเขียนในรูป the likelihood function ได้ดังนี้

$$L = \text{Prob}(D_1, \dots, D_N) = \text{Prob}(D_1) \dots \text{Prob}(D_N) \quad \dots\dots\dots(3)$$

จากสมการที่ (3) สามารถเขียนให้อยู่ในรูป reduce form ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} L &= P_1 \dots P_{n_1} (1-P_{n_1+1}) \dots (1-P_N) = \prod_{i=1}^{n_1} p_i \prod_{i=n_1+1}^N (1-p_i) \\ &= \prod_{i=1}^N p_i^{D_i} (1-p_i)^{(1-D_i)} \quad \dots\dots\dots(4) \end{aligned}$$

จากสมการที่ (4) จะทำการ maximize the logarithm of L ดังนี้

$$\text{Log } L = \sum_{i=1}^{n_1} \log p_i + \sum_{i=n_1+1}^N \log(1-p_i) \quad \dots\dots\dots(5)$$

ทำการ differentiate Log L ด้วย β_0 และ β_i ตามลำดับ แล้วกำหนดค่าให้เท่ากับ

ศูนย์ เพื่อประมาณค่า $\hat{\beta}_0$ และ $\hat{\beta}_i$ ดังนี้

$$\begin{aligned} \frac{\partial \log L}{\partial \beta_0} &= \sum_{i=1}^n \frac{\partial p_i / \partial \beta_0}{p_i} - \sum_{i=n+1}^N \frac{\partial p_i / \partial \beta_0}{1-p_i} \\ &= 0 \quad \dots\dots\dots(6) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \frac{\partial \log L}{\partial \beta_i} &= \sum_{i=1}^n \frac{\partial p_i / \partial \beta_i}{p_i} - \sum_{i=n+1}^N \frac{\partial p_i / \partial \beta_i}{1-p_i} \quad ; i = 1, 2, \dots, n \\ &= 0 \quad \dots\dots\dots(7) \end{aligned}$$

เมื่อได้ค่าประมาณ $\hat{\beta}$ แล้ว สามารถประมาณค่าความน่าจะเป็นของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของชาวอีสานได้ โดยการนำปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางท่องเที่ยวหรือไม่เดินทางท่องเที่ยวไปแทนในสมการที่ (2)

3.5.2 การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอีสานแบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่า

ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอีสานเป็นฟังก์ชัน (function) ขึ้นกับปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งสามารถเขียนในรูปทั่วไป (General form) ได้ดังนี้ (โดยใช้ข้อมูลเฉพาะคนที่เดินทางท่องเที่ยวภายในปี พ.ศ. 2548 เท่านั้น)

$$\text{Exp}_i = f(\text{Sex}_i, \text{Age}_i, \text{Edu}_i, \text{Oc}_i, \text{Y}_i, \text{Fs}_i, \text{Sea}_i, \text{Pro}_i, \text{Aim}_i, \text{PT}_i)$$

$$\text{กำหนดข้อสมมุติเบื้องต้นในรูปของนิพจน์ } \varepsilon \sim N(0, \sigma^2)$$

นั่นคือ ε มีการแจกแจงปกติที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนเท่ากับ σ^2

โดยที่

Exp_j คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

Sex_j คือ เพศ ของตัวอย่างที่ j

= 1 ถ้าตัวอย่างที่ j เป็นเพศชาย

= 0 ถ้าตัวอย่างที่ j เป็นเพศหญิง

Age_j คือ อายุ ของตัวอย่างที่ j

Age1_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j มีอายุอยู่ในช่วง 15-24 ปี

= 0 ถ้าไม่ใช่

Age2_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j มีอายุอยู่ในช่วง 25-44 ปี

= 0 ถ้าไม่ใช่

(ใช้ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปี ขึ้นไป เป็นกลุ่มอ้างอิง)

Edu_j คือ ระดับการศึกษา ของตัวอย่างที่ j

Edu1_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ

= 0 ถ้าไม่ใช่

Edu2_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j มีการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือ ปวส.

= 0 ถ้าไม่ใช่

Edu3_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j มีการศึกษาระดับปริญญาตรี

= 0 ถ้าไม่ใช่

Edu4_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j มีการศึกษาระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี

= 0 ถ้าไม่ใช่

(ใช้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่าเป็นกลุ่มอ้างอิง)

Oc_j คือ อาชีพ ของตัวอย่างที่ j

Oc1_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

= 0 ถ้าไม่ใช่

Oc2_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน

= 0 ถ้าไม่ใช่

Oc3_j = 1 ถ้าตัวอย่างที่ j ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว

= 0 ถ้าไม่ใช่

ปวช.

$$\begin{aligned} Oc4_j &= 1 && \text{ถ้าตัวอย่างที่ } j \text{ เป็นแม่บ้าน} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \\ Oc5_j &= 1 && \text{ถ้าตัวอย่างที่ } j \text{ เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \end{aligned}$$

(ใช้อาชีพอื่น ๆ เป็นกลุ่มอ้างอิง)

$$\begin{aligned} Y_j &\text{ คือ รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน) ของตัวอย่างที่ } j \\ Y1_j &= 1 && \text{ตัวอย่างที่ } j \text{ มีรายได้ระหว่าง 15,000-30,000 บาท} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \\ Y2_j &= 1 && \text{ถ้าตัวอย่างที่ } j \text{ มีรายได้ระหว่าง 30,000-50,000 บาท} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \\ Y3_j &= 1 && \text{ถ้าตัวอย่างที่ } j \text{ มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \end{aligned}$$

(ใช้รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท เป็นกลุ่มอ้างอิง)

$$\begin{aligned} FS_j &\text{ คือ ขนาดของครอบครัว ของตัวอย่างที่ } j \\ FS1_j &= 1 && \text{ถ้าตัวอย่างที่ } j \text{ มีครอบครัวขนาด 1-2 คน} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \\ FS2_j &= 1 && \text{ถ้าตัวอย่างที่ } j \text{ มีครอบครัวขนาด 3-4 คน} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \end{aligned}$$

(ใช้ครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน เป็นกลุ่มอ้างอิง)

$$\begin{aligned} Sea_j &= \text{คือ ฤดูกาลที่เดินทางไป ของตัวอย่างที่ } j \\ Sea1_j &= 1 && \text{ถ้าเป็นฤดูฝน} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \\ Sea2_j &= 1 && \text{ถ้าเป็นฤดูหนาว} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \end{aligned}$$

(ใช้ฤดูร้อนเป็นกลุ่มอ้างอิง)

$$\begin{aligned} Pro_j &\text{ คือ ภูมิภาคที่เดินทางไป ของตัวอย่างที่ } j \\ Pro1_j &= 1 && \text{ถ้าเป็นภาคกลาง} \\ &= 0 && \text{ถ้าไม่ใช่} \\ Pro2_j &= 1 && \text{ถ้าเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ} \end{aligned}$$

	=	0	ถ้าเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Pro3 _j	=	1	ถ้าเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	=	0	ถ้าไม่ใช่
Pro4 _j	=	1	ถ้าเป็นภาคใต้
	=	0	ถ้าไม่ใช่

(ใช้ภาคเหนือเป็นกลุ่มอ้างอิง)

Aim _j	=	วัตถุประสงค์การเดินทาง ของตัวอย่างที่ j
Aim1 _j	=	1 เพื่อบันเทิงและพักผ่อน
	=	0 ถ้าไม่ใช่
Aim2 _j	=	1 เพื่อทำธุรกิจ หรือปฏิบัติราชการ
	=	0 ถ้าไม่ใช่
Aim3 _j	=	1 เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ
	=	0 ถ้าไม่ใช่
Aim4 _j	=	1 เพื่อประชุมหรือสัมมนา
	=	0 ถ้าไม่ใช่
Aim5 _j	=	1 เพื่อทัศนศึกษา
	=	0 ถ้าไม่ใช่

(ใช้วัตถุประสงค์เพื่อการอื่นๆ เป็นกลุ่มอ้างอิง)

PT _j	คือ	รูปแบบการเดินทางของตัวอย่างที่ j
PT _j	=	1 ถ้าตัวอย่างที่ j เดินทางด้วยตนเอง
	=	0 ถ้าตัวอย่างที่ j เดินทางกับบริษัทนำเที่ยว

(j เป็นตัวอย่างของคน que เดินทางท่องเที่ยวภายในปี พ.ศ.2548)

หมายเหตุ : ตัวแปรทุกตัวใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงของแต่ละบุคคล และใช้เฉพาะข้อมูลของผู้ที่เดินทางไปในปี พ.ศ. 2548 เท่านั้น

การคาดคะเนความสัมพันธ์ของตัวแปร

แบบจำลองปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

$$Z_j = f(Sex_j^+, Age_j^+, Edu_j^+, Oc_j^+, Y_j^+, FS_j^+, Sea_j^+, PT_j^+)$$

แบบจำลองปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

$$Exp_i = f(Sex_i^+, Age_i^+, Edu_i^+, Occ_i^+, Y_i^+, FS_i^+, Sea_i^+, Pro_i^+, Aim_i^+, PT_i^+)$$

สามารถแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ได้ดังนี้

● เพศ (Sex)

เนื่องจากในสภาพปัจจุบันทั้งผู้ชายและผู้หญิงสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้เป็นของตนเอง จึงเป็นผู้ที่มีสิทธิตัดสินใจว่าจะเดินทางท่องเที่ยวหรือไม่ และเนื่องจากการท่องเที่ยวไม่ถูกจัดเป็นสินค้าและบริการที่จำเป็น ดังนั้นเขาอาจตัดสินใจจะบริโภคในปัจจุบัน หรืออาจจะชะลอการบริโภคในอนาคตได้

จากเหตุผลดังกล่าว เพศชายและเพศหญิงอาจคาดได้ว่ามีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์ การท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ

● อายุของนักท่องเที่ยว (Age)

คนในช่วงอายุต่างกันจะมีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่างกันไป เช่น ในช่วงวัยรุ่นคนส่วนใหญ่มักมีรายได้น้อยและยังไม่มีเงินออม ทำให้คนในวัยนี้ตัดสินใจชะลอการท่องเที่ยวไว้ก่อน ซึ่งอาจแตกต่างจากคนในวัยกลางคนที่มียาได้มากกว่า ทำให้สามารถท่องเที่ยวได้ในปัจจุบัน แต่ในทางตรงข้ามคนในวัยรุ่นอาจมีร่างกายที่แข็งแรงกว่าคนวัยกลางคน ทำให้มีความต้องการท่องเที่ยวมากกว่า ดังนั้น อายุจึงอาจมีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวทั้งในทางบวกและลบ ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งช่วงอายุของนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- 15-24 ปี
- 25-44 ปี
- 45 ปี ขึ้นไป

39
5
155
15
166

● ระดับการศึกษา(Edu)

เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนมีความรู้สูงขึ้น ได้รับรู้เรื่องราว ข่าวสารของสังคมอื่น ๆ มากขึ้น และเห็นความสำคัญของการพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้นจึงคาดว่าระดับการศึกษาน่าจะมีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวโดยตรงในทางบวก

ในการศึกษานี้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.
- ระดับอนุปริญญา หรือ ปวส.

- ระดับปริญญาตรี
- สูงกว่าระดับปริญญาตรี
- อาชีพของนักท่องเที่ยว (Oc)

ความแตกต่างระหว่างอาชีพ จะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลต่ออุปสงค์ การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้ทั้งในทางบวกและทางลบ เนื่องจากอาชีพหลักของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันจะมีผลทำให้ความสามารถที่จะเดินทางท่องเที่ยวต่างกัน อาจจะเป็นเนื่องมาจากรายได้และเวลาว่างที่ต่างกัน เป็นต้น

ในการศึกษานี้แบ่งอาชีพออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

- ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- พนักงานบริษัทเอกชน
- ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- แม่บ้าน
- นักเรียน นักศึกษา
- อื่น ๆ

- รายได้ของครอบครัว (Y)

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวว่า การบริโภคเป็นฟังก์ชันขึ้นกับรายได้ของผู้บริโภค และการท่องเที่ยวถือว่าการบริโภคชนิดหนึ่งซึ่งตัวสินค้าจะปรากฏในรูปของความรู้สึก ความพึงพอใจ ความสนุกสนานตื่นเต้น ดังนั้นรายได้ของนักท่องเที่ยวจึงควรเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว รายได้ของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นโดยปกติจะทำให้ความต้องการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวมีมากขึ้น และเมื่อรายได้ลดลง อุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวจะลดลงด้วย ดังนั้นจึงน่าจะมีผลในทางบวก

ในการศึกษานี้แบ่งระดับรายได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

- ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน
- ระหว่าง 15,000 -30,000 บาทต่อเดือน
- ระหว่าง 30,001 - 50,000 บาทต่อเดือน
- สูงกว่า 50,000 บาทต่อเดือน

● ขนาดของครอบครัว (FS)

เมื่อครัวเรือนมีสมาชิกหลายคน การใช้จ่ายในสินค้าและบริการที่จำเป็นย่อมมากขึ้น ทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดลง แต่ในทางตรงข้ามเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวย่อมมีมากขึ้น อันจะทำให้มีความต้องการท่องเที่ยวพักผ่อนร่วมกันมากขึ้น ดังนั้นขนาดของครอบครัวน่าจะมีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้ทั้งทางบวกและทางลบ

ในการศึกษานี้แบ่งขนาดครัวเรือน ดังนี้

- 1-2 คน
- 3-4 คน
- มากกว่า 4 คน

● ฤดูกาล (Sea)

การท่องเที่ยวมีลักษณะเฉพาะฤดูกาลซึ่งเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้เกิดการเพิ่มและลดอุปสงค์ทางการท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ฤดูกาลจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดลักษณะดึงดูดใจ ความยากลำบากในการคมนาคม และแม้แต่ความสามารถที่จะไปเที่ยวได้ของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งจะสวยงามหรือมีกิจกรรมน่าสนใจเฉพาะฤดูหนาวหรือฤดูร้อนเท่านั้น นอกจากนี้ฤดูกาลที่มีวันหยุดงาน วันปิดภาคเรียน และมีการจัดงานเทศกาลพิเศษประจำปี ดังนั้นก็อาจมีผลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวได้ทั้งทางบวกและทางลบ

● ภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวเดินทางไป (Pro)

ภูมิภาคที่แตกต่างกันอาจจะมีผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวทั้งในทางบวกและทางลบ เนื่องจากแต่ละภูมิภาคจะมีแหล่งท่องเที่ยวต่างก็มีต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่ต่างกัน

● วัตถุประสงค์หลักของการมาเยือน (Aim)

วัตถุประสงค์ที่มาถ้าแตกต่างกันจะมีผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวแตกต่างกัน และอาจจะมีผลทั้งในทางบวกและทางลบ เช่น ถ้านักท่องเที่ยวมาพักผ่อนย่อมมีผลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยและระยะเวลาพัก แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มาประชุม และในการวิจัยนี้แบ่งวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนเป็น 6 กลุ่ม คือ

- พักผ่อนและบันเทิง
- ทำธุรกิจหรือปฏิบัติราชการ
- เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ

- ประชุมหรือสัมมนา
- ทักษะศึกษา
- อื่น ๆ

- รูปแบบการเดินทาง (PT)

รูปแบบการเดินทางอาจมีผลต่ออุปสงค์และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวทั้งในทางบวกและทางลบ เนื่องจากรูปแบบการเดินทางที่ต่างกัน เช่น การเดินทางด้วยตนเอง และการเดินทางกับบริษัททัวร์จะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทาง ต้นทุนและส่วนประกอบของค่าใช้จ่ายต่างกัน

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ
2. สถิติใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ Chi- Square Test, t-test, Logistic Regression, และ regression โดยใช้โปรแกรม spss

3.5.4 การนำเสนอผลการวิจัย

โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis Method) ประกอบตาราง

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานนั้น แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 ส่วน คือ

4.1 อธิบายลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

4.2 วิเคราะห์แบบจำลองโลจิสต์ (logit model) โดยแสดงผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

4.3 วิเคราะห์สมการถดถอยพหุ โดยแสดงผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

4.1 ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

จากการสำรวจ ชาวอิสานจำนวนทั้งหมด 1,000 คน พบว่ามีผู้เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยในช่วง ปี พ.ศ. 2548 มีจำนวน 857 คน และที่เหลือจำนวน 143 คน ไม่ได้เดินทางท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2548 สำหรับผลการสำรวจผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวทั้งหมด พบว่าในปี พ.ศ. 2548 ชาวอิสานเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเฉลี่ยปีละ 5.20 ครั้ง มีระยะเวลาพักเฉลี่ยครั้งละ 3.75 วัน และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 7,357.83 บาท/คน/ครั้ง

นอกจากนี้ยังสามารถแสดงลักษณะทางด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา รายได้ ขนาดของครอบครัว รูปแบบการจัดการเดินทาง ฯลฯ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับเพศ

เพศ	ชาย	หญิง	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	9.7%	17.4%	14.3%
เดินทาง	90.3%	82.6%	85.7%
รวม	100.00	100.00%	100.00%

เพศ	ชาย	หญิง	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	27.3%	72.7%	100.00%
เดินทาง	42.2%	57.8%	100.00%
รวม	40.1%	59.9%	100.00 %

จากตาราง 4.1 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวอีสานที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ จากการสำรวจเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดค่าเฉลี่ยได้เท่ากับ 57.8% ทั้งนี้อาจเนื่องจากตัวอย่างที่ได้เก็บจากแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย แต่เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของจำนวนผู้เดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับจำนวนตัวอย่างทั้งหมดในแต่ละเพศพบว่าเพศชายมีสัดส่วนของจำนวนผู้เดินทางท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิงโดยมีจำนวนเพศชายที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศคิดเป็น 90.3% ของเพศชายทั้งหมดจากการสำรวจ และมีเพศหญิงเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ คิดเป็น 82.6% ของเพศหญิงทั้งหมดจากการสำรวจ

ตารางที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับอายุ

อายุ	15-24 ปี	25-44 ปี	45 ปี ขึ้นไป	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	24.7%	8.0%	8.7%	14.3%
เดินทาง	75.3%	92.0%	91.3%	85.7%
รวม	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

อายุ	15-24 ปี	25-44 ปี	45 ปี ขึ้นไป	รวม
ไม่ได้เดินทาง	64.3%	28.0%	7.7%	100.00 %
เดินทาง	32.8%	53.8%	13.4%	100.00 %
รวม	37.3%	50.1%	12.6%	100.00 %

จากการสำรวจชาวอีสานในทุกช่วงอายุมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในช่วงอายุระหว่าง 25-44 ปี คิดอัตราส่วนได้ 92.0% ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วนักท่องเที่ยวชาวอีสานจะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ คิดเป็นอัตราส่วนได้เท่ากับ 85.7% และจากตารางข้างต้นยังพบว่า 53.8% ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศทั้งหมด เป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในอายุระหว่าง 25-44 ปี ทั้งนี้ จากตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับอายุ พบว่า คนในวัย 25-44 ปี ที่ส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงาน มีรายได้เป็นของตนเองมากกว่าคนในช่วงอายุ 15-24 ปี ที่ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา ประกอบกับร่างกายพร้อมที่จะเดินทางมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จึงทำให้ผู้ที่มีอายุระหว่าง 24-44 ปี มีการเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด

ตารางที่ 4.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับการศึกษา

การศึกษา	ม.ต้นหรือต่ำกว่า	ม.ปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	9.1%	15.6%	19.7%	10.0%	15.2%	14.3%
เดินทาง	90.9%	84.4%	80.3%	90.0%	84.8%	85.7%
รวม	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

การศึกษา	ม.ต้นหรือต่ำกว่า	ม.ปลาย/ปวช.	อนุปริญญา/ปวส.	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	5.6%	16.8%	32.2%	19.6%	25.9%	100.00%
เดินทาง	9.3%	15.2%	21.9%	29.5%	24.0%	100.00%
รวม	8.8%	15.4%	23.4%	28.1%	24.3%	100.00%

จากการสำรวจพบว่าที่มีการศึกษาในระดับสูงจะมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นสัดส่วนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่อนข้างน้อย โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัดส่วน 29.5% และ 24.0% ตามลำดับ สาเหตุอาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะรับรู้เรื่องราว ข่าวสารของสังคมอื่น ๆ มากขึ้น และเห็นความสำคัญของการพักผ่อนมากขึ้น ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วนักท่องเที่ยวชาวอีสานจะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศคิดเป็นอัตราส่วนได้เท่า

กับ 85.7% นอกจากนี้จากตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว พบว่าผู้มีรายได้ของครอบครัวค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับสูงตามไปด้วยจึงอาจเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีการเดินทางท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับอาชีพ

อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	พนักงานเอกชน	ธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน/นักศึกษา	อื่น ๆ	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	11.1%	11.6%	7.4%	4.3%	27.1%	0%	14.3%
เดินทาง	88.9%	88.4%	92.6%	95.7%	72.9%	100.00%	85.7%
รวม	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	พนักงานเอกชน	ธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน/นักศึกษา	อื่น ๆ	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	18.9%	20.3%	6.3%	2.1%	52.4%	0%	100.00%
เดินทาง	25.2%	25.7%	13.2%	7.8%	23.6%	4.6%	100.00%
รวม	24.3%	24.9%	12.2%	7.0%	27.7%	3.9%	100.00%

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักท่องเที่ยวในทุก ๆ อาชีพมีส่วนของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศใกล้เคียงกันจะมีเพียงนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน/นักศึกษาที่มีอัตราการเดินทางท่องเที่ยวน้อย คิดเป็น 72.9% เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย เท่ากับ 85.7%

นอกจากนี้ ถ้าพิจารณาจากผู้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นสัดส่วน 88.4% 88.9% และ 72.9% ของผู้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน จะมีอัตราการเดินทางค่อนข้างน้อย คิดเป็น 92.6% และ 95.7% ของผู้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นักศึกษา มักมีวัน

หยุดที่แน่นอน หรือสามารถลาหยุดงานได้ ทำให้มีเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งจะต่างจากผู้ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้านซึ่งไม่สะดวกที่หยุดงานได้และไม่มีวันหยุดที่แน่นอน และจากตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับอาชีพ พบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จะมีรายได้ของครอบครัวค่อนข้างสูง ทำให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้มากกว่าอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับขนาดของครอบครัว

ขนาดครอบครัว (คน)	1 - 2	3 - 4	มากกว่า 4	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	2.5%	21.6%	9.1%	14.3%
เดินทาง	97.5%	78.4%	90.9%	85.7%
รวม	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

ขนาดครอบครัว (คน)	1 - 2	3 - 4	มากกว่า 4	รวม
ไม่ได้เดินทาง	1.4%	69.2%	29.4%	100.00%
เดินทาง	9.1%	42.0%	48.9%	100.00%
รวม	8.0%	45.9%	46.1%	100.00%

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครอบครัวที่มีขนาด 3-4 คน และครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน จะมีอัตราส่วนของผู้ที่เดินทางเท่ากับ 42.0% และ 48.9% ตามลำดับ แสดงว่า ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่จะมีอัตราส่วนการเดินทางภายในประเทศมากกว่าครอบครัวขนาดเล็ก ทั้งนี้ครอบครัวที่มีขนาดใหญ่ขึ้นยังมีสัดส่วนของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น สาเหตุอาจเนื่องมาจากครอบครัวที่มีขนาดใหญ่อาจเป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวค่อนข้างมาก มีคนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเดินทางมีผลให้มีการเดินทางท่องเที่ยวด้วยกันมากขึ้น

ตารางที่ 4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว

รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)	น้อยกว่า 15,000	15,000 - 30,000	30,001 - 50,000	มากกว่า 50,000	ค่าเฉลี่ย
ไม่ได้เดินทาง	37.0%	17.2%	9.6%	6.3%	14.3%
เดินทาง	63.0%	82.8%	90.4%	93.7%	85.7%
รวม	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)	น้อยกว่า 15,000	15,000 - 30,000	30,001 - 50,000	มากกว่า 50,000	รวม
ไม่ได้เดินทาง	35.7%	31.5%	18.9%	14.0%	100.00%
เดินทาง	10.2%	25.2%	29.8%	34.9%	100.00%
รวม	13.8%	26.1%	28.2%	31.9%	100.00%

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ชาวอีสานที่มีรายได้ของครอบครัวสูงจะมีสัดส่วนของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศค่อนข้างสูงตามไปด้วยโดยจะเห็นได้จากผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวเท่ากับ 93.7% ผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 30,001-50,000 บาทต่อเดือนมีสัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวเท่ากับ 90.4% และผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 15,000-30,000 บาทต่อเดือน มีสัดส่วนการเดินทางท่องเที่ยวเท่ากับ 82.8% เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 85.7%

นอกจากนี้ยังพบว่า 34.9% ของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมดเป็นผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือนซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด และ 10.2% ของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมดเป็นผู้มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยที่สุด ผลการสำรวจจึงแสดงว่า รายได้ของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในของประเทศของชาวอีสานค่อนข้างมากโดยถ้าครอบครัวมีรายได้มาก จะมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีรายได้น้อย

ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับรูปแบบการเดินทาง

รูปแบบการเดินทาง	สัดส่วน
เดินทางด้วยตนเอง	89.7%
เดินทางกับบริษัทนำเที่ยว	10.3%
รวม	100.00%

จากการสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวชาวอีสานส่วนใหญ่จะเดินทางด้วยตนเองคิดเป็น 89.7% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ และมีเพียง 10.3% เท่านั้นที่เดินทางท่องเที่ยวโดยผ่านบริษัทนำเที่ยว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเดินทางกับบริษัทนำเที่ยวนั้น ต้องมีการกำหนดระยะเวลาและมีตารางการเดินทางที่แน่นอน ซึ่งอาจจะไม่สะดวกต่อนักท่องเที่ยว และรู้สึกไม่เป็นอิสระประกอบกับการเดินทางกับบริษัทนำเที่ยวนั้นมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงและความสะดวกในการเดินทางในประเทศไทยมีมากขึ้น นักท่องเที่ยวจึงสามารถเดินทางด้วยตนเองได้

ตารางที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับฤดูกาล

ฤดูกาล	สัดส่วน
ฤดูร้อน	50.8%
ฤดูฝน	8.3%
ฤดูหนาว	40.9%
รวม	100.00%

จากตารางที่ 4.8 พบว่านักท่องเที่ยวชาวอีสานที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2548 จะเดินทางท่องเที่ยวในฤดูร้อนมากที่สุด คิดเป็น 50.8% ของผู้เดินทางทั้งหมดจากการสำรวจ รองลงมาได้แก่ฤดูหนาว มีสัดส่วนเท่ากับ 40.9% ของผู้เดินทางทั้งหมดจากการสำรวจ เนื่องจากในฤดูร้อนเป็นช่วงที่สถานศึกษาหยุดภาคเรียนจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางกับครอบครัวมีจำนวนมากในฤดูนี้ และในฤดูหนาวจะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามมากขึ้น เช่น ภูเขาหรือแหล่งท่องเที่ยวทางภาคเหนือ เป็นต้น สำหรับฤดูฝนจะเป็นฤดูที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวน้อยที่สุด สาเหตุอาจเนื่องมาจากความไม่สะดวกในการเดินทาง

ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับภูมิภาค
จุดหมายปลายทาง

ภูมิภาคจุดหมายปลายทาง	สัดส่วน
ภาคเหนือ	24.5%
ภาคกลาง	20.4%
ภาคตะวันออก	18.1%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34.3%
ภาคใต้	2.7%
รวม	100.00%

จากตารางที่ 4.9 พบว่าชาวอีสานที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในปี 2548 ส่วนใหญ่เดินทางไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด คิดเป็น 34.3% รองลงมาคือภาคเหนือ และ ภาคกลาง คิดเป็น 24.5% และ 20.4% ตามลำดับ เหตุที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคนเดินทางไปมากที่สุดอาจเนื่องมาจากระยะทางที่ใกล้กว่าทำให้สะดวกในการเดินทางที่ไม่ต้องใช้เวลา และค่าใช้จ่ายมากนักและยังเป็นภาคที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่หลายจังหวัด ซึ่งในแต่ละจังหวัดก็มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงดังนั้นการเดินทางไปเยี่ยมญาติในจังหวัดใกล้เคียงก็สามารถท่องเที่ยวได้เป็นการพักผ่อนโดยใช้เวลาสั้น ๆ และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากนัก ซึ่งหลายคนไม่มีเวลา หรือค่าใช้จ่ายที่จะเดินทางไปเที่ยวภาคอื่น ๆ ที่อยู่ไกลออกไปได้ ส่วนภาคเหนือนั้นเป็นภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและมักจะมีการจัดงานนิเทศกาลต่าง ๆ ที่น่าสนใจ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ชาวอีสานเดินทางไปยังภาคนี้ในสัดส่วนที่มาก รองลงมา สำหรับภาคกลางและภาคตะวันออกนั้น มีสัดส่วนการเดินทางใกล้เคียงกัน อาจเนื่องมาจากการคมนาคมที่สะดวกปลอดภัย และมีสถานที่ท่องเที่ยว และสถานที่ทำงานตั้งอยู่ค่อนข้างมากพอ ๆ กัน เช่น ชายทะเล โรงงาน และนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้จากการสอบถามชาวอีสาน ส่วนใหญ่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวตามชายทะเล จึงเป็นสาเหตุทำให้ชาวอีสานเดินทางไปยังภาคนี้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับภาคใต้ มีผู้เดินทางน้อยกว่าภาคอื่น ๆ อาจเนื่องมาจาก ภูมิภาคดังกล่าวมีระยะทางไกลจากภาคอีสานมาก ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง และจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติ สึนามิ ในจังหวัดทางภาคใต้ ยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนน้อยไม่กล้าเดินทางไปท่องเที่ยวภาคใต้ในช่วงปีนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับอายุ

รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 15,000	15,000- 30,000	30,001- 50,000	มากกว่า 50,000
อายุ	100.00%	100.00%	100.00%	100.0%	100.00%
15-24 ปี	37.3%	56.5%	26.4%	37.9%	37.3%
25-44 ปี	50.1%	39.1%	59.8%	47.9%	48.9%
45 ปี ขึ้นไป	12.6%	4.3%	13.8%	14.2%	13.8%

จากตารางที่ 4.10 พบว่านักท่องเที่ยวชาวอิสานส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 25- 44 ปี และนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25 -44 ปีนี้ ส่วนมากมีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 15,000 - 30,000 บาทต่อเดือน สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ส่วนมากมีรายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 30,001-50,000 บาทต่อเดือน มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน และนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ส่วนมากมีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน

และจากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับอายุของนักท่องเที่ยวโดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์กันของตัวแปร 2 ตัว พบว่าสถิติทดสอบ Pearson Chi-Square = 39.191 ที่ องศาอิสระ 6 และได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (ตารางภาคผนวก ค. ที่1) นั่นคือ รายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์กัน โดยจากตารางข้างต้น พบว่ารายได้ของครอบครัวที่ค่อนข้างสูงจะมีความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีอายุค่อนข้างสูงด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม จะพบว่าที่ระดับรายได้ของครอบครัวที่ค่อนข้างสูง ก็ยังมีสัดส่วนของผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปีค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก รายได้ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นรายได้ของครอบครัว จึงเป็นไปได้ว่ามีผู้น้อยบางคนอาจมีรายได้ของครอบครัวสูง และถ้าเราไม่พิจารณาในช่วงอายุนี้นี้ ก็จะพบว่าเมื่ออายุมากขึ้น ส่วนใหญ่จะมีรายได้ของครอบครัวมากขึ้นตามไปด้วยชัดเจนขึ้น

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับอาชีพ

รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 15,000	15,000- 30,000	30,001- 50,000	มากกว่า 50,000
อาชีพ	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	25.3%	2.2%	34.5%	29.4%	24.1%
พนักงานบริษัทเอกชน	26.1%	29.0%	18.4%	23.8%	33.2%
ธุรกิจส่วนตัว	13.7%	9.4%	12.6%	13.5%	16.6%
แม่บ้าน	7.0%	7.2%	6.1%	7.4%	7.2%
นักเรียน/นักศึกษา	24.0%	47.1%	28.4%	19.1%	14.7%
อื่น ๆ	3.9%	5.1%	0%	6.7%	4.1%

จากตารางที่ 4.11 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวอีสานส่วนมากประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็น 26.1% 25.3% และ 24.0% ตามลำดับสำหรับผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวค่อนข้างสูงส่วนมากจะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน โดยคิดเป็น 29.4% และ 23.8% ของผู้ที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 30,001-50,000 บาทต่อเดือนทั้งหมด และคิดเป็น 24.1% และ 33.2% ของผู้ที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน ทั้งหมด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการบริษัทเอกชน และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จะเป็นผู้มีรายได้ต่อเดือนที่แน่นอนเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ เช่น ประกอบธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน

ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ส่วนมากเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็น 47.1%ของผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือนทั้งหมด สาเหตุอาจเนื่องมาจากนักเรียน/นักศึกษาเป็นผู้ที่ยังไม่มีรายได้จากการทำงาน แต่อย่างไรก็ตามจะพบว่าในระดับรายได้อื่น ๆ ที่ค่อนข้างสูงก็มีสัดส่วนของผู้ที่เป็นนักเรียน/นักศึกษายู่ค่อนข้างมาก ซึ่งอาจเนื่องมาจากในการศึกษาครั้งนี้อาจใช้รายได้ของครอบครัวเป็นตัวแปร ไม่ใช่รายได้ของคน ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ที่นักเรียน/นักศึกษา จะเป็นผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวค่อนข้างสูง

นอกจากนี้จากสถิติทดสอบ Pearson Chi-Square = 121.009 ที่องศาอิสระ 15 และ ได้ค่า Significance ของการทดสอบ = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (ตารางภาคผนวก ค.ที่ 2) นั่นคือรายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยว

มีความสัมพันธ์กันโดยจากตารางพบว่าผู้มีรายได้สูงส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการศึกษา

รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 15,000	15,000- 30,000	30,001- 50,000	มากกว่า 50,000
การศึกษา	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
มัธยมต้นหรือต่ำกว่า	4.6%	15.5%	4.9%	2.8%	2.3%
มัธยมปลาย/ปวช.	15.4%	31.0%	15.2%	10.7%	15.1%
อนุปริญญา/ปวส.	23.4%	27.6%	22.8%	24.8%	20.7%
ปริญญาตรี	31.6%	12.9%	32.1%	37.5%	31.5%
สูงกว่าปริญญาตรี	25.0%	12.9%	25.0%	24.2%	30.5%

จากตารางที่ 4.12 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวอีสาน ส่วนมากจะเป็นผู้มีการศึกษาคอนข้างสูง โดยเป็นผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็น 31.6% และ 25.0% ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาครั้งนี้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ชาวอีสานตามห้างสรรพสินค้าต่างๆซึ่งส่วนใหญ่อาจจะเป็นผู้มีการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาสูง มักจะมีรายได้ของครอบครัวสูงตามไปด้วย โดย 31.5% และ 30.5%ของผู้ที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือนทั้งหมดเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ มีเพียง 2.3% เท่านั้นที่เป็นผู้มีการศึกษาระดับมัธยมต้นหรือต่ำกว่า และ 20.7% มีการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือปวส. และถ้าพิจารณาในช่วงรายได้ที่น้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือน พบว่ามีเพียง 12.9% เท่านั้นที่มีการศึกษามากกว่าปริญญาตรี แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนของผู้ที่มีการศึกษาในระดับนี้จะมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่ออยู่ในช่วงรายได้ที่มากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าระดับรายได้และระดับการศึกษา มักจะแปรตามกัน

นอกจากนี้ถ้าทดสอบความสัมพันธ์กันของตัวแปร 2 ตัว ด้วยสถิติทดสอบ Pearson Chi-Square พบว่าเท่ากับ 88.986 ที่องศาอิสระ 12 และได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก (ตารางภาคผนวก ค.ที่ 3) นั่นคือ รายได้

ของครอบครัวและการศึกษาของนักท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์กัน โดยจากตารางพบว่าผู้มีรายได้สูง ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาสูงเช่นกัน

ตาราง ที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การเดินทาง

รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 15,000	15,001- 30,000	30,001- 50,000	มากกว่า 50,000
วัตถุประสงค์	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
พักผ่อน/บันเทิง	46.8%	42.2%	44.2%	48.3%	48.9%
ประกอบธุรกิจ/ราชการ	6.2%	1.1%	12.6%	3.8%	5.1%
เยี่ยมเพื่อน/ญาติ	37.1%	45.6%	29.8%	38.4%	38.7%
ประชุม/สัมมนา	7.0%	2.2%	13.5%	6.5%	4.0%
ทัศนคติ	2.4%	6.7%	0.0%	2.3%	2.9%
อื่น ๆ	0.6%	2.2%	0.0%	0.8%	0.4%

จากตารางที่ 4.13 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวอีสาน ส่วนมากมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพักผ่อนมากที่สุด รองลงมาคือ เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือนที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติมากที่สุด คิดเป็นอัตราส่วนเท่ากับ 45.6% วัตถุประสงค์รองลงมา คือเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิงโดยคิดเป็นอัตราส่วนคือ 42.2% ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวระหว่าง 15,001-30,000, 30,001-50,000 และมากกว่า 50,000 บาท นั้น มีวัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อการพักผ่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ

สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อการทำธุรกิจหรือปฏิบัติราชการ , ทัศนศึกษา และวัตถุประสงค์อื่น ๆ จะมีอัตราส่วนน้อยมากไม่ว่านักท่องเที่ยวจะอยู่ในช่วงรายได้ใดก็ตาม

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวกับภูมิภาค
จุดหมายปลายทาง

รายได้ของครอบครัว (บาทต่อเดือน)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 15,000	15,001- 30,000	30,001- 50,000	มากกว่า 50,000
ภูมิภาคจุดหมาย	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ภาคเหนือ	24.5%	21.0%	30.3%	27.8%	17.4%
ภาคกลาง	20.4%	16.0%	30.9%	18.4%	16.7%
ภาคตะวันออก	18.1%	21.0%	17.0%	14.6%	22.0%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34.3%	39.5%	21.8%	36.2%	39.4%
ภาคใต้	2.7%	2.5%	0.0%	2.9%	4.5%

จากตารางที่ 4.14 พบว่าผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 15,000 บาท ส่วนใหญ่จะเดินทางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดเท่ากับ 39.5% ของผู้ที่มีรายได้ในช่วงนี้ทั้งหมด สาเหตุอาจเนื่องมาจากว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ การเดินทางไปจังหวัดใกล้เคียงในภาคเดียวกันนั้นใช้เวลาไม่มาก การคมนาคมสะดวก และไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากเท่าภาคอื่น ๆ

สำหรับผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วงอื่น ๆ จะมีลักษณะการเดินทางคล้ายกัน คือ ส่วนใหญ่จะนิยมเดินทางไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดรองลงมาเป็นภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก โดยมีสัดส่วนการเดินทางใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ภาคเหนือเป็นภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่คนนิยมท่องเที่ยวมากที่สุด เช่น ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ เป็นต้น ส่วนภาคกลางนั้นเป็นแหล่งธุรกิจและสถานที่ทำงานต่าง ๆ และภาคตะวันออกนั้นนอกจากจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม เช่น ทะเล แล้ว ยังเป็นแหล่งธุรกิจ สถานที่ทำงาน นิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ มากมายอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามการเดินทางไปภาคดังกล่าวนี้ อาจจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าการเดินทางไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นผู้ที่เดินทางไปภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคกลาง ส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีรายได้มากกว่าผู้ที่เดินทางไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวกับวัตถุประสงค์การเดินทาง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน นักศึกษา	อื่น ๆ
วัตถุประสงค์	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
พักผ่อน/บันเทิง	46.8%	46.6%	56.5%	29.4%	29.0%	56.5%	38.5%
ทำธุรกิจ/ ปฏิบัติราชการ	6.2%	4.2%	11.6%	15.1%	0.0%	0.00%	0.0%
เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ	37.1%	33.6%	17.9%	54.6%	63.8%	36.5%	61.5%
ประชุม/สัมมนา	7.0%	14.7%	10.6%	0.0%	0.0%	1.2%	0.0%
ทัศนศึกษา	2.4%	0.8%	3.4%	0.8%	0.0%	5.9%	0.0%
อื่น ๆ	0.6%	0.0%	0.0%	0.0%	7.2%	0.00%	0.0%

จากตารางที่ 4.15 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน และนักเรียนนักศึกษา จะมีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางใกล้เคียงกัน คือการพักผ่อนและการบันเทิงมากที่สุด คิดเป็น 46.6% 56.5% และ 56.5% ของแต่ละอาชีพ ตามลำดับ รองลงมาคือวัตถุประสงค์เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ และผู้ที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชนนั้นจะมีวัตถุประสงค์การเดินทางที่เพิ่มขึ้นมาคือเพื่อประชุม/สัมมนาแต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว แม่บ้าน และอาชีพอื่น ๆ นั้น จะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ คิดเป็น 54.6% 63.8% และ 61.5% ของแต่ละอาชีพ ตามลำดับ ส่วนการเดินทางเพื่อพักผ่อนและการบันเทิงนั้นอยู่ในอันดับรองลงมา และผู้ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวยังมีวัตถุประสงค์เพื่อทำธุรกิจเพิ่มขึ้นมาอีกด้วย

ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อทัศนศึกษาและอื่น ๆ นั้นจะมีสัดส่วนน้อยมากไม่ว่านักท่องเที่ยวจะมีอาชีพใด

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของนักท่องเที่ยวกับภูมิภาคจุดหมายปลายทาง

อาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัทเอกชน	ธุรกิจ ส่วนตัว	แม่บ้าน	นักเรียน นักศึกษา	อื่นๆ
ภูมิภาค	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
เหนือ	24.5%	26.9%	20.3%	20.2%	37.7%	29.4%	0.0%
กลาง	20.4%	26.5%	16.9%	21.0%	27.5%	9.4%	35.9%
ตะวันออก	18.1%	11.3%	35.7%	11.8%	0.0%	18.8%	12.8%
ตะวันออก							
เฉียงเหนือ	34.3%	31.1%	27.1%	40.3%	27.5%	42.4%	51.3%
ใต้	2.7%	4.2%	0.0%	6.7%	7.2%	0.0%	0.0%

จากตารางที่ 4.16 พบว่า นักท่องเที่ยวในทุก ๆ อาชีพ จะมีลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวใกล้เคียงกันโดยส่วนมากจะเดินทางภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองลงมาจะเดินทางไปยังภาคเหนือและภาคกลางตามลำดับ โดยเฉพาะผู้ที่เป็แม่บ้านนั้นจะมีสัดส่วนของคนเดินทางไปยังภาคเหนือ และภาคกลางมากกว่าในอาชีพอื่น ๆ คิดเป็น 37.7% และ 27.5% ตามลำดับ สาเหตุอาจเนื่องมาจากภาคเหนือและภาคกลางนั้น มีระยะทางไกลจากภาคอีสานไม่มากนักเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ การคมนาคมสะดวก รวดเร็ว ประกอบกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งธุรกิจสำคัญ สำหรับภาคเหนือเป็นภาคที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม มีงานประเพณีและเทศกาลที่น่าสนใจค่อนข้างมากจึงมีนักท่องเที่ยวในทุกสาขาอาชีพเดินทางไปท่องเที่ยวมากกว่าภาคอื่น ๆ

สำหรับการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอีสานได้แสดงในรูปตารางแสดงความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวซึ่งแบ่งเป็นทั้งหมด 7 ตาราง (ตารางที่ 4.17 - ตารางที่ 4.23) คือ ตารางแสดงความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน กับ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ของครอบครัว ขนาดของครอบครัว วัตถุประสงค์ที่มาของนักท่องเที่ยว และภูมิภาคจุดหมาย ซึ่งในแต่ละตารางได้แบ่งกลุ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยออกเป็น 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยน้อยกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง
 กลุ่มที่ 2 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง
 กลุ่มที่ 3 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4,001-6,000 บาท/คน/ครั้ง
 กลุ่มที่ 4 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 6,001-8,000 บาท/คน/ครั้ง
 กลุ่มที่ 5 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง

เหตุผลที่แบ่งกลุ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวออกเป็น 5 กลุ่มข้างต้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสานส่วนใหญ่มักจะตกอยู่ในช่วง 2,000-8,000 บาท/คน/ครั้ง จึงได้แบ่งช่วงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยให้มีช่วงห่างประมาณ 2,000 บาท/คน/ครั้ง แต่เนื่องจากถ้าแบ่งลงมากกว่า 2,000 บาทลงไป และแบ่งช่วงที่เกิน 8,000 บาทขึ้นไป จะทำให้ช่วงค่าใช้จ่ายที่ได้กระจายออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ มากไป ดังนั้นในช่วงที่น้อยกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง และ มากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง จึงได้ทำเป็นกลุ่มเดียวเท่านั้น

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับเพศ

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
เพศ	100.00%	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%
ชาย	100.00%	45.4%	26.7%	16.5%	2.2%	9.2%
หญิง	100.00%	50.6%	19.2%	13.5%	3.0%	13.7%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
เพศ	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ชาย	40.1%	37.5%	48.2%	44.9%	33.3%	31.1%
หญิง	59.9%	62.5%	51.8%	55.1%	66.7%	68.9%

จากตารางที่ 4.17 พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชายและหญิงจะมีลักษณะค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งคล้ายกัน คือ ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งอยู่ในช่วงน้อยกว่า 2,001 บาท โดยนักท่องเที่ยวชายคิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 45.4% ของจำนวนนักท่องเที่ยวชายทั้งหมด และนักท่องเที่ยวหญิงคิดเป็นสัดส่วน 50.6% ของจำนวนนักท่องเที่ยวหญิงทั้งหมด รองลงมาจะมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 26.7% และ 19.2% ของจำนวนนักท่องเที่ยวชายทั้งหมด และหญิงทั้งหมด ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าชาวอิสาน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการเดินทางอยู่ในช่วงไม่เกิน 4,000 บาท

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาในแต่ละช่วงของค่าใช้จ่าย พบว่ามีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวหญิงมากกว่าชายในทุก ๆ ช่วง สาเหตุอาจเนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยมีผู้หญิงคิดเป็น 59.9% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับอายุของนักท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
อายุ (ปี)	100.00%	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%
15-24	100.00%	64.6%	17.2%	12.6%	1.3%	4.3%
25-44	100.00%	37.1%	29.5%	16.0%	3.4%	14.0%
45 ปีขึ้นไป	100.00%	46.0%	7.9%	15.9%	4.0%	26.2%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
อายุ (ปี)	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
15-24	37.3%	49.7%	28.8%	32.0%	18.5%	13.4%
25-44	50.1%	38.4%	66.7%	54.4%	63.0%	58.8%
45 ปีขึ้นไป	12.6%	12.0%	4.5%	13.6%	18.5%	27.7%

จากตารางที่ 4.18 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี และระหว่าง 25-44 ปี ส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วงน้อยกว่า 2,001บาท/คน/ครั้ง เช่นเดียวกัน โดยคิดเป็นสัดส่วน

เท่ากับ 64.6% ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปีทั้งหมด และเท่ากับ 37.1% ของนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-44 ปีทั้งหมด ตามลำดับ รองลงมาจะมีค่าใช้จ่ายต่อครั้งอยู่ระหว่าง 2,001-4,000 บาทเช่นเดียวกัน แสดงว่าผู้ที่มีอายุในช่วง 15-24 ปี และ 25-44 ปี มักจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการท่องเที่ยวไม่เกิน 4,000 บาท แต่สัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จะกระจุกตัวอยู่ที่ระดับค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-44 ปี

สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป แม้ว่าส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง เช่นเดียวกับช่วงอายุอื่น ๆ คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 46.0% ของนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปทั้งหมดแต่รองลงมาจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วงมากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 26.2% ของนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-44 ปี และอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในทุก ๆ ช่วงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จะลดลงเรื่อย ๆ แสดงให้เห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่ค่อนข้างอายุน้อยอาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความมั่นคงในชีวิตมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยรายได้และหลักความมั่นคงในชีวิตสูงกว่าและนักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 15-24 ปี ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาซึ่งมีรายได้น้อย เลยทำให้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งน้อยตามไปด้วย

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับอาชีพของนักท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
อาชีพของนักท่องเที่ยว	100.00%	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	100.00%	43.1%	28.5%	16.2%	0.4%	11.9%
พนักงานบริษัทเอกชน	100.00%	43.7%	23.4%	13.8%	2.3%	16.9%
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	100.00%	29.2%	31.4%	17.5%	5.8%	16.1%
แม่บ้าน	100.00%	58.6%	12.9%	14.3%	7.1%	7.1%
นักเรียน/นักศึกษา	100.00%	64.6%	13.8%	15.0%	1.3%	5.4%
อื่น ๆ	100.00%	66.7%	10.3%	0.0%	10.3%	12.8%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
อาชีพของนักท่องเที่ยว	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	25.3%	22.5%	32.4%	27.9%	3.7%	25.2%
พนักงานบริษัทเอกชน	26.1%	23.5%	27.5%	24.5%	22.2%	37.0%
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	13.7%	8.2%	19.4%	16.3%	29.6%	18.5%
แม่บ้าน	7.0%	8.5%	4.1%	6.8%	18.5%	4.2%
นักเรียน/นักศึกษา	24.0%	32.0%	14.9%	24.5%	11.1%	10.9%
อื่น ๆ	3.9%	5.4%	1.8%		14.8%	4.2%

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวในทุก ๆ อาชีพ จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยน้อยกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง รองลงมาจะเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วง 2,001-4,000 บาท จะมีแตกต่างกันในนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งอยู่ในช่วง 2,001-4,000 บาท รองลงมาจะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง

นอกจากนี้ ถ้าพิจารณาในแต่ละช่วงของค่าใช้จ่าย พบว่าในช่วงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูง จะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค่อนข้างมาก เช่น ในช่วงค่าใช้จ่ายที่มากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง จะมี 37.0% เป็นพนักงานบริษัทเอกชน และ 25.2% เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และในช่วงค่าใช้จ่าย 6,001-8,000 บาท จะมีนักท่องเที่ยวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวอยู่ถึง 29.6% สำหรับในช่วงค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนนักศึกษา คิดเป็น 32.0% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยน้อยกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง และจากตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับอาชีพของนักท่องเที่ยว พบว่าสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน และธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่จะมีรายได้ของครอบครัวค่อนข้างมาก ในขณะที่นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน และอาชีพอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะมีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่ามาก จึงอาจเป็นไปได้ที่นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการท่องเที่ยวมากตามไปด้วย

ตารางที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวอีสานกับ รายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
รายได้ครอบครัว	100.00%	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%
น้อยกว่า 15,000	100.00%	62.9%	13.8%	10.3%	2.6%	10.3%
15,000 – 30,000	100.00%	42.9%	24.6%	18.8%	0.9%	12.9%
30,001 – 50,000	100.00%	48.7%	23.4%	14.1%	3.7%	10.1%
มากกว่า 50,000	100.00%	46.9%	22.3%	14.1%	3.0%	13.8%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	ค่าเฉลี่ย	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
รายได้ครอบครัว	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
น้อยกว่า 15,000	11.6%	15.1%	7.2%	8.2%	11.1%	10.1%
15,000 – 30,000	22.4%	19.8%	24.8%	28.6%	7.4%	24.4%
30,001 – 50,000	35.5%	35.7%	37.4%	34.0%	48.1%	30.3%
มากกว่า 50,000	30.5%	29.5%	30.6%	29.3%	33.3%	35.3%

จากตารางที่ 4.20 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาท ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 62.9% ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า 15,000 บาทต่อเดือนทั้งหมด และมีส่วนน้อยมากในระดับค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัวอยู่ระหว่าง 15,001 – 30,000 บาทต่อเดือน และ 30,001 – 50,000 บาทต่อเดือน จะมีลักษณะการใช้จ่ายคล้ายกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง ส่วนมากคือ 2,001 – 4,000 บาท/คน/ครั้ง สำหรับนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง เช่นกัน คิดเป็น 46.9% ของนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือนทั้งหมด แต่รองลงมา

มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ใน 3 ช่วง คือระหว่าง 2,001 - 4,000 บาท/คน/ครั้ง 4,001 - 6,000 บาท/คน/ครั้ง และอีกช่วงหนึ่งคือ มากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 22.3%, 14.1% และ 13.8% ของนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือนทั้งหมด

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาแต่ละช่วงของค่าใช้จ่ายเฉลี่ย พบว่า ในช่วงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูงจะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ครอบครัวมาก เพิ่มขึ้นตามไปด้วย เช่น 35.3% ของนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่า 8,000 บาท จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน แสดงว่า นักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีรายได้ค่อนข้างสูงจะมีแนวโน้มในการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของการท่องเที่ยวสูงเช่นกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับขนาดของครอบครัวของนักท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
ขนาดครอบครัว	100.00%	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%
1-2 คน	100.00%	28.8%	25.0%	26.3%	0.0%	20.0%
3-4 คน	100.00%	55.6%	20.5%	14.6%	0.0%	9.4%
มากกว่า 4 คน	100.00%	44.9%	23.4%	12.8%	5.9%	13.0%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
ขนาดครอบครัว	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
1-2 คน	8.0%	4.7%	9.0%	14.3%	0.0%	13.4%
3-4 คน	45.9%	52.6%	42.3%	45.6%	0.0%	36.1%
มากกว่า 4 คน	46.1%	42.7%	48.6%	40.1%	100.0%	50.4%

จากตาราง 4.21 พบว่านักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีขนาดมากกว่า 4 คน ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งค่อนข้างสูง โดยสัดส่วนมากที่สุดในช่วงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้ง

คิดเป็น 100.0% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วง 6,001 – 8,000 บาท/คน/ครั้ง และคิดเป็น 50.4% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วงมากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าเมื่อครอบครัวมีขนาดใหญ่ขึ้น จึงต้องมีค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้นักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับวัตถุประสงค์ที่มาของนักท่องเที่ยว

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
วัตถุประสงค์	100.00%	38.8%	26.4%	17.5%	3.2%	14.1%
พักผ่อนและบันเทิง	100.00%	26.6%	26.4%	22.3%	2.5%	22.1%
ทำธุรกิจหรือปฏิบัติ ราชการ	100.00%	63.5%	17.3%	9.6%	0.0%	9.6%
เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ	100.00%	47.4%	28.8%	14.1%	3.8%	5.8%
ประชุมหรือสัมมนา	100.00%	27.1%	32.2%	16.9%	8.5%	15.3%
ทัศนศึกษา	100.00%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
อื่น ๆ	100.00%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
วัตถุประสงค์	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
พักผ่อนและบันเทิง	46.8%	32.1%	46.8%	59.9%	37.0%	73.1%
ทำธุรกิจหรือปฏิบัติ ราชการ	6.2%	10.1%	4.1%	3.4%	0.0%	4.2%
เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ	37.1%	45.3%	40.5%	29.9%	44.4%	15.1%
ประชุมหรือสัมมนา	7.0%	4.9%	8.6%	6.8%	18.5%	7.6%
ทัศนศึกษา	2.4%	6.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
อื่น ๆ	0.6%	1.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%

จากตารางที่ 4.22 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหรือเพื่อความบันเทิง และเพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ โดยนักท่องเที่ยวที่มาพักผ่อนหรือเพื่อบันเทิงมักมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วงต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง รองลงมาคือมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในช่วง 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 26.6% และ 26.4% ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนและบันเทิงทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติและวัตถุประสงค์เพื่อทำธุรกิจ/ปฏิบัติราชการ ก็จะมีลักษณะการใช้จ่ายคล้ายกับนักท่องเที่ยวที่มาพักผ่อนหรือเพื่อการบันเทิง โดยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อครั้งอยู่ใน 2 ช่วงดังกล่าวเช่นกัน สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประชุมหรือสัมมนา ส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ใน 2 ช่วงดังกล่าวด้วยเช่นกันแต่สัดส่วนที่มากที่สุดจะอยู่ในช่วงค่าใช้จ่าย 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง รองลงมาจะมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็นสัดส่วนเท่ากับ 32.2% และ 27.1% ของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ทั้งหมด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวบางส่วนเมื่อเสร็จการประชุมก็เดินทางกลับเลย ซึ่งกลุ่มนี้จะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าอีกกลุ่มที่หลังจากเสร็จสิ้นการประชุมแล้วจะเที่ยวต่อทำให้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยสูงกว่า และนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทัศนศึกษา จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง เท่ากับ 100.0% ของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ทั้งหมด

ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับภูมิภาคจุดหมายปลายทาง

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
ภูมิภาคจุดหมาย	100.00%	38.8%	26.4%	17.5%	3.2%	14.1%
เหนือ	100.00%	29.1%	33.0%	23.8%	0.0%	14.1%
กลาง	100.00%	40.7%	22.1%	15.1%	5.8%	16.3%
ตะวันออก	100.00%	9.9%	40.1%	23.7%	0.0%	26.3%
ตะวันออกเฉียงเหนือ	100.00%	63.0%	19.0%	10.7%	1.4%	5.9%
ใต้	100.00%	0.0%	0.0%	21.7%	56.5%	21.7%

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/ครั้ง)	รวม	น้อยกว่า 2,001	2,001- 4,000	4,001- 6,000	6,001- 8,000	มากกว่า 8,000
ภูมิภาคจุดหมาย	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
เหนือ	24.5%	18.3%	30.6%	33.3%	0.0%	24.4%
กลาง	20.4%	21.4%	17.1%	17.7%	37.0%	23.5%
ตะวันออก	18.1%	4.6%	27.5%	24.5%	0.0%	33.6%
ตะวันออกเฉียงเหนือ	34.3%	55.7%	24.8%	21.1%	14.8%	14.3%
ใต้	2.7%	0.0%	0.0%	3.4%	48.1%	4.2%

จากตารางที่ 4.23 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคเหนือส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง รองลงมาจะมีค่าใช้จ่าย ต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 33.0 % และ 29.1% ตามลำดับ สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น มีลักษณะการใช้จ่ายคล้ายกันคือส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง รองลงมา มีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคตะวันออกนั้นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 2,001-4,000 บาท/คน/ครั้ง และรองลงมาจะมีค่าใช้จ่ายมากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 40.1% และ 26.3% ตามลำดับ สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคใต้จะมีการใช้จ่ายค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 6,001-8,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 56.5% รองลงมา มีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 4,001-6,000 บาท/คน/ครั้ง และมากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง คิดเป็น 21.7% เท่ากัน แต่ถ้าพิจารณาในช่วงของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ต่ำสุด และสูงสุด พบว่า ในช่วงของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่ำกว่า 2,001 บาท/คน/ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับ 34.3% ของผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในช่วงนี้ทั้งหมด ส่วนในช่วงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่มากกว่า 8,000 บาท/คน/ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคตะวันออก คิดเป็น 33.6% ของผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในช่วงนี้ทั้งหมด สาเหตุอาจเนื่องจากการเดินทางภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระยะทางใกล้กว่า ทำให้ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเดินทางถูกกว่า และผู้ที่เดินทางไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาจจะมียุทธศาสตร์พักท่องเที่ยวน้อยกว่าภาคตะวันออกหรือภาคอื่น ๆ เนื่องจากเดินทางมาได้บ่อยกว่า

จากผลที่เราหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ข้างต้น ถ้าเราทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ คือการวิเคราะห์สมการโลจิสติก (Logit Model) และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายใน

ประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอิสาน ตามลำดับ แล้วนำปัจจัยที่ได้นั้นมาดูความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ก็จะทำให้ทราบว่าปัจจัยใดมีความสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายดังกล่าว และสามารถใช้ในการวางแผนนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ถ้าเราทำการวิเคราะห์สมการโลจิสต์และสมการถดถอยพหุได้ผลการวิเคราะห์ออกมาว่ารายได้ของครอบครัวของนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน มีอิทธิพลมากในการกำหนดการตัดสินใจท่องเที่ยวหรืออุปสงค์การท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว หมายความว่า ถ้าจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้อยู่ในกลุ่มดังกล่าวเพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย การที่เรารู้รายได้ช่วงใดมีผลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างเดียวนั้น การกำหนดนโยบายคงเป็นไปได้ลำบากที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในช่วงดังกล่าว แต่เมื่อเราทราบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับอาชีพ (ตารางที่ 4.11) ก็ทำให้เราสามารถทราบถึงกลุ่มเป้าหมายที่เราควรจะมีการส่งเสริมได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าที่เราจะทราบแต่ระดับรายได้ที่มีผลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นหลังจากที่พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ แล้วขั้นต่อไปก็ควรจะมีการวิเคราะห์ทางสถิติด้วย เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวนั้น เนื่องจากตัวแปรส่วนใหญ่ที่นำมาใช้นั้นเป็นตัวแปรหุ่น ซึ่งถือเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ ดังนั้นค่าของตัวเลขที่ปรากฏจึงบอกลักษณะของตัวแปร ไม่ใช่บอกปริมาณ บอกได้เพียงว่าตัวแปรคุณภาพนั้นมีอิทธิพลหรือความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่ ทิศทางความสัมพันธ์มีลักษณะใดและมีความสัมพันธ์กันสูงหรือต่ำเท่านั้นเอง โดยค่าความสัมพันธ์ไม่ใช่ขนาดของความสัมพันธ์ในเชิงปริมาณ ดังนั้นในการอธิบายอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวจึงดูที่ค่าสถิติและเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์เป็นหลัก และจากผลการวิเคราะห์นี้จะทำให้พอจะทราบถึงปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอิสานได้

4.2 วิเคราะห์สมการโลจิสต์

ในการวิเคราะห์นี้จะแสดงผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสาน ผลการวิเคราะห์จะพิจารณาว่าปัจจัยใดมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสาน โดยใช้เครื่องมือทางสถิติคือแบบจำลองโลจิสต์ (Logit

Model) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตามที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ในที่นี้คือ อุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอีสาน และผลการศึกษาก็จะให้ค่าความน่าจะเป็นของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว และทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอีสาน สมการโลจิสติกสามารถแสดงในรูปทั่วไป ดังนี้

$$Z_i = \log\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right)$$

$$= \beta_0 + \beta_1 \text{Sex}_i + \beta_2 \text{Age } 1_i + \beta_3 \text{Age } 2_i + \beta_4 \text{Edu } 1_i + \beta_5 \text{Edu } 2_i + \beta_6 \text{Edu } 3_i + \beta_7 \text{Edu } 4_i + \beta_8 \text{Oc } 1_i + \beta_9 \text{Oc } 2_i + \beta_{10} \text{Oc } 3_i + \beta_{11} \text{Oc } 4_i + \beta_{12} \text{Oc } 5_i + \beta_{13} Y 1_i + \beta_{14} Y 2_i + \beta_{15} Y 3_i + \beta_{16} \text{FS } 1_i + \beta_{17} \text{FS } 2_i + \beta_{18} \text{Sea } 1_i + \beta_{19} \text{Sea } 2_i + \beta_{20} \text{PT}_i + \varepsilon_i$$

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์ยังได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในระยะเวลาที่แตกต่างกันอีกด้วย เมื่อเวลาที่ใช้ในการพิจารณาแตกต่างกัน จะทำให้ทราบว่าเมื่อระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไป ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงเวลาที่ผ่านมาอย่างไร สามารถแสดงผลการวิเคราะห์เป็น 2 กรณี ดังนี้

4.2.1 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศ ในปี พ.ศ. 2548

(1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2548)

การวิเคราะห์ผลโดยใช้ แบบจำลองโลจิสติก (logit model) ในการประมาณการผลตามตารางที่ 4.24 ปรากฏว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน คือ

● เพศของนักท่องเที่ยว (SEX)

เพศจะมีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานในทิศทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8196 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายเพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

● อายุของนักท่องเที่ยว (AGE)

ช่วงอายุระหว่าง 15-24 ปีของนักท่องเที่ยว เป็นช่วงอายุที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานในทิศทางบวก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.5257 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปีเพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่อยู่

ในช่วงอายุนี้นส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา ซึ่งยังไม่มีครอบครัวหรือภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากนัก จึงสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้บ่อยครั้ง

● รายได้ของครอบครัว (Y)

จากการศึกษาพบว่า มี 2 ช่วงของรายได้ครอบครัวที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานในทิศทางลบ คือช่วงรายได้ระหว่าง 30,001-50,000 บาท และรายได้มากกว่า 50,000 บาท ทั้งนี้หมายถึงเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในทั้ง 2 ช่วงเหล่านี้เพิ่มขึ้นจะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศลดลง โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากจะยังมีอุปสงค์ในการท่องเที่ยวภายในประเทศน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้ได้น้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามผลที่คาดคะเนไว้ว่ารายได้น่าจะมีความสำคัญในทิศทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าครอบครัวที่มีรายได้มากนั้นค่าใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ก็มากตามไปด้วย โดยอาจจะเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น เช่น เรียนในระดับที่สูงขึ้น ซื้อบ้านหลังใหญ่ขึ้น ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ซื้อรถรุ่นใหม่ และใช้ของหรือสินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าเดิมที่เคยใช้ซึ่งราคาก็สูงตามไปด้วย ส่วนการท่องเที่ยวนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยในด้านอื่น ๆ ของการดำรงชีวิตแล้ว จัดว่ามีความสำคัญในอันดับรองลงมา สามารถชะลอไว้ก่อนได้ ดังนั้นค่าใช้จ่ายในด้านการท่องเที่ยวจึงถูกตัดทอนลง เพื่อนำมาใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ก่อน และอีกประการหนึ่งที่น่าจะมีส่วนทำให้เกิดผลกระทบเป็นอย่างมากคือการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงปี 2548 ที่อยู่ในภาวะชะลอตัว หรืออาจจะเรียกได้ว่าภาวะข้าวยากหมากแพง นักท่องเที่ยวเกิดความสับสนว่าอนาคตเศรษฐกิจของไทยจะซบเซาต่อเนื่อง จากปัจจัยต่าง ๆ ที่รู้มเร็ว ไม่ว่าจะเป็น การขึ้นราคาของพลังงาน คลื่นยักษ์สึนามิ ความไม่สงบทางภาคใต้จากปัญหาการก่อการร้าย ใช้นวัตกรรม ภัยแล้ง รวมทั้งตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ที่คาดการณ์ว่าจะไม่ถึง 5% ความกดดันขาขึ้นของราคาและอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน สร้างความหวั่นกลัวว่าจะกลายเป็นปัญหาเศรษฐกิจฟองสบู่เหมือนปี 2540 ทำให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายอย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น ความต้องการด้านการท่องเที่ยวจึงลดน้อยลง แม้แต่นักท่องเที่ยวที่มีรายได้มาก ก็ยังไม่กล้าจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในช่วงปีนี้

● ขนาดของครอบครัว (FS)

ขนาดของครอบครัวทุกช่วงที่ทำการศึกษามีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสาน โดยขนาดของครอบครัวที่มีจำนวน 1-2 คน มีความสำคัญในทิศทางลบมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -1.7420 ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีขนาด 1-2 คนเพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศลดลง ส่วนขนาดครอบครัวที่มีจำนวน 3-4 คนนั้น กลับมีความสำคัญในทิศทางบวก มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8690 อย่างมีนัยสำคัญที่

ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีขนาด 3-4 คน เพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน

ค่าทางสถิติดังกล่าวจะสอดคล้องกับตารางที่ 4.5 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศกับขนาดของครอบครัวนักท่องเที่ยวพบว่าครอบครัวที่มีขนาดใหญ่จะมีสัดส่วนของการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่าครอบครัวที่มีขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครอบครัวขนาดใหญ่จะมีความสัมพันธ์กันในครอบครัวสูง มีคนช่วยแสดงความคิดเห็นทางการท่องเที่ยวหลากหลายเป็นผลให้ครอบครัวที่มีคนมากมีการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

● ฤดูกาล (Sea)

ฤดูหนาว (Sea2) มีผลต่อการกำหนดอุปสงค์การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานในทิศทางลบ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -1.3669 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งแสดงว่า อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานจะน้อยลงในช่วงฤดูหนาว อาจเนื่องมาจากความหนาวเย็นของภูมิอากาศจึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องการเดินทาง

ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ การศึกษา (Edu) อาชีพ (Oc) และรูปแบบการเดินทาง (PT) พบว่าไม่มีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอีสานอย่างมีนัยสำคัญ

4.2.2 ปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ

นอกจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอีสานในช่วงปี 2548 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2548) ข้างต้นแล้ว ในการศึกษาส่วนนี้ ยังจะทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ดังกล่าวของชาวอีสานที่เดินทางในช่วงเวลาต่าง ๆ กันด้วย คือผู้ที่เดินทางในช่วงระยะเวลา 9 เดือน (1 เมษายน – 31 ธันวาคม 2548) และระยะเวลา 6 เดือน (1 กรกฎาคม – 31 ธันวาคม 2548) เพื่อจะได้ทราบว่าเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางในช่วงเวลาที่แตกต่างกันจะทำให้ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอีสานเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4.25 พบว่า แม้ว่าช่วงเวลาในการเดินทางจะแตกต่างกันแต่ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอีสานในช่วงเวลาที่แตกต่างกันนั้นกลับไม่แตกต่างกัน เพศ อายุ รายได้ ขนาดของครอบครัว และฤดูกาล ยังคงเป็นปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอีสานที่เดินทางในช่วงระยะเวลา 9 เดือน และ 6 เดือน และมีความสำคัญในทิศทางเดียวกันกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอีสานในช่วงปี 2548 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2548) อีกด้วย

● เพศ (SEX) จะมีความสำคัญในทิศทางบวกมากขึ้นในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสาน เมื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในช่วง 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.8282 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 แสดงว่านักท่องเที่ยวเพศชายต้องการเดินทางท่องเที่ยวสูงสุดอยู่ในช่วงนี้ แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในช่วง 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) จะมีค่าสัมประสิทธิ์ลดลงมาเท่ากับ 0.7441 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 นั่นแสดงว่า ช่วงนี้เป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเพศชายต้องการเดินทางท่องเที่ยวน้อยที่สุดในรอบปีนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าช่วง 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เศรษฐกิจที่ซบเซา ชะลอตัว ทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้าใช้จ่ายเงิน และราคาน้ำมันที่สูงขึ้นมากอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้อุปสงค์ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวอิสานลดลงมาซึ่งต่างจากในช่วง 9 เดือน และ 12 เดือน

● อายุ (AGE) จะมีความสำคัญมากขึ้นในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานในกรณีที่ช่วงเวลาที่พิจารณาอุปสงค์ลดลง โดยมีความสำคัญในทิศทางบวก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุ 15-24 ปี (AGE1) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.5257, 1.5492 และ 2.1014 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เมื่อพิจารณาปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในช่วง 12 เดือน 9 เดือน และ 6 เดือน ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 15-24 ปี เพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป

จากค่าสถิติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในช่วงที่เศรษฐกิจซบเซานั้น นักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 25-44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป อาจจะชะลอการท่องเที่ยวไว้ก่อน รอให้เศรษฐกิจฟื้นตัวดีขึ้นก่อน แต่นักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีอายุ 15-24 ปี นั้นกลับมีอุปสงค์การท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นในขณะที่ช่วงเวลาในการพิจารณาอุปสงค์ลดลง นั่นอาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวที่อยู่ในวัยนี้ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา ยังไม่มีภาระรับผิดชอบในด้านค่าใช้จ่ายมากนัก จึงยังไม่คิดที่จะออมเงินไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นยามขาดสน และบางคนยังไม่เคยสนใจเรื่องเศรษฐกิจอีกด้วยเพราะมีผู้ปกครองเป็นคนจ่ายเงินให้อยู่แล้ว ดังนั้นภาวะเศรษฐกิจตกต่ำจึงมีผลกระทบต่อคนกลุ่มนี้ไม่มากนัก ยังคงท่องเที่ยวได้เหมือนเดิม และอาจเป็นด้วยว่าการท่องเที่ยวของนักเรียน นักศึกษานั้น มีค่าใช้จ่ายไม่ค่อนมากนัก เพราะจะท่องเที่ยวอยู่ภายในภาคอิสานเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากนักเรียน นักศึกษา มีรายได้น้อย ไม่สามารถท่องเที่ยวไกล ๆ ได้ สำหรับในช่วง 9 เดือนนั้น (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) จะมีเทศกาลวันสงกรานต์ซึ่งเป็นที่ยอมรับท่องเที่ยวกันมากของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะวัยรุ่น นักเรียน

นักศึกษา อุปสงค์การท่องเที่ยวของคนกลุ่มนี้จึงเพิ่มขึ้น และในช่วง 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) จะเป็นช่วงที่อากาศดี สดชื่น ไม่ร้อนอบอ้าว ต้นไม้ดอกไม้มีสีสันสวยงาม ซึ่งเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 15-24 ปี มีอุปสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด

● รายได้ของครอบครัว (Y)

ครอบครัวที่มีรายได้ 30,000-50,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาท จะมีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานในทิศทางลบ ซึ่งไม่ตรงตามที่คาดคะเนไว้ ทั้งนี้หมายถึงเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่รายได้ในทั้ง 2 ช่วงนี้เพิ่มขึ้น จะทำให้ความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวหรืออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศลดลงด้วย โดยครอบครัวที่มีรายได้ 30,000-50,000 บาท จะมีความสำคัญในการกำหนดความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเดินทางมากขึ้นในทิศทางลบเมื่อพิจารณาในช่วงระยะเวลา 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) แต่จะมีความสำคัญในการกำหนดความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเดินทางลดลงเมื่อพิจารณาในช่วงระยะเวลา 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) ส่วนครอบครัวที่มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท นั้น จะมีความสำคัญในการกำหนดความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเดินทางมากขึ้นในทิศทางลบ เมื่อระยะเวลาที่พิจารณาลดลง นั่นคือ รายได้ของครอบครัวจะมีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วง 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) มากกว่าของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วง 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) และ 12 เดือน (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2548)

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และปัญหาราคาน้ำมันแพงในช่วงกลางปีเป็นต้นมา อีกทั้งภัยจากการก่อการร้าย ไข้หวัดนก คลื่นยักษ์สึนามิ ปัญหาต่าง ๆ ที่รุมเร้าประเทศไทยในขณะนี้ ทำให้นักท่องเที่ยวขวัญเสียและไม่ต้องการเดินทางท่องเที่ยวในช่วงนี้ โดยเฉพาะในช่วง 6 เดือนหลัง (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) ซึ่งแม้กระทั่งนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากก็ยังไม่ต้องการเดินทางท่องเที่ยว และจะสังเกตได้ว่ายังมีรายได้มากก็ยิ่งมีความรอบคอบในการใช้จ่ายมากขึ้นอาจเป็นเพราะคนที่มีรายได้มากส่วนใหญ่ก็จะมีการศึกษาสูงด้วยจึงมีความรู้และหลักการในการวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองได้ละเอียดรอบคอบกว่า คิดใคร่ครวญมากกว่า มีข้อมูลมากกว่าจึงไม่ประมาทในการใช้จ่ายในช่วงนี้ ตัดสิ่งที่ไม่ค่อยออกไปซึ่งการท่องเที่ยวก็จัดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยอย่างหนึ่ง เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี สถานการณ์บ้านเมืองไม่สงบ อุปสงค์ด้านการท่องเที่ยวของผู้ที่มีรายได้มากจึงลดน้อยลงด้วย โดยจะเห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากกว่าจะมีอุปสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อย

● ขนาดของครอบครัว (FS)

สำหรับครอบครัวที่มีขนาด 1-2 คน (FS1) ขนาดของครอบครัว (FS) จะมีความสำคัญมากขึ้นในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานในกรณีในช่วงเวลาที่พิจารณาอุปสงค์ลดลง โดยมีความสำคัญในทิศทางลบ ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีขนาด 1-2 คน เพิ่มขึ้น จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศลดลง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน โดยขนาดของครอบครัวจะมีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วง 12 เดือน (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2548) มากกว่าของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วง 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) และ 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) ส่วนครอบครัวที่มีขนาด 3-4 คนนั้น จะมีความสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานลดน้อยลงเมื่อช่วงเวลาที่พิจารณาอุปสงค์ลดลง โดยมีความสำคัญในทิศทางบวก ซึ่งแสดงว่า ถ้ามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ครอบครัวมีขนาด 3-4 คน เพิ่มขึ้นในช่วง 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) และ 6 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน

● ฤดูกาล (Sea)

เมื่อระยะเวลาในการพิจารณาปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานลดลง พบว่า ฤดูหนาว (Sea2) จะมีความสำคัญค่อนข้างมาก โดยมีความสำคัญในทิศทางลบ เมื่อเปรียบเทียบกับฤดูร้อน ซึ่งแสดงว่า อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานจะน้อยลงในช่วงฤดูหนาว อาจเนื่องมาจากอากาศที่หนาวเย็น และภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา ซึ่งฤดูหนาวจะมีอิทธิพลในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วง 12 เดือน (1 กรกฎาคม-31 ธันวาคม 2548) มากกว่าของผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วง 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) และ 6 เดือน (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2548)

ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ การศึกษา (Edu) อาชีพ (Oc) และรูปแบบการเดินทาง (PT) พบว่าไม่มีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอิสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายใน
ประเทศของชาวอิสาน ในช่วง ปี พ.ศ. 2548 (1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2548)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	STD.ERROR	Sig
Constant	6.4111	44.2251	0.8847
SEX	0.8196	0.2265	0.0003
AGE1	1.5257	0.5948	0.0103
AGE2	0.0370	0.4672	0.9369
EDU1	1.0263	0.5667	0.0702
EDU2	-0.6624	0.5624	0.2388
EDU3	0.9104	0.5638	0.1064
EDU4	0.5604	0.5559	0.3134
OC1	7.5965	14.2627	0.5943
OC2	-7.1758	14.2608	0.6148
OC3	-7.2396	14.2630	0.6117
OC4	-4.9324	14.2694	0.7296
OC5	-6.5773	14.2640	0.6447
Y1	-0.4105	0.3221	0.2025
Y2	-0.9086	0.3337	0.0065
Y3	-1.2885	0.3303	0.0001
FS1	-1.7420	0.7585	0.0216
FS2	0.8690	0.2392	0.0003
SEA1	7.8680	11.2044	0.4825
SEA2	-1.3669	0.2931	0.0000
PT	0.6271	0.5323	0.2388

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายใน
ประเทศของชาวอิสาน ในช่วงเวลาต่าง ๆ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์			Sig		
	12 เดือน	9 เดือน	6 เดือน	12 เดือน	9 เดือน	6 เดือน
Constant	6.4111	7.9289	5.4919	0.8847	0.8691	0.9282
SEX	0.8196	0.8282	0.7441	0.0003	0.0004	0.0047
AGE1	1.5257	1.5492	2.1014	0.0103	0.0101	0.0024
AGE2	0.0370	0.0293	0.2694	0.9369	0.9505	0.6274
EDU1	1.0263	1.0194	1.3670	0.0702	0.0897	0.0953
EDU2	-0.6624	-0.7498	-1.1326	0.2388	0.2067	0.1626
EDU3	0.9104	0.8683	1.4135	0.1064	0.1464	0.0844
EDU4	0.5604	0.4672	0.5975	0.3134	0.4293	0.4587
OC1	7.5965	8.0975	7.6803	0.5943	0.6028	0.6981
OC2	-7.1758	-7.6586	-7.6605	0.6148	0.6226	0.6988
OC3	-7.2396	-7.6973	-7.4722	0.6117	0.6209	0.7059
OC4	-4.9324	-5.3288	-4.0659	0.7296	0.7321	0.8375
OC5	-6.5773	-6.9856	-6.5334	0.6447	0.6536	0.7414
Y1	-0.4105	-0.5220	-0.5429	0.2025	0.1236	0.1736
Y2	-0.9086	-1.0259	-1.0586	0.0065	0.0034	0.0131
Y3	-1.2885	-1.4227	-1.7443	0.0001	0.0001	0.0000
FS1	-1.7420	-1.7764	-2.5553	0.0216	0.0209	0.0183
FS2	-0.8690	0.8077	0.8688	0.0003	0.0010	0.0019
SEA1	7.8680	8.1271	8.2806	0.4825	0.4865	0.5411
SEA2	-1.3669	-1.5625	-2.0429	0.0000	0.0000	0.0000
PT	0.6271	0.6308	0.9052	0.2388	0.2479	0.1803

ระยะเวลา 12 เดือน คือ ตั้งแต่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2548

ระยะเวลา 9 เดือน คือ ตั้งแต่ 1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548

ระยะเวลา 6 เดือน คือ ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2548

4.3 วิเคราะห์สมการถดถอยพหุ

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ ในที่นี้จะใช้ในการวิเคราะห์หาปัจจัยกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสานโดยให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวเป็นฟังก์ชันขึ้นกับปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งเขียนในรูปทั่วไปได้ดังนี้

$$\begin{aligned}Exp_j = & \beta_0 + \beta_1 sex_j + \beta_2 Age 1_j + \beta_3 Age 2_j + \beta_4 Edu 1_j + \beta_5 Edu 2_j + \\ & \beta_6 Edu 3_j + \beta_7 Edu 4_j + \beta_8 oc 1_j + \beta_9 oc 2_j + \beta_{10} oc 3_j + \beta_{11} oc 4_j + \\ & \beta_{12} oc 5_j + \beta_{13} y 1_j + \beta_{14} y 2_j + \beta_{15} y 3_j + \beta_{16} FS 1_j + \beta_{17} FS 2_j + \\ & \beta_{18} Sea 1_j + \beta_{19} Sea 2_j + \beta_{20} Pro 1_j + \beta_{21} Pro 2_j + \beta_{22} Pro 3_j + \\ & \beta_{23} Pro 4_j + \beta_{24} Aim 1_j + \beta_{25} Aim 2_j + \beta_{26} Aim 3_j + \beta_{27} Aim 4_j + \\ & \beta_{28} Aim 5_j + \beta_{29} PT_j + \varepsilon\end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์ผลโดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ฤดูกาล ภูมิภาคจุดหมาย วัตถุประสงค์การเดินทาง และรูปแบบการเดินทาง จะมีความสัมพันธ์กันอย่างไรกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอิสาน ในช่วงปี พ.ศ. 2548 (1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2548) ผลทางสถิติจากตารางที่ 4.26 ปรากฏว่า ปัจจัยที่มากำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสานอย่างมีนัยสำคัญสามารถแสดงได้ดังนี้ คือ

● อายุ (Age)

นักท่องเที่ยวที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 15-24 ปี และ 25-44 ปี จะมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสานโดยตรง ในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป หมายความว่า เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 15-24 ปี และ 25-44 ปี เพิ่มขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสานลดลง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากค่า T-statistic ยังพบอีกว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี จะมีอิทธิพลทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งลดลง มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-44 ปี ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 45 ปี ผลทางสถิตินี้จะตรงกับผลจากตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งกับอายุของนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งน้อยกว่า นักท่องเที่ยวที่มี

อายุค่อนข้างมาก ทั้งนี้ถ้าพิจารณาประกอบกับตารางที่ 4.10 และตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวกับอายุ และอาชีพ ตามลำดับ จะพบว่าผู้ที่มีอายุในช่วงระหว่าง 15-24 ปี ส่วนใหญ่เป็น นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือผู้มีรายได้ค่อนข้างน้อย จึงใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ได้น้อย รวมทั้งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการท่องเที่ยวก็น้อยด้วย

- ระดับการศึกษา (Edu)

ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ระดับการศึกษานุปริญญาหรือปวส. และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอีสานในทิศทางลบ ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า แสดงว่าเมื่อมีจำนวนของนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาในระดับดังกล่าวเพิ่มขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอีสานลดลง ซึ่งอาจเป็นผลกระทบจากการชะลอตัวทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2548 ทำให้นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาอยู่ในกลุ่มดังกล่าวนี้ระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น เมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า เพราะยิ่งการศึกษาสูงการตัดสินใจจะใช้เหตุผลและข้อมูลมากขึ้นหรือรอบคอบกว่า มองเหตุการณ์ได้ไกลกว่า ซึ่งในการใช้จ่ายก็เช่นกัน นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. และระดับการศึกษานุปริญญาหรือปวส. ส่วนใหญ่จะมีรายได้ไม่มากนัก จึงสนใจข่าวสารและระวังการใช้จ่าย ไม่กล้าฟุ่มเฟือยในช่วงเศรษฐกิจขบเซานี้ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุค่อนข้างมาก ถึงแม้จะมีรายได้มากแต่ก็มีประสบการณ์ชีวิตมากด้วย จึงมักมองไกลถึงอนาคต และไม่ประมาทในการใช้จ่าย รอให้เศรษฐกิจพลิกฟื้นกลับคืนมาก่อน

- อาชีพ (Oc)

อาชีพของนักท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน ได้แก่ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และนักเรียน นักศึกษา โดยจะมีความสำคัญกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่า เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอีสานที่มีอาชีพดังกล่าวเพิ่มขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอีสานสูงขึ้นด้วย

- ขนาดของครอบครัว (FS)

ครอบครัวที่มีขนาด 3-4 คน จะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอีสานโดยตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ในทิศทางลบ แสดงว่าเมื่อ

มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีครอบครัวขนาด 3-4 คนเพิ่มขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คน ซึ่งส่วนหนึ่งอาจมาจากผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจในช่วงปีนี้อยู่ในภาวะซบเซามากแ่งทำให้ทุกครอบครัวพยายามที่จะประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ลง โดยครอบครัวที่มีขนาด 1-2 คน นั้น อาจจะไม่มผลกระทบมากนักเพราะจำนวนคนในครอบครัวมีน้อย ไม่ว่าจะใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหรือลดลงก็คงไม่ทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการท่องเที่ยวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้เท่าใดนัก แต่ครอบครัวที่มีขนาด 3-4 คน นั้น เมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวเกิดขึ้นนั้นย่อมหมายถึงค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นแน่นอน แต่ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำแบบนี้ ทุกครอบครัวจึงพยายามประหยัดแม้เมื่อมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นส่วนใดที่ถือเป็นการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยจากการท่องเที่ยวก็พยายามลดลง เช่น ซื้อของฝากหรือของที่ระลึกน้อยลง ใช้เวลาพักผ่อนกับธรรมชาติมากกว่าการเดินทางเลือกซื้อของที่พักรวมกันได้ในหลายคนในห้องเดียวกัน เป็นต้น ส่วนครอบครัวที่มีขนาดมากกว่า 4 คนนั้น จะไม่สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวได้มากนักเพราะจำนวนคนที่มากภายในครอบครัวทำให้เกิดหลากหลายความคิดและความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น จำนวนคนมากเกินไปที่จะพักรวมห้องเดียวกันได้ การรับประทานอาหารก็มีความชื่นชอบที่แตกต่างกันไปยิ่งหลายคนยิ่งหลายแบบหลากหลายความต้องการ บางคนชื่นชอบการช้อปปิ้ง บางคนพอใจที่จะเที่ยวกลางคืน บางคนสนุกกับกีฬาทางน้ำ และบางคนชอบสัมผัสรสชาติอาหารแปลก ๆ ใหม่ ๆ สถานที่ที่รื่นรมย์ เป็นต้น และจะเกิดการชักชวนสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ไปด้วยกัน ซึ่งธรรมชาติของมนุษย์ชอบการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ การสังสรรค์ การอยู่ร่วมกัน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้น การท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ที่แต่ละคนชื่นชอบจึงไม่ได้มีแค่เพียงตนเองคนเดียวแต่มีเพื่อนไปด้วยอีกหลายคนซึ่งต่างก็มีเหตุผลในการไปในสถานที่ที่ตัวเองไม่ได้เป็นคนเลือกเองนี้แตกต่างกันไป ซึ่ง จะเห็นได้ว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มากขึ้นย่อมจะคุมค่าใช้จ่ายได้ยากกว่า ดังนั้นแม้ว่านักท่องเที่ยวที่มีขนาดครอบครัวมากกว่า 4 คนนั้น จะพยายามประหยัดค่าใช้จ่ายแล้วแต่ด้วยจำนวนคนที่มาก ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวก็ยังคงมากอยู่ดี

- ฤดูกาล (Sea)

ฤดูฝนจะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ในทิศทางบวก โดยมีความสำคัญมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับฤดูร้อน แสดงว่าถ้านักท่องเที่ยวชาวอิสานเดินทางท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนมากขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งอาจเป็นเพราะการเดินทางในฤดูฝนนั้นต้องเตรียมสัมภาระ

หลายอย่างทั้งอุปกรณ์กันฝน และเสื้อผ้า อาหาร ก็ต้องสำรองไว้มากกว่าฤดูอื่น ๆ การเดินทางที่ยากลำบากกว่า จึงทำให้จำนวนวันพักค้างแรมมากกว่า ค่าใช้จ่ายจึงต้องเพิ่มมากตามไปด้วย

● ภูมิภาคที่เดินทาง (Pro)

ภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปจะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานโดยตรง โดยเฉพาะ ภาคใต้และภาคตะวันออก จะมีความสำคัญกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับกรณีที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังภาคเหนือ ซึ่งแสดงว่า เมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอิสานเดินทางไปทางภาคใต้และภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอิสานสูงขึ้นด้วย อาจเนื่องมาจากว่าภาคใต้และภาคตะวันออกมีระยะทางไกลจากภาคอิสานมากกว่า ทำให้ต้องมีจำนวนวันพักมากขึ้น นอกจากนี้ภาคใต้ยังมีพื้นที่ค่อนข้างใหญ่ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในค่าที่พักและการเดินทางมาก มีผลให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคนี้มากตามไปด้วย

สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานในทิศทางลบ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 โดยเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปภาคเหนือ แสดงว่าเมื่อมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่เดินทางภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานลดลง ซึ่งอาจเป็นเพราะระยะทางแต่ละจังหวัดไม่ไกลมากนัก จำนวนวันพักและค่าใช้จ่ายในการเดินทางจึงน้อยตามไปด้วย

● วัตถุประสงค์ของการเดินทาง (Aim)

การเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิง เพื่อทำธุรกิจหรือปฏิบัติราชการ เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ และเพื่อประชุมสัมมนา ของนักท่องเที่ยวชาวอิสานนั้นจะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน โดยมีความสำคัญกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์อื่น ๆ ซึ่งแสดงว่าถ้ามีนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นเพิ่มขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอิสานเพิ่มขึ้นด้วย

สำหรับตัวแปรอื่น ๆ คือ เพศ (Sex) รายได้ (Y) และรูปแบบการเดินทาง (PT) จะเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน อย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอีสาน ในปี 2548

VARIABLE	B	STD.ERROR	Beta	t	Sig.
Constant	1.749	.310		5.636	.000
Sex	-2.964E-02	.073	-.011	-.403	.687
Age1	-1.034	.164	-.372	-6.380	.000
Age2	-.555	.124	-.207	-4.478	.000
Aim1	1.683	.132	.612	12.787	.000
Aim2	.424	.204	.070	2.080	.038
Aim3	1.335	.147	.460	9.098	.000
Aim4	1.418	.189	.249	7.519	.000
Aim5	.259	.257	.027	1.005	.315
Edu1	-.511	.194	-.137	-2.636	.009
Edu2	-.631	.194	-.199	-3.254	.001
Edu3	-.220	.185	-.076	-1.187	.235
Edu4	-.380	.188	-.122	-2.019	.044
FS1	.142	.133	.029	1.064	.288
FS2	-.180	.078	-.067	-2.319	.021
Oc1	7.079E-02	.194	.023	.364	.716
Oc2	.622	.196	.203	3.181	.002
Oc3	.831	.204	.213	4.081	.000
Oc4	8.311E-02	.224	.016	.371	.711
Oc5	.472	.214	.150	2.207	.028
Pro1	-.173	.116	-.049	-1.489	.137
Pro2	.299	.125	.080	2.402	.017
Pro3	-.641	.110	-.216	-5.853	.000
Pro4	1.336	.242	.149	5.523	.000
PT	9.347E-02	.138	.018	.679	.498
Sea1	.830	.150	.158	5.544	.000

VARIABLE	B	STD.ERROR	Beta	t	Sig.
Sea2	-.107	.087	-.038	-1.228	.220
Y1	3.233E-02	.129	.010	.251	.802
Y2	-.127	.125	-.045	-1.022	.307
Y3	-6.199E-02	.123	-.021	-.503	.615

R-squared = 0.424, Adjusted R-squared = 0.406, Standard error of the Estimate = 1.0365
F-statistic = 22.994, Sig. = 0.000, N = 1000

การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานกับตัวแปรทุกตัวนั้น พบว่า รายได้ (Y) ที่เป็นปัจจัยตัวหนึ่งที่คาดคะเนว่าน่าจะมีความสำคัญในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานในทิศทางบวก แต่จากค่าที่ได้จากการประมวลผลพบว่ารายได้ไม่มีความสำคัญทางสถิติกับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยซึ่งไม่เป็นไปตามผลที่คาดคะเนไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนตัวแปรที่ใช้ศึกษาปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวค่อนข้างมากและข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงสุ่มจึงมีการกระจายค่อนข้างสูงเช่นกัน ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจไทยในช่วงกลางปีเป็นต้นมาอยู่ในภาวะชะลอตัวและปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวชะลอการท่องเที่ยวและการใช้จ่าย

จากผลแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และผลการวิเคราะห์ทางสถิติ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบายในการส่งเสริมอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานโดยนำผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยกำหนดอุปสงค์ดังกล่าวด้วยแบบจำลองโลจิสติก (logit model) อาจมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการใช้สื่อในการชักชวนให้ชาวไทยหันมาเที่ยวในประเทศมากขึ้น เมื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางแล้วพบว่า กลุ่มที่ควรเข้าไปส่งเสริมเพราะมีอิทธิพลโดยตรงในการกำหนดอุปสงค์การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวอิสานที่เป็นเพศชาย นักท่องเที่ยวชาวอิสานที่ครอบครัวมีขนาด 3-4 คน และนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี โดยมีความสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะพิจารณาปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอิสานในระยะเวลาดใด ก็จะมีมีความสำคัญมากในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในทิศทางบวก นั่นคือ ถ้าสามารถส่งเสริม ชักชวนให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเหล่านี้ท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้นจะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาดู

จากช่วงอายุจะเห็นว่า เป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเรียนรู้และหาประสบการณ์มากที่สุด และเพศชายก็เป็นเพศที่ชอบแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ อาจเป็นเพราะสรีระทางกายภาพและสังคมชนบทรอบนิยามเอื้ออำนวยให้เพศชายมีโอกาสเดินทางได้มากกว่าเพศหญิง ส่วนขนาดครอบครัว 3-4 คน นั้นอาจจะเป็นขนาดครอบครัวที่เหมาะสมสำหรับชาวอีสานที่สามารถจะเดินทางท่องเที่ยวได้บ่อยครั้งกว่า เพราะถ้าขนาดครอบครัวใหญ่กว่านี้ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อาจต้องเพิ่มขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวลดลงหรือเที่ยวได้ไม่บ่อยครั้ง ส่วนขนาดครอบครัวที่เล็กกว่านี้ ความต้องการท่องเที่ยวก็จะลดลงเนื่องจากจำนวนคนน้อยก็จะมีคนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเดินทางเหมือนกับครอบครัวที่มีหลายคน ทำให้โอกาสที่จะเกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวลดน้อยลงด้วย

2. แนวนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยผ่านทางส่งเสริมอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศอีกนโยบาย พบว่าจากการประมาณค่าแบบจำลองโลจิสต์ (logit model) นั้น ฤดูกาล (SEA) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานโดยพบว่าถ้าเป็นฤดูหนาวอุปสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะลดลงเมื่อเทียบกับฤดูร้อน และจากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่าการเดินทางท่องเที่ยวของชาวอีสานในฤดูฝนนั้นน้อยมาก ดังนั้นทางที่จะเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวของชาวอีสานให้มากขึ้นสามารถทำได้โดยที่รัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจเอกชนและหน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่นจัดและประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับงานเทศกาล งานประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ในฤดูกาลต่าง ๆ ในทุกภูมิภาค เพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยวและช่วงเวลาการเดินทางตลอดปี รัฐบาลและหน่วยงานควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวทางรถยนต์ และการท่องเที่ยวแบบครอบครัว ทั้งนี้ อาจทำได้โดยมีการให้ความรู้ด้านเส้นทาง มีการแจกแผนที่บอกเส้นทางหลวงต่าง ๆ และมีหน่วยงานให้ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางการเดินทาง เป็นต้น จะเป็นนโยบายมุ่งใจ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น อาจจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศ และเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวของไทยได้

3. ปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่คาดว่าจะมีความสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวอีสานเป็นอย่างมาก คือ รายได้ของครอบครัว แต่จากการศึกษาพบว่ามียาได้ของครอบครัวอยู่ 2 ช่วง ที่มีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน ได้แก่รายได้ระหว่าง 30,000-50,000 บาท และรายได้มากกว่า 50,000 บาท แต่รายได้ทั้ง 2 ช่วงนี้ก็กลับมีความสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวในทิศทางลบ นั่นคือ ถ้านัก

ท่องเที่ยวที่มีรายได้ครอบครัวอยู่ในช่วงรายได้ 2 กลุ่มนี้ จะทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสานลดลง โดยพบว่ายังมีรายได้มากขึ้นอุปสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวก็ยิ่งลดน้อยลงซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุเพราะรายได้ที่ศึกษาครั้งนี้เป็นรายได้ครอบครัวไม่ใช่รายได้ส่วนบุคคล เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่มากทำให้ค่าใช้จ่ายในด้านอื่น ๆ ของครอบครัวเพิ่มขึ้น การเดินทางท่องเที่ยวจึงลดน้อยลง หรือจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่น้อยเกินไปก็ทำให้ไม่เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และถ้าพิจารณาจากตารางที่ 4.11 ซึ่งเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวกับอาชีพของนักท่องเที่ยวพบว่า ผู้มีรายได้สูงส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน จึงอาจเป็นไปได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพดังกล่าวต้องการพักผ่อนอยู่บ้านกับครอบครัวในวันหยุด ซึ่งอาจเนื่องมาจากความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานนอกบ้านโดยมีผลมาจากสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การคมนาคม และสภาวะอากาศ ฯลฯ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจมีผลให้เกิดความเครียดและไม่ต้องการเดินทางได้ ดังนั้นในการชักจูงให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีระดับรายได้ค่อนข้างสูงนี้อาจทำได้โดยเน้นคุณภาพสินค้าและการบริการทางการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก อาหาร ให้มากขึ้น เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารการท่องเที่ยวให้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านทางโทรทัศน์ เครือข่ายเคเบิลทีวี สิ่งพิมพ์ นิตยสารชั้นนำ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้อาจส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศโดยเน้นกลุ่มข้าราชการ บริษัท ให้ได้รับสิทธิพิเศษจากการจัดการประชุมสัมมนาในต่างจังหวัดเพื่อเป็นการดึงดูดให้กลุ่มข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการส่งเสริมท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น นอกจากนี้เมื่อดูนักท่องเที่ยวในกลุ่มที่มีรายได้สูงเทียบกับผลของตารางอื่นที่เป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ก็พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหรือการบันเทิง (ตารางที่ 4.13) และมีอายุอยู่ในช่วง 25-44 ปี (ตารางที่ 4.10) มากที่สุด คิดเป็น 48.9% ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน เมื่อได้ผลดังกล่าว กลุ่มเป้าหมายจะขยายกว้างออกไป และเห็นกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ชาวอีสานที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ชาวอีสานที่มีอายุค่อนข้างสูง ชาวอีสานที่มีวัตถุประสงค์การเดินทางเพื่อการพักผ่อนหรือการบันเทิง และกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ของครอบครัว 50,000 บาทต่อเดือนสูงดังกล่าว เป็นต้น

สำหรับแนวนโยบายในการเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน โดย การนำผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยดังกล่าวด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอย มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. แนวทางการเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานควรเน้นกลุ่ม เป้าหมายไปที่ชาวอิสานที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และ นักเรียน นิสิต นักศึกษา เนื่องจากผลการศึกษาปัจจัยกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว พบว่า อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และนักเรียน นิสิต นักศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งค่อนข้างมาก ในทางบวก ทั้งนี้เมื่อเปรียบ เทียบกับอาชีพอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน นั่นคือ ถ้าเราสามารถชักจูงให้ชาวอิสานที่มี อาชีพดังกล่าวนี้ท่องเที่ยวในประเทศได้มากขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวเพิ่ม ขึ้นด้วยโดยเฉพาะอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวนั้นจะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และรองลงมา ได้แก่อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

2. จากการศึกษาพบว่า ฤดูฝนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน โดยพบว่าถ้ามีนักท่องเที่ยวเดินทางในฤดูฝนมากขึ้นจะทำให้ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ดังนั้นควรหาทางส่งเสริมการท่องเที่ยวในฤดูฝน ให้มากขึ้น รัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจเอกชนและหน่วยงานของรัฐบาลในท้องถิ่นจัดและ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับงานเทศกาล งานประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ ในฤดู ฝนของทุกภูมิภาค เพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว รัฐบาลและหน่วยงานควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการ เดินทางท่องเที่ยว ให้ความรู้ด้านเส้นทาง แจกแผนที่บอกเส้นทางหลวงต่าง ๆ และมีหน่วยงานให้ ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางการเดินทาง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจที่จะ เดินทางท่องเที่ยวในฤดูฝนเพิ่มมากขึ้น

3. ภูมิภาคที่เดินทางไปเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ชาวอิสาน จากการศึกษาพบว่า ภาคใต้และภาคตะวันออกจะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อครั้งในทิศทางบวก แสดงว่า ถ้ามีนักท่องเที่ยวชาวอิสานเดินทางไปท่องเที่ยวภาคใต้และ ภาคตะวันออกเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะภาคใต้นั้นจะมี อิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งมากกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับภาคเหนือ ส่วน ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ นั้น พบว่า ถ้ามีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉยง เหนือเพิ่มขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอิสานลดลง ดังนั้นทางที่จะเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

ต่อครั้งในการท่องเที่ยวนี้ให้มากขึ้นสามารถทำได้โดยส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในภาคใต้ และภาคตะวันออก ให้มากขึ้น ให้นักท่องเที่ยวชาวอิสานได้ทราบถึงงานประเพณี เทศกาลต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามตามธรรมชาติของภาคใต้และภาคตะวันออกออกอย่างทั่วถึง อีกทั้งให้ข้อมูลด้านการเดินทาง ที่พัก แหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวชาวอิสานเดินทางท่องเที่ยวนอกพื้นที่ภาคอิสาน

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานอีกปัจจัยหนึ่ง ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเดินทาง โดยพบว่า การเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิง เพื่อประชุมหรือสัมมนา เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ และเพื่อทำธุรกิจหรือปฏิบัติราชการ นั้น จะมีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในทิศทางบวก โดยเฉพาะการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิงนั้น จะมีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายมากที่สุด นั้นแสดงว่า ถ้านักท่องเที่ยวชาวอิสานมีวัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิงมากขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอิสานมากขึ้นด้วย ดังนั้น รัฐบาลควรส่งเสริมให้ชาวอิสานเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวพักผ่อน การอยู่ร่วมกันแบบสังคมไทยซึ่งให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและดูแลเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง การประชุมสัมมนาออกสถานที่เพื่อผ่อนคลายความเครียดและเกิดแนวความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ จากสิ่งที่ได้พบได้เห็น เป็นต้น

5. จากการศึกษา พบว่า ขนาดของครอบครัวของนักท่องเที่ยวชาวอิสานเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน โดยพบว่าถ้ามักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีขนาดครอบครัว 3-4 คน เดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวลดลง โดยเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีขนาดครอบครัวมากกว่า 4 คน ดังนั้น ทางที่จะเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการท่องเที่ยวให้มากขึ้นสามารถทำได้ คือ เลือกกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีขนาดครอบครัวอื่น ๆ เช่น ขนาดครอบครัว 1-2 คน หรือ มากกว่า 4 คน

6. อายุของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานในทิศทางลบ โดยพบว่า ถ้ามักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีอายุน้อยเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นจะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการท่องเที่ยวของชาวอิสานลดลง ทั้งนี้ โดยเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีอายุมากกว่า 45 ปี เช่น ถ้านักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี เดินทางมากขึ้น จะทำให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอิสานลดลงมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-44 ปี ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีนโยบายในการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นัก

ท่องเที่ยวชาวอิสานที่มีอายุมากเดินทางท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 45 ปี เพื่อเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอิสานให้มากขึ้น

จากแนวนโยบายข้างต้น เป็นแนวทางที่นำผลการศึกษาระดับวิจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน มาใช้ในการวางนโยบายในการส่งเสริมและปรับปรุงการท่องเที่ยวของไทย ให้สามารถสร้าง-จัดหา สินค้าและบริการมาตอบสนองนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์ครั้งนี้อาจทำให้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ผลดีขึ้นไม่มากนัก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศค่อนข้างมาก โดยทำให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้ามาในรูปของการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวลดปัญหาการว่างงานช่วยการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดจากความแตกต่างกันในรายได้ของประชาชนให้น้อยลงได้ ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาเพิ่มเติมในด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถนำมาวางนโยบายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวที่มีความน่าเชื่อถือขึ้น มีผลในการเพิ่มรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ระดับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว และศึกษาปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอิสานแล้ววางนโยบายให้สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อนำมาพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย และดึงดูดให้ชาวไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นโดยในการศึกษาจะใช้ข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2548 ที่ได้มาจากการออกสอบถามและสุ่มตัวอย่างแบบ non-random sampling จากชาวอิสานซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะเป็นข้อมูลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร ได้แก่ รายได้ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและปัจจัยกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอิสานโดยอาศัยแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์คือ แบบจำลองโลจิต (Logit Model) และแบบจำลองถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสาน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานในช่วงปี พ.ศ. 2548 และปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ กัน คือ ระยะเวลา 9 เดือน (1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548) และระยะเวลา 6 เดือน (1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2548) สามารถสรุปได้ว่า เพศชาย (SEX) อายุระหว่าง 15-24 ปี ของนักท่องเที่ยว (AGE1) และขนาดครอบครัวที่มีจำนวน 3-4 คน (FS2) เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสาน ไม่ว่าจะพิจารณาอุปสงค์การท่องเที่ยวในช่วงเวลาใด โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรมีความสำคัญกับอุปสงค์การท่องเที่ยวในทิศ

ทางบวก ส่วนรายได้ของครอบครัว 2 ช่วง คือ ช่วงรายได้ระหว่าง 30,001-50,000 บาท (Y2) และ รายได้มากกว่า 50,000 บาท (Y3) ขนาดของครอบครัวที่มีจำนวน 1-2 คน (FS1) และฤดูหนาว (Sea2) จะมีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอิสานในทิศทางลบทุกช่วงเวลาที่ทำกรวิเคราะห์เช่นกัน

ส่วนตัวแปรอื่น ๆ คือ การศึกษา (Edu) อาชีพ (Oc) และรูปแบบการเดินทาง (PT) พบว่าไม่มีอิทธิพลกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวอิสานอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นและจากที่ได้นำผลการวิเคราะห์สมการโลจิตมาสัมพันธ์กับผลของตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ แล้ว ก็จะได้กลุ่มเป้าหมายที่น่าจะส่งเสริมได้แก่ ชาวอิสานที่เป็นเพศชาย ชาวอิสานที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี และชาวอิสานที่มีขนาดครอบครัว 3-4 คน และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ให้ขยายกว้างออกไปและเห็นกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้สามารถจะสรุปแนวทงนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเน้นที่การส่งเสริมอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยว อาจทำได้โดยใช้สื่อในการชักชวนให้ชาวไทยหันมาเที่ยวในประเทศมากขึ้น โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ชาวอิสานที่มีรายได้สูงซึ่งมีอุปสงค์การท่องเที่ยวในทิศทางลบให้มีความสนใจและต้องการเดินทางท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มของ ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท เอกชน และชาวอิสานที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีระดับรายได้ของครอบครัวค่อนข้างสูงถึงระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีอายุค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ทุกขนาดครอบครัวเห็นถึงความสำคัญของการเดินทางท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ถึงความสวยงามและสดชื่นของการเดินทางท่องเที่ยวในฤดูหนาวให้มากขึ้นด้วย เพื่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวทุกฤดูกาลตลอดทั้งปี การส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวอาจทำได้โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย เช่น โทรทัศน์ เคเบิลทีวี นิตยสารชั้นนำ หนังสือพิมพ์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น หรือให้สิทธิพิเศษกับกับหน่วยงานราชการ บริษัท เพื่อดึงดูดกลุ่มข้าราชการและพนักงานบริษัทเอกชน ส่งเสริมภาคเอกชนให้เน้นพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก อาหาร พาหนะ เพื่อดึงดูดกลุ่มผู้มีกำลังซื้อสูงที่ชอบความสะดวกสบายและสินค้ามีคุณภาพให้หันมาเที่ยวมากขึ้น การอำนวยความสะดวกทางการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น แผนที่เส้นทางหรือทางหลวง เผยแพร่และให้ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมและเทศกาลต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นในแต่ละฤดูกาล ให้ชาวอิสานรับรู้อย่างทั่วถึง และประการสำคัญคือรัฐ

บาลต้องเร่งแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจขบเซา ราคาน้ำมันแพง และปัญหาการก่อการร้ายในภาคใต้ อย่างเร่งด่วนอีกด้วย

5.1.2 ปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวอิสาน

เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่มากำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งที่ใช้ในการท่องเที่ยวของชาวอิสานในช่วงปี พ.ศ. 2548 โดยการพิจารณาปัจจัยทุกตัวที่เกี่ยวข้อง พบว่าตัวแปรอาชีพ (Oc) ภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวเดินทางไป (Pro) ตัวแปรอายุ (Age) ตัวแปรวัตถุประสงค์ของการเดินทาง (Aim) ฤดูกาล (Sea) และขนาดของครอบครัว (FS) มีความสำคัญในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ โดยตัวแปรที่จะมีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวมากในทิศทางบวก ได้แก่ ตัวแปร อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว (Oc3) อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (Oc2) และนักเรียน นิสิต นักศึกษา (Oc5) ภาคใต้ (Pro4) ภาคตะวันออก (Pro2) ฤดูฝน (Sea1) วัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิง (Aim1) เพื่อทำธุรกิจหรือปฏิบัติราชการ (Aim2) เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ (Aim3) และเพื่อประชุมหรือสัมมนา (Aim4) ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลรองลงมา คือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี (Age1) นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 25-44 ปี (Age2) และขนาดครอบครัว 3-4 คน (FS2) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบ สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุตั้งกล่าวข้างต้น สามารถนำมาใช้วางแผนทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเน้นการเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวได้ คือ เน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่ชาวอิสานที่มีอาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และนักเรียน นิสิต นักศึกษา เนื่องจากพบว่านักท่องเที่ยวชาวอิสานที่ประกอบอาชีพดังกล่าวนี้จะมีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งค่อนข้างมากในทางบวก นอกจากนี้ถ้าพิจารณาจากตารางความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวกับปัจจัยตัวอื่น ๆ ยังสามารถสรุปได้อีกว่า ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวอิสานที่มีอายุค่อนข้างมาก 45 ปีขึ้นไป มีขนาดครอบครัว 1-2 คน หรือมากกว่า 4 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ของครอบครัวสูงจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวชาวอิสานได้ นอกจากนี้การส่งเสริมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการเดินทาง พบว่าควรเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อนหรือบันเทิง เพื่อเยี่ยมเพื่อนหรือญาติ เพื่อทำธุรกิจหรือปฏิบัติราชการ และเพื่อประชุมหรือสัมมนา ส่วนภูมิภาคที่จะเดินทางไปนั้น ควรส่งเสริมให้ชาวอิสานเดินทางท่องเที่ยวภาคใต้และภาคตะวันออกเนื่องจากพบว่ามามีอิทธิพลกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของการท่องเที่ยวสูงกว่าภาคอื่น ๆ และควรส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยว

เที่ยวในฤดูฝนให้มากขึ้นเพราะฤดูฝนมีอิทธิพลในการกำหนดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอีสาน ให้เพิ่มมากขึ้นมากกว่าฤดูอื่น ๆ และนี่เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่รัฐบาลจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหานี้ใน ภายใต้อัตราที่เร็วที่สุด

จากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พบว่าใกล้เคียงกันทั้งในกลุ่มเป้าหมายของการส่งเสริมอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและของการส่งเสริมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยว ดังนั้นการใช้สื่อและสินค้าทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ จะสามารถใช้ได้กับทั้ง 2 กลุ่มเป้าหมาย นั่นคือ ใช้สื่อที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย คือ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และสื่อวิทยุ สำหรับสินค้าทางการท่องเที่ยวเน้นพัฒนาคุณภาพมากขึ้น เช่น สถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร โดยคำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเนื่องจากส่วนใหญ่มีกำลังซื้อสูง นอกจากนี้การให้ข่าวสารเกี่ยวกับงานเทศกาล งานประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นในแต่ละฤดูกาลของแต่ละภูมิภาคให้ชาวอีสานรับรู้มากขึ้น ก็น่าจะเป็นอีกแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

นโยบายข้างต้นที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอีสานบางนโยบายจะคล้ายกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปี 2540¹ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ คุ้มค่าเงิน ปลอดภัย และมีความหลากหลายในสิ่งที่นำเสนอใจทางการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เน้นความพร้อมของสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จะเสนอขาย โดยยังคงเน้นกลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มคนทำงาน กลุ่มบ้านานวย กลุ่มครอบครัว และกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใกล้เคียงกับการศึกษา ที่เป็นกลุ่มผู้มีรายได้ครอบครัวค่อนข้างสูง กลุ่มผู้มีอายุค่อนข้างมากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว ชำนาญการ รัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทเอกชน เป็นต้น ทั้งนี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้การโฆษณาเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวโดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่เสนอแนวทางไว้ นั่นคือทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เผยแพร่ภาพยนตร์โฆษณาทางสถานีโทรทัศน์รวมทั้งเผยแพร่ผ่านระบบเคเบิลทีวี ทางสถานี IBC, ยูทีวี เน็ทเวอร์ค และ ITV โฆษณาเทศกาลงานประเพณีหรือกิจกรรมพิเศษในหนังสือพิมพ์ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ จัดทำบทความด้านกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวในนิตยสารชั้นนำต่าง ๆ และจัดทำสโปตโฆษณาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวออกอากาศทางสื่อวิทยุ เป็นต้น

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. "รายงานประจำปี 2540"

5.2 ข้อเสนอแนะของการศึกษาและแนวทางการศึกษาต่อไป

1. การศึกษานี้ ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลของชาวอีสานในปี 2548 ดังนั้น จึงควรระมัดระวังในการที่จะนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในปีอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2548 นี้ มีเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของชาวอีสานเป็นอย่างมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจชะลอตัว การขึ้นราคาของพลังงานที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ใช้น้ำมัน ก๊าซแล้ง คลื่นยักษ์สึนามิ เหตุการณ์ก่อการร้ายต่าง ๆ และปัญหาความไม่สงบทางภาคใต้ ซึ่งทำให้ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามที่คาดคะเนไว้

2. เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณที่ใช้ในการศึกษา การเลือกสุ่มตัวอย่างชาวอีสานในการศึกษานี้จึงไม่สามารถเลือกแบบ random sampling ได้ แต่จะเลือกใช้แบบ non-random sampling โดยทำการเลือกสัมภาษณ์บุคคลตามห้างสรรพสินค้าภายในเขตอีสาน เป็นต้น ซึ่งอาจจะทำให้ค่าที่ประมาณได้มีความเอนเอียงและมีโอกาสเสี่ยงต่อการผิดพลาดมากขึ้นได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ถ้าผู้สนใจมีเวลาและงบประมาณมากพอ ก็ควรเพิ่มขนาดของตัวอย่างให้มากขึ้นและทำการสุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมและทั่วถึงชาวอีสานในทุก ๆ เขตพื้นที่ เพื่อจะได้ค่าประมาณที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือมากขึ้นอีก

3. ในการส่งเสริมให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นนั้นอาจทำให้จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวลดลงส่งผลให้อุปสงค์ในการท่องเที่ยวลดลงได้ซึ่งไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปถ้าสามารถแยกค่าใช้จ่ายดังกล่าวออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ได้ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะเดินทาง ค่าซื้อของที่ระลึก เป็นต้น จะทำให้สามารถส่งเสริมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งของนักท่องเที่ยวได้ผลมากขึ้นและไม่ทำให้อุปสงค์การท่องเที่ยวลดลง

5. ในการศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาปัจจัยค่อนข้างมากจึงอาจทำให้ปัจจัยที่มีความสำคัญในการกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของชาวอีสาน มีนัยสำคัญไม่มากนัก เนื่องจากข้อมูลมีการกระจายค่อนข้างสูง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ถ้าผู้ศึกษาทดลองตัดตัวแปรบางตัวที่ไม่สำคัญออกไปบ้างอาจทำให้ทราบปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยดังกล่าวได้ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

- กองแผนงาน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. แผนการท่องเที่ยวปี 2545 ด้านการตลาดการท่องเที่ยว : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .
- กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. โครงการสำรวจค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวปี 2545 : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545.
- กระทรวงสาธารณสุข. สถานการณ์โรค SAR ในประเทศไทย. (อัคราณา), 2546.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การท่องเที่ยวไทยวิสัยทัศน์ 2555 : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานประจำปี 2545 : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถานการณ์ท่องเที่ยวในช่วงปี 2545 : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กุมภาพันธ์ 2545.
- จุฑาทพร สุระเศรษฐมลิน. "การศึกษาอุปสงค์การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต" วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, อุปสงค์การท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว 8 (เมษายน 2529) : 24-36.
- นฤมล สนธิถาวร. "การประมาณการปริมาณนักท่องเที่ยวที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7" วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538.
- บังอรรัตน์ โรจน์วรรณสินธุ์, ลัดดาวัลย์ บุญประกอบ และสุพจน์ จังศิริพรปกรณ์. "ผลการปรับค่าเงินบาทต่อการท่องเที่ยว". จุลสารการท่องเที่ยว 5 (มกราคม 2529) : 39-49.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, สถิติประยุกต์และวิธีการวิจัย (หน่วยที่ 1-8) : สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2528.

- วีระพล วงษ์ประเสริฐ, "การวิเคราะห์อุปสงค์การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศในประเทศไทย" ปรินฎยานิพนธ์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- วุฒิเทพ อินทรปัญญา และจำลอง อติกุล. ผลทางด้านเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย : ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2528 : 6-7.
- ศรัณยา ศรีรัตนะ, "การศึกษาปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการใช้จ่ายและระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ" ปรินฎยานิพนธ์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534 : 350-362.
- สุจินต์พร จินตนา. "การประมาณการรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทย" ปรินฎยานิพนธ์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, 2538.
- Alister Mathieson and Geoffrey Wall. Tourism Economic. Physical and Social Impacts. (n.p.) : Longman (n.d.).
- Bang-onrat Rojwannasin. Determinants of International Tourist Flows to Thailand. Master of Economics. Thammasat University. 1982.
- Bechdolt, B.V. "Cross-Sectional Travel Demand Function : US. Visitors to Hawaii, 1961-1970. "The Quarterly Review of Economics and Business 13 (Winter 1973) : 37-44.
- Gujarati, Regression on Dummy dependent variable. Topics in Economics (Third Edition) : 552-577.
- Robert S. Pindyck, Daniel L. Rubinfeld. Econometric models and Economic Forecasts. (Third Edition), (n.p.) : 1991.
- Wanab A. Salah, Tourism Management. Tourism International Press. (n.p.) : 1975.
- [http:// www.brandagemag.com](http://www.brandagemag.com)
- <http://www.tat.or.th>
- <http://www.wto.org>
- <http://www.world tourism.org>

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวอีสาน

แบบสอบถามนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการทำวิจัย ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

การท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง การเดินทางไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อพักผ่อน เยี่ยมญาติมิตร ทักษศึกษา เล่นหรือดูกีฬา ประกอบพิธีทางศาสนา หรือประกอบธุรกิจเพียงชั่วคราว และต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน (ไม่รวมการไปทำงานประจำหรือศึกษาอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ)

.....
 กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ

- (1) ชาย   (2) หญิง

2. อายุ

- (1) 15-24 ปี   (2) 25-44 ปี   (3) 45 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพ

- (1) โสด   (2) สมรส   (3) หย่าร้าง/หม้าย

4. การศึกษา

- (1) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า   (2) มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.
 (3) อนุปริญญา หรือ ปวส.   (4) ปริญญาตรี   (5) สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

- (1) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ   (2) พนักงานเอกชน   (3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 (4) แม่บ้าน   (5) นักเรียน นักศึกษา   (6) อื่น ๆ

6. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

- (1) ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน   (2) ระหว่าง 15,000-30,000 บาท/เดือน
 (3) ระหว่าง 30,001-50,000 บาท/เดือน   (4) สูงกว่า 50,000 บาท/เดือน

7. ขนาดของครอบครัว

- (1) 1-2 คน   (2) 3-4 คน   (3) มากกว่า 4 คน

8. ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (1 มกราคม -31 ธันวาคม 2548) ท่านได้เดินทางภายในประเทศหรือไม่
(ต้องพักค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน)
- (1) เดินทาง (ทำต่อตอนที่ 2-3)   (2) ไม่ได้เดินทาง (ข้ามไปทำตอนที่ 3)

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางการท่องเที่ยว สำหรับผู้ที่เดินทางในประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2548 เท่านั้น

9. ท่านเดินทางในประเทศครั้งสุดท้ายประมาณเดือนใด.....
10. ท่านเดินทางในประเทศโดยเฉลี่ยปีละกี่ครั้ง.....ครั้ง
11. ท่านเดินทางในประเทศเฉลี่ยครั้งละกี่วัน.....วัน
12. เมื่อท่านเดินทางในประเทศ ท่านมักจะ
- (1) เดินทางคนเดียว   (2) เดินทางกับเพื่อนรวม 2 คน
- (3) เดินทางกับเพื่อนมากกว่า 2 คน   (4) เดินทางกับครอบครัว   (5) อื่น ๆ ระบุ.....
13. ในการเดินทางภายในประเทศในปี 2548 ส่วนใหญ่ ท่านจัดการเดินทางในรูปแบบใด
- (1) ไปกับบริษัทนำเที่ยว ท่านจ่ายค่าบริการให้แก่บริษัทนำเที่ยว
เป็นเงินประมาณ.....บาท
- (2) เดินทางไปเอง
14. ท่านใช้จ่ายเงินในการเดินทางแต่ละครั้งจำนวนประมาณครั้งละ.....บาท / คน
(รวมทั้งจ่ายเป็นเงินสด บัตรเครดิต และอื่น ๆ)
15. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทางในปี 2548 คือ (ตอบเพียง 1 ข้อ)
- (1) พักผ่อน / บันทึง   (2) ธุรกิจ / ปฏิบัติการ   (3) เยี่ยมเพื่อนหรือญาติ
- (4) ประชุม / สัมมนา   (5) ทักษะศึกษา   (6) อื่น ๆ ระบุ.....
16. พาหนะหลักที่ท่านใช้ในการเดินทางในปี 2548 มากที่สุด คือ (ตอบเพียง 1 ข้อ)
(ถ้าจำนวนครั้งของการใช้พาหนะเท่ากัน ให้ใช้ข้อมูลครั้งสุดท้าย)
- (1) เครื่องบิน   (2) รถไฟ   (3) รถโดยสารประจำทาง
- (3) รถยนต์ส่วนตัว   (4) เรือ   (5) อื่น ๆ ระบุ.....
17. สถานที่ที่ท่านใช้บริการพักค้างแรมในปี 2548 มากที่สุด คือ (ตอบเพียง 1 ข้อ)
(ถ้าจำนวนครั้งของการใช้บริการเท่ากัน ให้ใช้สถานที่พักที่ท่านใช้บริการครั้งสุดท้าย)
- (1) โรงแรม   (2) บังกะโล / รีสอร์ท   (3) ที่พักในอุทยานแห่งชาติ
- (4) เกสต์เฮาส์   (5) บ้านญาติ / บ้านเพื่อน
- (6) บ้านพักรับรองของราชการ / เอกชน   (7) หอพักหรืออื่น ๆ (ระบุ).....

18. ภูมิภาคจุดหมายปลายทางที่ท่านเดินทางไปมากที่สุดในปี 2548 คือ
(ถ้าจำนวนครั้งเท่ากัน ให้ใช้ภูมิภาคที่ท่านเดินทางไปครั้งสุดท้าย)
- (1) ภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พิชณุโลก สุโขทัย ดาก
  - (2) ภาคกลาง เช่น กาญจนบุรี เพชรบุรี (ชะอำ) ประจวบฯ(หัวหิน) อุทยา ลพบุรี
  - (3) ภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี(พัทยา) ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก
  - (4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมาหนองคาย อุดรธานี
อุบลราชธานี มุกดาหาร
  - (5) ภาคใต้ เช่น กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ภูเก็ต สงขลา(หาดใหญ่)
สุราษฎร์ธานี (สมุย)
19. ฤดูกาลที่ท่านเดินทางไปมากที่สุด คือ
(ถ้าจำนวนครั้งเท่ากัน ให้ใช้ฤดูกาลที่ท่านเดินทางไปครั้งสุดท้าย)
- (1) ฤดูร้อน (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม)
  - (2) ฤดูฝน (มิถุนายน- กันยายน)
  - (3) ฤดูหนาว (ตุลาคม - มกราคม)

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นทางการท่องเที่ยว

20. ในการเดินทางภายในประเทศ ท่านต้องการจัดการเดินทางในรูปแบบใด
- (1) ไปกับบริษัทนำเที่ยว
  - (2) เดินทางไปเอง
21. ภูมิภาคจุดหมายปลายทางที่ท่านต้องการเดินทางไปมากที่สุดคือ
- (1) ภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พิชณุโลก สุโขทัย ดาก
  - (2) ภาคกลาง เช่น กาญจนบุรี เพชรบุรี(ชะอำ) ประจวบฯ(หัวหิน) อุทยา ลพบุรี
  - (3) ภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี(พัทยา) ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก
  - (4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา หนองคาย อุดรธานี
อุบลราชธานี มุกดาหาร
  - (5) ภาคใต้ เช่น กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ภูเก็ต สงขลา(หาดใหญ่)
สุราษฎร์ธานี (เกาะสมุย)
22. ฤดูกาลที่ท่านต้องการจัดการเดินทาง คือ
- (1) ฤดูร้อน (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม)
  - (2) ฤดูฝน (มิถุนายน- กันยายน)
  - (3) ฤดูหนาว (ตุลาคม - มกราคม)

23. แหล่งท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเดินทางไปมากที่สุดในฤดูร้อน (ตอบเพียง 1 ข้อ)
(1) ชายทะเล	(2) เกาะแก่ง คำน้ำดูปะการัง
(3) ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ เขื่อน	(4) โบราณสถาน วัด วัง
(5) งานประเพณี งานเทศกาล	(6) ชี้อปิ้งและเที่ยวในเมืองใหญ่
24. แหล่งท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเดินทางไปมากที่สุดในฤดูฝน (ตอบเพียง 1 ข้อ)
(1) ชายทะเล	(2) เกาะแก่ง คำน้ำดูปะการัง
(3) ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ เขื่อน	(4) โบราณสถาน วัด วัง
(5) งานประเพณี งานเทศกาล	(6) ชี้อปิ้งและเที่ยวในเมืองใหญ่
25. แหล่งท่องเที่ยวที่ท่านต้องการเดินทางไปมากที่สุดในฤดูหนาว (ตอบเพียง 1 ข้อ)
(1) ชายทะเล	(2) เกาะแก่ง คำน้ำดูปะการัง
(3) ภูเขา น้ำตก ป่าไม้ เขื่อน	(4) โบราณสถาน วัด วัง
(5) งานประเพณี งานเทศกาล	(6) ชี้อปิ้งและเที่ยวในเมืองใหญ่
-

ภาคผนวก ข
การประมาณค่าแบบจำลองโลจิสต์

ตารางภาคผนวก ข.ที่ 1 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว
ภายในประเทศของชาวอีสานในช่วงเวลาดังแต่ 1 เมษายน - 31 ธันวาคม 2548 (9 เดือน)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	STD.ERROR	Sig.
Constant	7.9289	48.1159	0.8691
SEX	0.8282	0.2346	0.0004
AGE1	1.5492	0.6023	0.0101
AGE2	0.0293	0.4718	0.9505
EDU1	1.0194	0.6008	0.0897
EDU2	-0.7498	0.5938	0.2067
EDU3	0.8683	0.5979	0.1464
EDU4	0.4672	0.5911	0.4293
OC1	8.0975	15.5629	0.6028
OC2	-7.6586	15.5610	0.6226
OC3	-7.6973	15.5637	0.6209
OC4	-5.3288	15.5672	0.7321
OC5	-6.9856	15.5643	0.6536
Y1	-0.5220	0.3390	0.1236
Y2	-1.0259	0.3506	0.0034
Y3	-1.4227	0.3519	0.0001
FS1	-1.7764	0.7692	0.0209
FS2	0.8077	0.2455	0.0010
SEA1	8.1271	11.6775	0.4865
SEA2	-1.5625	0.3122	0.0000
PT	0.6308	0.5459	0.2479

ตารางภาคผนวก ข.ที่ 2 แสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองปัจจัยกำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยว
ภายในประเทศของชาวอีสานในช่วงเวลาดังแต่ 1 กรกฎาคม - 31 ธันวาคม 2548 (6 เดือน)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	STD.ERROR	Sig.
Constant	5.4919	60.9326	0.9282
SEX	0.7441	0.2630	0.0047
AGE1	2.1014	0.6916	0.0024
AGE2	0.2694	0.5550	0.6274
EDU1	1.3670	0.8194	0.0953
EDU2	-1.1326	0.8112	0.1626
EDU3	1.4135	0.8191	0.0844
EDU4	0.5975	0.8063	0.4587
OC1	7.6803	19.8004	0.6981
OC2	-7.6605	19.7991	0.6988
OC3	-7.4722	19.8012	0.7059
OC4	-4.0659	19.8274	0.8375
OC5	-6.5334	19.8018	0.7414
Y1	-0.5429	0.3990	0.1736
Y2	-1.0586	0.4269	0.0131
Y3	-1.7443	0.4196	0.0000
FS1	-2.5553	1.0829	0.0183
FS2	0.8688	0.2793	0.0019
SEA1	8.2806	13.5491	0.5411
SEA2	-2.0429	0.3791	0.0000
PT	0.9052	0.6757	0.1803

ภาคผนวก ค.
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตารางภาคผนวก ค.ที่ 1 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวชาวอีสาน

Chi - Square Tests

	Value	Degree of freedom	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	39.191 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	40.750	6	.000
Linear-by-Linear Association	4.877	1	.027
N of Valid Cases	1000		

a. ไม่มี cell (.0%) ที่มีความถี่ที่คาดไว้ต่ำกว่า 5, ความถี่ที่ต่ำสุดใน cell = 17.39

Pearson Chi-Square

H₀: รายได้ของครอบครัว และอายุของนักท่องเที่ยวเป็นอิสระกัน

H₁: รายได้ของครอบครัว และอายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

สถิติทดสอบ Pearson Chi-Square = 39.191 ที่องศาอิสระ 6 และค่า Significance ของการทดสอบ = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธ H₀ นั่นคือ รายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

Likelihood Ratio Chi-Square

สถิติทดสอบ Likelihood Ratio Chi-Square = 40.750 องศาอิสระ 6 และค่า Significance = .000 จึงสรุปว่า รายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

Linear-by-Linear Association

H₀: รายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

H₁: รายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

สถิติทดสอบ = 4.877 ที่องศาอิสระ 1 และค่า Significance = .027 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธ H₀ และสรุปว่ารายได้ของครอบครัวและอายุมีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

ตารางภาคผนวก ค.ที่ 2 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

Chi - Square Tests

	Value	Degree of freedom	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	121.009 ^a	15	.000
Likelihood Ratio	144.492	15	.000
Linear-by-Linear Association	29.666	1	.000
N of Valid Cases	1000		

a. ไม่มี cell (.0%) ที่มีความถี่ที่คาดไว้ต่ำกว่า 5, ความถี่ที่ต่ำสุดใน cell = 5.38

Pearson Chi-Square

H₀: รายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวเป็นอิสระกัน

H₁: รายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

สถิติทดสอบ Pearson Chi-Square = 121.009 ที่องศาอิสระ 15 และค่า Significance ของการทดสอบ = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธ H₀ นั่นคือ รายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

Likelihood Ratio Chi-Square

สถิติทดสอบ Likelihood Ratio Chi-Square = 144.492 องศาอิสระ 15 และค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงสรุปว่า รายได้ของครอบครัวและอายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

Linear-by-Linear Association

H₀: รายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

H₁: รายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

สถิติทดสอบ = 29.666 ที่องศาอิสระ 1 และค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธ H₀ และสรุปว่ารายได้ของครอบครัวและอาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

ตารางภาคผนวก ค.ที่ 3 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวอิสาน

Chi - Square Tests

	Value	Degree of freedom	Asymp.Sig. (2 - sided)
Pearson Chi-Square	88.986 ^a	12	.000
Likelihood Ratio	79.660	12	.000
Linear-by-Linear Association	42.446	1	.000
N of Valid Cases	1000		

a. มี 5 cell (25.0%) ที่มีความถี่ที่คาดไว้ต่ำกว่า 5, ความถี่ที่ต่ำสุดใน cell = 5.34

Pearson Chi-Square

H₀: รายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวเป็นอิสระกัน

H₁: รายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

สถิติทดสอบ Pearson Ratio Chi-Square = 88.986 องศาอิสระ 12 และค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธ H₀ นั่นคือ รายได้ของครอบครัวและการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

Likelihood Ratio Chi-Square

สถิติทดสอบ Likelihood Ratio Chi-Square = 79.660 องศาอิสระ 12 และค่า Significance =

.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงสรุปว่า รายได้ของครอบครัวและการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน

Linear-by-Linear Association

H₀: รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

H₁: รายได้ของครอบครัว และระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

สถิติทดสอบ = 42.446 ที่องศาอิสระ 1 และค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด (.05) จึงปฏิเสธ H₀ และสรุปว่ารายได้ของครอบครัวและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กันในรูปเชิงเส้น

ภาคผนวก ง
ค่าสถิติ

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
TRAVEL	1.00	Count	87	216	255	299	857
		% within INCOME	63.0%	82.8%	90.4%	93.7%	85.7%
	2.00	Count	51	45	27	20	143
		% within INCOME	37.0%	17.2%	9.6%	6.3%	14.3%
Total		Count	138	261	282	319	1000
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
TRAVEL	1.00	Count	87	216	255	299	857
		% within TRAVEL	10.2%	25.2%	29.8%	34.9%	100.0%
	2.00	Count	51	45	27	20	143
		% within TRAVEL	35.7%	31.5%	18.9%	14.0%	100.0%
Total		Count	138	261	282	319	1000
		% within TRAVEL	13.8%	26.1%	28.2%	31.9%	100.0%

Frequencies

Statistics

		I13	I19	I18
N	Valid	842	842	842
	Missing	158	158	158

Frequency Table

I13

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2.00	755	75.5	89.7	89.7
	500.00	10	1.0	1.2	90.9
	1000.00	11	1.1	1.3	92.2
	2000.00	5	.5	.6	92.8
	3000.00	19	1.9	2.3	95.0
	3500.00	5	.5	.6	95.6
	4500.00	10	1.0	1.2	96.8
	10000.00	4	.4	.5	97.3
	16000.00	5	.5	.6	97.9
	30000.00	9	.9	1.1	98.9
	100000.00	9	.9	1.1	100.0
Total	842	84.2	100.0		
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I18

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	206	20.6	24.5	24.5
	2.00	172	17.2	20.4	44.9
	3.00	152	15.2	18.1	62.9
	4.00	289	28.9	34.3	97.3
	5.00	23	2.3	2.7	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

Statistics

I19

N	Valid	842
	Missing	158

I19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	428	42.8	50.8	50.8
	2.00	70	7.0	8.3	59.1
	3.00	344	34.4	40.9	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

Crosstabs

TRAVEL * SEX Crosstabulation

			SEX		Total
			1.00	2.00	
TRAVEL	1.00	Count	362	495	857
		% within SEX	90.3%	82.6%	85.7%
	2.00	Count	39	104	143
		% within SEX	9.7%	17.4%	14.3%
Total		Count	401	599	1000
		% within SEX	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * SEX	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * SEX Crosstabulation

			SEX		Total
			1.00	2.00	
TRAVEL	1.00	Count	362	495	857
		% within TRAVEL	42.2%	57.8%	100.0%
	2.00	Count	39	104	143
		% within TRAVEL	27.3%	72.7%	100.0%
Total		Count	401	599	1000
		% within TRAVEL	40.1%	59.9%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * AGE	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * AGE Crosstabulation

			AGE			Total
			1.00	2.00	3.00	
TRAVEL	1.00	Count	281	461	115	857
		% within AGE	75.3%	92.0%	91.3%	85.7%
	2.00	Count	92	40	11	143
		% within AGE	24.7%	8.0%	8.7%	14.3%
Total		Count	373	501	126	1000
		% within AGE	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * AGE	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * AGE Crosstabulation

			AGE			Total
			1.00	2.00	3.00	
TRAVEL	1.00	Count	281	461	115	857
		% within TRAVEL	32.8%	53.8%	13.4%	100.0%
	2.00	Count	92	40	11	143
		% within TRAVEL	64.3%	28.0%	7.7%	100.0%
Total		Count	373	501	126	1000
		% within TRAVEL	37.3%	50.1%	12.6%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * EDU	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * EDU Crosstabulation

			EDU					Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
TRAVEL	1.00	Count	80	130	188	253	206	857
		% within EDU	90.9%	84.4%	80.3%	90.0%	84.8%	85.7%
	2.00	Count	8	24	46	28	37	143
		% within EDU	9.1%	15.6%	19.7%	10.0%	15.2%	14.3%
Total		Count	88	154	234	281	243	1000
		% within EDU	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * EDU	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * EDU Crosstabulation

			EDU			
			1.00	2.00	3.00	4.00
TRAVEL	1.00	Count	80	130	188	253
		% within TRAVEL	9.3%	15.2%	21.9%	29.5%
	2.00	Count	8	24	46	28
		% within TRAVEL	5.6%	16.8%	32.2%	19.6%
Total		Count	88	154	234	281
		% within TRAVEL	8.8%	15.4%	23.4%	28.1%

TRAVEL * EDU Crosstabulation

			EDU	Total
			5.00	
TRAVEL	1.00	Count	206	857
		% within TRAVEL	24.0%	100.0%
	2.00	Count	37	143
		% within TRAVEL	25.9%	100.0%
Total		Count	243	1000
		% within TRAVEL	24.3%	100.0%

TRAVEL * OCC Crosstabulation

			OCC	Total
			6.00	
TRAVEL	1.00	Count	39	957
		% within OCC	100.0%	85.7%
	2.00	Count		143
		% within OCC		14.3%
Total		Count	39	1000
		% within OCC	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * OCC	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * OCC Crosstabulation

			OCC				
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00
TRAVEL	1.00	Count	216	220	113	67	202
		% within TRAVEL	25.2%	25.7%	13.2%	7.8%	23.6%
	2.00	Count	27	29	9	3	75
		% within TRAVEL	18.9%	20.3%	6.3%	2.1%	52.4%
Total		Count	243	249	122	70	277
		% within TRAVEL	24.3%	24.9%	12.2%	7.0%	27.7%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * OCC	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * OCC Crosstabulation

			OCC				
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00
TRAVEL	1.00	Count	216	220	113	67	202
		% within OCC	58.9%	88.4%	92.6%	95.7%	72.9%
	2.00	Count	27	29	9	3	75
		% within OCC	11.1%	11.6%	7.4%	4.3%	27.1%
Total		Count	243	249	122	70	277
		% within OCC	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

TRAVEL * OCC Crosstabulation

			OCC	Total
			6.00	
TRAVEL	1.00	Count	39	857
		% within TRAVEL	4.6%	100.0%
	2.00	Count		143
		% within TRAVEL		100.0%
Total		Count	39	1000
		% within TRAVEL	3.9%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * FAMILY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * FAMILY Crosstabulation

			FAMILY			Total
			1.00	2.00	3.00	
TRAVEL	1.00	Count	78	360	419	857
		% within TRAVEL	9.1%	42.0%	48.9%	100.0%
	2.00	Count	2	99	42	143
		% within TRAVEL	1.4%	69.2%	29.4%	100.0%
Total		Count	80	459	461	1000
		% within TRAVEL	8.0%	45.9%	46.1%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
TRAVEL * FAMILY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

TRAVEL * FAMILY Crosstabulation

			FAMILY			Total
			1.00	2.00	3.00	
TRAVEL	1.00	Count	78	360	419	857
		% within FAMILY	97.5%	78.4%	90.9%	85.7%
	2.00	Count	2	99	42	143
		% within FAMILY	2.5%	21.6%	9.1%	14.3%
Total		Count	80	459	461	1000
		% within FAMILY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
OCC * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

OCC * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
OCC	1.00	Count	3	90	83	77	253
		% within INCOME	2.2%	34.5%	29.4%	24.1%	25.3%
	2.00	Count	40	48	67	106	261
		% within INCOME	29.0%	18.4%	23.8%	33.2%	26.1%
	3.00	Count	13	33	38	53	137
		% within INCOME	9.4%	12.6%	13.5%	16.6%	13.7%
	4.00	Count	10	16	21	23	70
		% within INCOME	7.2%	6.1%	7.4%	7.2%	7.0%
	5.00	Count	65	74	54	47	240
		% within INCOME	47.1%	28.4%	19.1%	14.7%	24.0%
	6.00	Count	7		19	13	39
		% within INCOME	5.1%		6.7%	4.1%	3.9%
Total		Count	138	261	282	319	1000
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
OCC * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

OCC * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
OCC	1.00	Count	3	90	83	77	253
		% within INCOME	2.2%	34.5%	29.4%	24.1%	25.3%
	2.00	Count	40	48	67	106	261
		% within INCOME	29.0%	18.4%	23.8%	33.2%	26.1%
	3.00	Count	13	33	38	53	137
		% within INCOME	9.4%	12.6%	13.5%	16.6%	13.7%
	4.00	Count	10	16	21	23	70
		% within INCOME	7.2%	6.1%	7.4%	7.2%	7.0%
	5.00	Count	65	74	54	47	240
		% within INCOME	47.1%	28.4%	19.1%	14.7%	24.0%
	6.00	Count	7		19	13	39
		% within INCOME	5.1%		6.7%	4.1%	3.9%
Total		Count	138	261	282	319	1000
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	121.009 ^a	15	.000
Likelihood Ratio	144.492	15	.000
Linear-by-Linear Association	29.666	1	.000
N of Valid Cases	1000		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.36

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
AGE * INCOME	1000	100.0%	0	0%	1000	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
OCC * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

OCC * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
OCC	1.00	Count	3	90	83	77	253
		% within INCOME	2.2%	34.5%	29.4%	24.1%	25.3%
	2.00	Count	40	48	67	106	261
		% within INCOME	29.0%	18.4%	23.8%	33.2%	26.1%
	3.00	Count	13	33	38	53	137
		% within INCOME	9.4%	12.6%	13.5%	16.6%	13.7%
	4.00	Count	10	16	21	23	70
		% within INCOME	7.2%	6.1%	7.4%	7.2%	7.0%
	5.00	Count	65	74	54	47	240
		% within INCOME	47.1%	28.4%	19.1%	14.7%	24.0%
	6.00	Count	7		19	13	39
		% within INCOME	5.1%		6.7%	4.1%	3.9%
Total		Count	138	261	282	319	1000
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
OCC * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

OCC * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
OCC	1.00	Count	3	90	83	77	253
		% within INCOME	2.2%	34.5%	29.4%	24.1%	25.3%
	2.00	Count	40	48	67	106	261
		% within INCOME	29.0%	18.4%	23.8%	33.2%	26.1%
	3.00	Count	13	33	38	53	137
		% within INCOME	9.4%	12.6%	13.5%	16.6%	13.7%
	4.00	Count	10	16	21	23	70
		% within INCOME	7.2%	6.1%	7.4%	7.2%	7.0%
	5.00	Count	65	74	54	47	240
		% within INCOME	47.1%	28.4%	19.1%	14.7%	24.0%
	6.00	Count	7		19	13	39
		% within INCOME	5.1%		6.7%	4.1%	3.9%
Total		Count	138	261	282	319	1000
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	121.009 ^a	15	.000
Likelihood Ratio	144.492	15	.000
Linear-by-Linear Association	29.666	1	.000
N of Valid Cases	1000		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.38.

Crosstabs**Case Processing Summary**

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
AGE * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

AGE * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
AGE 1.00	Count		78	69	107	119	373
	% within INCOME		56.5%	26.4%	37.9%	37.3%	
2.00	Count		54	156	135	156	501
	% within INCOME		39.1%	59.8%	47.9%	48.9%	
3.00	Count		6	36	40	44	126
	% within INCOME		4.3%	13.8%	14.2%	13.8%	
Total	Count		138	261	282	319	1000
	% within INCOME		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	39.191 ^a	6	.000
Likelihood Ratio	40.750	6	.000
Linear-by-Linear Association	4.877	1	.027
N of Valid Cases	1000		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17.39.

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I15 * INCOME	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I15 * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
I15	1.00	Count	38	95	127	134	394
		% within INCOME	42.2%	44.2%	48.3%	48.9%	46.8%
	2.00	Count	1	27	10	14	52
		% within INCOME	1.1%	12.6%	3.8%	5.1%	6.2%
	3.00	Count	41	64	101	106	312
		% within INCOME	45.6%	29.8%	38.4%	38.7%	37.1%
	4.00	Count	2	29	17	11	59
		% within INCOME	2.2%	13.5%	6.5%	4.0%	7.0%
	5.00	Count	6		6	8	20
		% within INCOME	6.7%		2.3%	2.9%	2.4%
	6.00	Count	2		2	1	5
		% within INCOME	2.2%		.8%	.4%	.6%
Total		Count	90	215	263	274	842
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs**Case Processing Summary**

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
EDU * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

EDU * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
EDU	1.00	Count	18	11	10	7	46
		% within INCOME	15.5%	4.9%	2.8%	2.3%	4.6%
	2.00	Count	36	34	38	46	154
		% within INCOME	31.0%	15.2%	10.7%	15.1%	15.4%
	3.00	Count	32	51	88	63	234
		% within INCOME	27.6%	22.8%	24.8%	20.7%	23.4%
	4.00	Count	15	72	133	96	316
		% within INCOME	12.9%	32.1%	37.5%	31.5%	31.6%
	5.00	Count	15	56	86	93	250
		% within INCOME	12.9%	25.0%	24.2%	30.5%	25.0%
Total		Count	116	224	355	305	1000
		% within INCOME	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	88.986 ^a	12	.000
Likelihood Ratio	79.660	12	.000
Linear-by-Linear Association	42.446	1	.000
N of Valid Cases	1000		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.34.

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I18 * INCOME	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I18 * INCOME Crosstabulation

			INCOME				Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	
I18	1.00	Count	17	57	86	46	206
		% within INCOME	21.0%	30.3%	27.8%	17.4%	24.5%
	2.00	Count	13	58	57	44	172
		% within INCOME	16.0%	30.9%	18.4%	16.7%	20.4%
	3.00	Count	17	32	45	58	152
		% within INCOME	21.0%	17.0%	14.6%	22.0%	18.1%
	4.00	Count	32	41	112	104	289
		% within INCOME	39.5%	21.8%	36.2%	39.4%	34.3%
	5.00	Count	2		9	12	23
		% within INCOME	2.5%		2.9%	4.5%	2.7%
Total	Count		81	188	309	264	842
	% within INCOME		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I15 * OCC	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I15 * OCC Crosstabulation

			OCC				
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00
I15	1.00	Count	111	117	35	20	96
		% within OCC	46.6%	56.5%	29.4%	29.0%	56.5%
	2.00	Count	10	24	18		
		% within OCC	4.2%	11.6%	15.1%		
	3.00	Count	80	37	65	44	62
		% within OCC	33.6%	17.9%	54.6%	63.8%	36.5%
	4.00	Count	35	22			2
		% within OCC	14.7%	10.6%			1.2%
	5.00	Count	2	7	1		10
		% within OCC	.8%	3.4%	.8%		5.9%
	6.00	Count				5	
		% within OCC				7.2%	
Total	Count	238	207	119	69	170	
	% within OCC	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

I15 * OCC Crosstabulation

			OCC	Total
			6.00	
I15	1.00	Count	15	394
		% within OCC	38.5%	46.8%
	2.00	Count		52
		% within OCC		6.2%
	3.00	Count	24	312
		% within OCC	61.5%	37.1%
	4.00	Count		59
		% within OCC		7.0%
	5.00	Count		20
		% within OCC		2.4%
	6.00	Count		5
		% within OCC		.6%
Total	Count	39	842	
	% within OCC	100.0%	100.0%	

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I18 * OCC	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I18 * OCC Crosstabulation

			OCC				
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00
I18	1.00	Count	64	42	24	26	50
		% within OCC	26.9%	20.3%	20.2%	37.7%	29.4%
	2.00	Count	63	35	25	19	16
		% within OCC	26.5%	16.9%	21.0%	27.5%	9.4%
	3.00	Count	27	74	14		32
		% within OCC	11.3%	35.7%	11.8%		18.8%
	4.00	Count	74	56	48	19	72
		% within OCC	31.1%	27.1%	40.3%	27.5%	42.4%
	5.00	Count	10		8	5	
		% within OCC	4.2%		6.7%	7.2%	
Total	Count	238	207	119	69	170	
	% within OCC	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

I18 * OCC Crosstabulation

			OCC	Total
			6.00	
I18	1.00	Count		206
		% within OCC		24.5%
	2.00	Count	14	172
		% within OCC	35.9%	20.4%
	3.00	Count	5	152
		% within OCC	12.8%	18.1%
	4.00	Count	20	289
		% within OCC	51.3%	34.3%
	5.00	Count		23
		% within OCC		2.7%
Total	Count	39	842	
	% within OCC	100.0%	100.0%	

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
SEX * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

SEX * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
SEX	1.00	Count	182	107	66	9
		% within AVGPAY	37.5%	48.2%	44.9%	33.3%
	2.00	Count	303	115	81	18
		% within AVGPAY	62.5%	51.8%	55.1%	66.7%
Total	Count	485	222	147	27	
	% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

SEX * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
SEX	1.00	Count	37	401
		% within AVGPAY	31.1%	40.1%
	2.00	Count	82	599
		% within AVGPAY	68.9%	59.9%
Total		Count	119	1000
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
SEX * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

SEX * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY					Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
SEX	1.00	Count	182	107	66	9	37	401
		% within SEX	45.4%	26.7%	16.5%	2.2%	9.2%	100.0%
	2.00	Count	303	115	81	18	82	599
		% within SEX	50.6%	19.2%	13.5%	3.0%	13.7%	100.0%
Total		Count	485	222	147	27	119	1000
		% within SEX	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
AGE * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

AGE * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY					Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
AGE	1.00	Count	241	64	47	5	16	373
		% within AGE	64.6%	17.2%	12.6%	1.3%	4.3%	
	2.00	Count	186	148	80	17	70	501
		% within AGE	37.1%	29.5%	16.0%	3.4%	14.0%	
	3.00	Count	58	10	20	5	33	126
		% within AGE	46.0%	7.9%	15.9%	4.0%	26.2%	
Total	Count	485	222	147	27	119	1000	
	% within AGE	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%		100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
AGE * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

AGE * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
AGE	1.00	Count	241	64	47	5
		% within AVGPAY	49.7%	28.8%	32.0%	18.5%
	2.00	Count	186	148	80	17
		% within AVGPAY	38.4%	66.7%	54.4%	63.0%
	3.00	Count	58	10	20	5
		% within AVGPAY	12.0%	4.5%	13.6%	18.5%
Total	Count	485	222	147	27	
	% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

AGE * AVGPAY Crosstabulation

		AVGPAY		Total
		5.00		
AGE	1.00	Count	16	373
		% within AVGPAY	13.4%	37.3%
	2.00	Count	70	501
		% within AVGPAY	58.8%	50.1%
	3.00	Count	33	126
		% within AVGPAY	27.7%	12.6%
Total		Count	119	1000
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%

Crosstabs**Case Processing Summary**

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
AGE * INCOME	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

AGE * INCOME Crosstabulation

		INCOME				Total	
		1.00	2.00	3.00	4.00		
AGE	1.00	Count	71	65	118	119	373
		% within AGE	19.0%	17.4%	31.6%	31.9%	100.0%
	2.00	Count	40	130	183	148	501
		% within AGE	8.0%	25.9%	36.5%	29.5%	100.0%
	3.00	Count	5	29	54	38	126
		% within AGE	4.0%	23.0%	42.9%	30.2%	100.0%
Total		Count	116	224	355	305	1000
		% within AGE	11.6%	22.4%	35.5%	30.5%	100.0%

Crosstabs**Case Processing Summary**

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
OCC * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

OCC * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY					Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
OCC	1.00	Count	109	72	41	1	30	253
		% within OCC	43.1%	28.5%	16.2%	.4%	11.9%	100.0%
	2.00	Count	114	61	36	6	44	261
		% within OCC	43.7%	23.4%	13.8%	2.3%	16.9%	100.0%
	3.00	Count	40	43	24	8	22	137
		% within OCC	29.2%	31.4%	17.5%	5.8%	16.1%	100.0%
	4.00	Count	41	9	10	5	5	70
		% within OCC	58.6%	12.9%	14.3%	7.1%	7.1%	100.0%
	5.00	Count	155	33	36	3	13	240
		% within OCC	64.6%	13.8%	15.0%	1.3%	5.4%	100.0%
	6.00	Count	26	4		4	5	39
		% within OCC	66.7%	10.3%		10.3%	12.8%	100.0%
Total		Count	485	222	147	27	119	1000
		% within OCC	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	11.9%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
OCC * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

OCC * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
OCC	1.00	Count	109	72	41	1
		% within AVGPAY	22.5%	32.4%	27.9%	3.7%
	2.00	Count	114	61	36	6
		% within AVGPAY	23.5%	27.5%	24.5%	22.2%
	3.00	Count	40	43	24	8
		% within AVGPAY	8.2%	19.4%	16.3%	29.6%
	4.00	Count	41	9	10	5
		% within AVGPAY	8.5%	4.1%	6.8%	18.5%
	5.00	Count	155	33	36	3
		% within AVGPAY	32.0%	14.9%	24.5%	11.1%
	6.00	Count	26	4		4
		% within AVGPAY	5.4%	1.8%		14.8%
Total		Count	485	222	147	27
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

OCC * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
OCC	1.00	Count	30	253
		% within AVGPAY	25.2%	25.3%
	2.00	Count	44	261
		% within AVGPAY	37.0%	26.1%
	3.00	Count	22	137
		% within AVGPAY	18.5%	13.7%
	4.00	Count	5	70
		% within AVGPAY	4.2%	7.0%
	5.00	Count	13	240
		% within AVGPAY	10.9%	24.0%
	6.00	Count	5	39
		% within AVGPAY	4.2%	3.9%
Total		Count	119	1000
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
INCOME * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

INCOME * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
INCOME	1.00	Count	73	16	12	3
		% within AVGPAY	15.1%	7.2%	8.2%	11.1%
	2.00	Count	96	55	42	2
		% within AVGPAY	19.8%	24.8%	28.6%	7.4%
	3.00	Count	173	83	50	13
		% within AVGPAY	35.7%	37.4%	34.0%	48.1%
	4.00	Count	143	68	43	9
		% within AVGPAY	29.5%	30.6%	29.3%	33.3%
Total		Count	485	222	147	27
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

INCOME * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
INCOME	1.00	Count	12	116
		% within AVGPAY	10.1%	11.6%
	2.00	Count	29	224
		% within AVGPAY	24.4%	22.4%
	3.00	Count	36	355
		% within AVGPAY	30.3%	35.5%
	4.00	Count	42	305
		% within AVGPAY	35.3%	30.5%
Total		Count	119	1000
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%

Crosstabs**Case Processing Summary**

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
INCOME * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

INCOME * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
INCOME	1.00	Count	73	16	12	3
		% within INCOME	62.9%	13.8%	10.3%	2.6%
	2.00	Count	96	55	42	2
		% within INCOME	42.9%	24.6%	18.8%	.9%
	3.00	Count	173	83	50	13
		% within INCOME	48.7%	23.4%	14.1%	3.7%
	4.00	Count	143	68	43	9
		% within INCOME	46.9%	22.3%	14.1%	3.0%
Total		Count	485	222	147	27
		% within INCOME	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%

INCOME * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
INCOME	1.00	Count	12	116
		% within INCOME	10.3%	100.0%
	2.00	Count	29	224
		% within INCOME	12.9%	100.0%
	3.00	Count	36	355
		% within INCOME	10.1%	100.0%
	4.00	Count	42	305
		% within INCOME	13.8%	100.0%
Total	Count	119	1000	
	% within INCOME	11.9%	100.0%	

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
FAMILY * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

FAMILY * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
FAMILY	1.00	Count	23	20	21	
		% within FAMILY	28.8%	25.0%	26.3%	
	2.00	Count	255	94	67	
		% within FAMILY	55.6%	20.5%	14.6%	
	3.00	Count	207	108	59	27
		% within FAMILY	44.9%	23.4%	12.8%	5.9%
Total	Count	485	222	147	27	
	% within FAMILY	48.5%	22.2%	14.7%	2.7%	

FAMILY * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
FAMILY	1.00	Count	16	80
		% within FAMILY	20.0%	100.0%
	2.00	Count	43	459
		% within FAMILY	9.4%	100.0%
	3.00	Count	60	461
		% within FAMILY	13.0%	100.0%
Total		Count	119	1000
		% within FAMILY	11.9%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
FAMILY * AVGPAY	1000	100.0%	0	.0%	1000	100.0%

FAMILY * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
FAMILY	1.00	Count	23	20	21	
		% within AVGPAY	4.7%	9.0%	14.3%	
	2.00	Count	255	94	67	
		% within AVGPAY	52.6%	42.3%	45.6%	
	3.00	Count	207	108	59	27
		% within AVGPAY	42.7%	48.6%	40.1%	100.0%
Total		Count	485	222	147	27
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

FAMILY * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
FAMILY	1.00	Count	16	80
		% within AVGPAY	13.4%	8.0%
	2.00	Count	43	459
		% within AVGPAY	36.1%	45.9%
	3.00	Count	60	461
		% within AVGPAY	50.4%	46.1%
Total	Count	119	1000	
	% within AVGPAY	100.0%	100.0%	

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I15 * AVGPAY	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I15 * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
I15	1.00	Count	105	104	88	10
		% within AVGPAY	32.1%	46.8%	59.9%	37.0%
	2.00	Count	33	9	5	
		% within AVGPAY	10.1%	4.1%	3.4%	
	3.00	Count	148	90	44	12
		% within AVGPAY	45.3%	40.5%	29.9%	44.4%
	4.00	Count	16	19	10	5
		% within AVGPAY	4.9%	8.6%	6.8%	18.5%
	5.00	Count	20			
		% within AVGPAY	6.1%			
	6.00	Count	5			
		% within AVGPAY	1.5%			
Total	Count	327	222	147	27	
	% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

I15 * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	
			5.00	Total
I15	1.00	Count	87	394
		% within AVGPAY	73.1%	46.8%
	2.00	Count	5	52
		% within AVGPAY	4.2%	6.2%
	3.00	Count	18	312
		% within AVGPAY	15.1%	37.1%
	4.00	Count	9	59
		% within AVGPAY	7.6%	7.0%
	5.00	Count		20
		% within AVGPAY		2.4%
	6.00	Count		5
		% within AVGPAY		.6%
Total		Count	119	842
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I15 * AVGPAY	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I15 * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY					Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
I15	1.00	Count	105	104	88	10	87	394
		% within I15	26.6%	26.4%	22.3%	2.5%	22.1%	100.0%
	2.00	Count	33	9	5		5	52
		% within I15	63.5%	17.3%	9.6%		9.6%	100.0%
	3.00	Count	148	90	44	12	18	312
		% within I15	47.4%	28.8%	14.1%	3.8%	5.8%	100.0%
	4.00	Count	16	19	10	5	9	59
		% within I15	27.1%	32.2%	15.9%	8.5%	15.3%	100.0%
	5.00	Count	20					20
		% within I15	100.0%					100.0%
	6.00	Count	5					5
		% within I15	100.0%					100.0%
Total		Count	327	222	147	27	119	842
		% within I15	38.8%	26.4%	17.5%	3.2%	14.1%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I18 * AVGPAY	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I18 * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY					Total
			1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
I18	1.00	Count	60	68	49		29	206
		% within I18	29.1%	33.0%	23.8%		14.1%	100.0%
	2.00	Count	70	38	26	10	28	172
		% within I18	40.7%	22.1%	15.1%	5.8%	16.3%	100.0%
	3.00	Count	15	61	36		40	152
		% within I18	9.9%	40.1%	23.7%		26.3%	100.0%
	4.00	Count	182	55	31	4	17	289
		% within I18	63.0%	19.0%	10.7%	1.4%	5.9%	100.0%
	5.00	Count			5	13	5	23
		% within I18			21.7%	56.5%	21.7%	100.0%
Total		Count	327	222	147	27	119	842
		% within I18	38.8%	26.4%	17.5%	3.2%	14.1%	100.0%

Crosstabs

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
I18 * AVGPAY	842	84.2%	158	15.8%	1000	100.0%

I18 * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY			
			1.00	2.00	3.00	4.00
I18	1.00	Count	60	68	49	
		% within AVGPAY	18.3%	30.6%	33.3%	
	2.00	Count	70	38	26	10
		% within AVGPAY	21.4%	17.1%	17.7%	37.0%
	3.00	Count	15	61	36	
		% within AVGPAY	4.6%	27.5%	24.5%	
	4.00	Count	182	55	31	4
		% within AVGPAY	55.7%	24.8%	21.1%	14.8%
	5.00	Count			5	13
		% within AVGPAY			3.4%	48.1%
Total		Count	327	222	147	27
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

I18 * AVGPAY Crosstabulation

			AVGPAY	Total
			5.00	
I18	1.00	Count	29	206
		% within AVGPAY	24.4%	24.5%
	2.00	Count	28	172
		% within AVGPAY	23.5%	20.4%
	3.00	Count	40	152
		% within AVGPAY	33.6%	18.1%
	4.00	Count	17	289
		% within AVGPAY	14.3%	34.3%
	5.00	Count	5	23
		% within AVGPAY	4.2%	2.7%
Total		Count	119	842
		% within AVGPAY	100.0%	100.0%

Frequencies

Statistics

		SEX	AGE	STATUS	EDU	OCC	INCOME
N	Valid	1000	1000	1000	1000	1000	1000
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		1.5990	1.7530	1.4990	3.5700	2.9000	2.8490
Std. Deviation		.4903	.6621	.5953	1.1534	1.6269	.9855

Statistics

		FAMILY	TRAVEL	I9	I10	I11	I12
N	Valid	1000	1000	847	847	847	842
	Missing	0	0	153	153	153	158
Mean		2.3810	1.1430	3.1783	5.2090	3.7509	2.7838
Std. Deviation		.6295	.3502	3.2595	4.8022	4.4220	1.2474

Statistics

		I13	I14	I15	I16	I17	I18
N	Valid	842	842	842	842	842	842
	Missing	158	158	158	158	158	158
Mean		1706.6627	7357.8385	2.1378	3.5463	3.4002	2.7043
Std. Deviation		10783.557	35275.433	1.1875	.7206	1.9032	1.2449

Statistics

		I19	I20	I21	I22	I23	I24
N	Valid	842	995	999	1000	1000	1000
	Missing	158	5	1	0	0	0
Mean		1.9002	1.9357	2.5165	1.6100	2.0880	4.0540
Std. Deviation		.9529	.2454	1.2833	.8959	1.3046	1.4796

Statistics

		I25	edu = 1 and income = 4 (FILTER)	AVGPAY
N	Valid	1000	1000	1000
	Missing	0	0	0
Mean		3.7380	1.00E-02	2.0730
Std. Deviation		1.1613	9.95E-02	1.3444

Frequency Table

SEX

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	401	40.1	40.1	40.1
	2.00	599	59.9	59.9	100.0
Total		1000	100.0	100.0	

AGE

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	373	37.3	37.3	37.3
	2.00	501	50.1	50.1	87.4
	3.00	126	12.6	12.6	100.0
Total		1000	100.0	100.0	

STATUS

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	553	55.3	55.3	55.3
	2.00	395	39.5	39.5	94.8
	3.00	52	5.2	5.2	100.0
Total		1000	100.0	100.0	

EDU

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	46	4.6	4.6	4.6
	2.00	154	15.4	15.4	20.0
	3.00	234	23.4	23.4	43.4
	4.00	316	31.6	31.6	75.0
	5.00	250	25.0	25.0	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

OCC

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	253	25.3	25.3	25.3
	2.00	261	26.1	26.1	51.4
	3.00	137	13.7	13.7	65.1
	4.00	70	7.0	7.0	72.1
	5.00	240	24.0	24.0	96.1
	6.00	39	3.9	3.9	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

INCOME

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	116	11.6	11.6	11.6
	2.00	224	22.4	22.4	34.0
	3.00	355	35.5	35.5	69.5
	4.00	305	30.5	30.5	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

FAMILY

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	80	8.0	8.0	8.0
	2.00	459	45.9	45.9	53.9
	3.00	461	46.1	46.1	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

TRAVEL

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	857	85.7	85.7	85.7
	2.00	143	14.3	14.3	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	375	37.5	44.3	44.3
	2.00	163	16.3	19.2	63.5
	3.00	84	8.4	9.9	73.4
	4.00	63	6.3	7.4	80.9
	5.00	20	2.0	2.4	83.2
	6.00	15	1.5	1.8	85.0
	7.00	5	.5	.6	85.6
	8.00	43	4.3	5.1	90.7
	10.00	15	1.5	1.8	92.4
	12.00	64	6.4	7.6	100.0
	Total	847	84.7	100.0	
Missing	99.00	153	15.3		
Total		1000	100.0		

110

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	48	4.8	5.7	5.7
	2.00	173	17.3	20.4	26.1
	3.00	203	20.3	24.0	50.1
	4.00	102	10.2	12.0	62.1
	5.00	111	11.1	13.1	75.2
	6.00	37	3.7	4.4	79.6
	7.00	19	1.9	2.2	81.8
	8.00	15	1.5	1.8	83.6
	9.00	10	1.0	1.2	84.8
	10.00	49	4.9	5.8	90.6
	12.00	20	2.0	2.4	92.9
	14.00	10	1.0	1.2	94.1
	15.00	13	1.3	1.5	95.6
	18.00	14	1.4	1.7	97.3
	20.00	5	.5	.6	97.9
	22.00	10	1.0	1.2	99.1
	30.00	4	.4	.5	99.5
	31.00	4	.4	.5	100.0
	Total	847	84.7	100.0	
	Missing	99.00	153	15.3	
Total		1000	100.0		

I11

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	68	6.8	8.0	8.0
	2.00	288	28.8	34.0	42.0
	3.00	245	24.5	28.9	71.0
	4.00	74	7.4	8.7	79.7
	5.00	89	8.9	10.5	90.2
	6.00	14	1.4	1.7	91.9
	7.00	39	3.9	4.6	96.5
	9.00	5	.5	.6	97.0
	10.00	5	.5	.6	97.6
	30.00	15	1.5	1.8	99.4
	31.00	5	.5	.6	100.0
Total		847	84.7	100.0	
Missing	99.00	153	15.3		
Total		1000	100.0		

I12

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	214	21.4	25.4	25.4
	2.00	118	11.8	14.0	39.4
	3.00	151	15.1	17.9	57.4
	4.00	354	35.4	42.0	99.4
	5.00	5	.5	.6	100.0
	Total		842	84.2	100.0
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I13

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	2.00	755	75.5	89.7	89.7	
	500.00	10	1.0	1.2	90.9	
	1000.00	11	1.1	1.3	92.2	
	2000.00	5	.5	.6	92.8	
	3000.00	19	1.9	2.3	95.0	
	3500.00	5	.5	.6	95.6	
	4500.00	10	1.0	1.2	96.8	
	10000.00	4	.4	.5	97.3	
	16000.00	5	.5	.6	97.9	
	30000.00	9	.9	1.1	98.9	
	100000.00	9	.9	1.1	100.0	
	Total		842	84.2	100.0	
	Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0			

I14

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	150.00	10	1.0	1.2	1.2
	200.00	10	1.0	1.2	2.4
	300.00	4	.4	.5	2.9
	500.00	39	3.9	4.6	7.5
	700.00	6	.6	.7	8.2
	800.00	4	.4	.5	8.7
	1000.00	132	13.2	15.7	24.3
	1400.00	4	.4	.5	24.8
	1500.00	59	5.9	7.0	31.8
	2000.00	59	5.9	7.0	38.8
	2500.00	19	1.9	2.3	41.1
	3000.00	137	13.7	16.3	57.4
	3500.00	15	1.5	1.8	59.1
	4000.00	51	5.1	6.1	65.2
	4500.00	5	.5	.6	65.8
	4600.00	5	.5	.6	66.4
	5000.00	101	10.1	12.0	78.4
	5600.00	6	.6	.7	79.1
	5900.00	5	.5	.6	79.7
	6000.00	25	2.5	3.0	82.7
	7000.00	17	1.7	2.0	84.7
	8000.00	10	1.0	1.2	85.9
	9000.00	10	1.0	1.2	87.1
	10000.00	47	4.7	5.6	92.6
	12000.00	11	1.1	1.3	93.9
	15000.00	18	1.8	2.1	96.1
	20000.00	14	1.4	1.7	97.7
	30000.00	5	.5	.6	98.3
	50000.00	5	.5	.6	98.9
	100000.00	5	.5	.6	99.5
	500000.00	4	.4	.5	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I15

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	394	39.4	46.8	46.8
	2.00	52	5.2	6.2	53.0
	3.00	312	31.2	37.1	90.0
	4.00	59	5.9	7.0	97.0
	5.00	20	2.0	2.4	99.4
	6.00	5	.5	.6	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I16

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	16	1.6	1.9	1.9
	2.00	43	4.3	5.1	7.0
	3.00	271	27.1	32.2	39.2
	4.00	489	48.9	58.1	97.3
	5.00	23	2.3	2.7	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I17

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	219	21.9	26.0	26.0
	2.00	160	16.0	19.0	45.0
	3.00	29	2.9	3.4	48.5
	4.00	9	.9	1.1	49.5
	5.00	377	37.7	44.8	94.3
	6.00	20	2.0	2.4	96.7
	7.00	28	2.8	3.3	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I18

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	206	20.6	24.5	24.5
	2.00	172	17.2	20.4	44.9
	3.00	152	15.2	18.1	62.9
	4.00	289	28.9	34.3	97.3
	5.00	23	2.3	2.7	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I19

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	428	42.8	50.8	50.8
	2.00	70	7.0	8.3	59.1
	3.00	344	34.4	40.9	100.0
	Total	842	84.2	100.0	
Missing	99.00	158	15.8		
Total		1000	100.0		

I20

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	64	6.4	6.4	6.4
	2.00	931	93.1	93.6	100.0
	Total	995	99.5	100.0	
Missing	99.00	5	.5		
Total		1000	100.0		

I21

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	312	31.2	31.2	31.2
	2.00	167	16.7	16.7	47.9
	3.00	289	28.9	28.9	76.9
	4.00	154	15.4	15.4	92.3
	5.00	77	7.7	7.7	100.0
	Total	999	99.9	100.0	
Missing	99.00	1	.1		
Total		1000	100.0		

I22

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	672	67.2	67.2	67.2
	2.00	46	4.6	4.6	71.8
	3.00	282	28.2	28.2	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

I23

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	480	48.0	48.0	48.0
	2.00	169	16.9	16.9	64.9
	3.00	228	22.8	22.8	87.7
	4.00	48	4.8	4.8	92.5
	5.00	56	5.6	5.6	98.1
	6.00	19	1.9	1.9	100.0
Total		1000	100.0	100.0	

I24

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	55	5.5	5.5	5.5
	2.00	86	8.6	8.6	14.1
	3.00	250	25.0	25.0	39.1
	4.00	198	19.8	19.8	58.9
	5.00	181	18.1	18.1	77.0
	6.00	230	23.0	23.0	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

I25

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	5	.5	.5	.5
	2.00	52	5.2	5.2	5.7
	3.00	558	55.8	55.8	61.5
	4.00	65	6.5	6.5	68.0
	5.00	225	22.5	22.5	90.5
	6.00	95	9.5	9.5	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

edu = 1 and income = 4 (FILTER)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Not Selected	990	99.0	99.0	99.0
	Selected	10	1.0	1.0	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

AVGPAY

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	485	48.5	48.5	48.5
	2.00	222	22.2	22.2	70.7
	3.00	147	14.7	14.7	85.4
	4.00	27	2.7	2.7	88.1
	5.00	119	11.9	11.9	100.0
	Total	1000	100.0	100.0	

Logistic Regression

Total number of cases: 1000 (Unweighted)
 Number of selected cases: 1000
 Number of unselected cases: 0

Number of selected cases: 1000
 Number rejected because of missing data: 0
 Number of cases included in the analysis: 1000

Dependent Variable Encoding:

Original Value	Internal Value
1.00	0
2.00	1

	Value	Freq	Parameter Coding (1)
PT	1.00	931	1.000
	.00	69	.000
STATUS1	1.00	553	1.000
	.00	447	.000
STATUS2	.00	605	1.000
	1.00	395	.000
EDU1	.00	846	1.000
	1.00	154	.000
EDU2	1.00	234	1.000
	.00	766	.000
EDU3	.00	684	1.000
	1.00	316	.000
EDU4	.00	750	1.000
	1.00	250	.000
OC1	1.00	253	1.000
	.00	747	.000
OC2	.00	739	1.000
	1.00	261	.000
SEA2	1.00	344	1.000
	.00	656	.000
SEA1	.00	930	1.000
	1.00	70	.000
OC3	.00	787	1.000
	1.00	213	.000
OC4	.00	930	1.000
	1.00	70	.000
OC5	.00	863	1.000
	1.00	137	.000
SEX1	.00	500	1.000
	1.00	500	.000

Dependent Variable.. TRAVEL

Beginning Block Number 0. Initial Log Likelihood Function:

-2 Log Likelihood 820.7444

* Constant is included in the model.

Beginning Block Number 1. Method: Enter

Variable(s) Entered on Step Number

1.. SEX1
AGE1
AGE2
STATUS1
STATUS2
EDU1
EDU2
EDU3
EDU4
OC1
OC2
OC3
OC4
OC5
Y1
Y2
Y3
FS1
FS2
SEA1
SEA2
PT

Estimation terminated at iteration number 8 because
Log Likelihood decreased by less than .01 percent.

-2 Log Likelihood	626.070
Goodness of Fit	1059.866
Cox & Snell - R ²	.177
Nagelkerke - R ²	.316

	Chi-Square	df	Significance
Model	194.674	22	.0000
Block	194.674	22	.0000
Step	194.674	22	.0000

----- Hosmer and Lemeshow Goodness-of-Fit Test-----

TRAVEL = 1.00

TRAVEL = 2.00

Group	Observed	Expected	Observed	Expected	Total
1	100.000	99.991	.000	.009	100.000
2	99.000	99.227	1.000	.773	100.000
3	97.000	97.347	3.000	2.653	100.000
4	97.000	96.390	4.000	4.610	101.000
5	95.000	93.352	5.000	6.648	100.000
6	93.000	91.226	8.000	9.774	101.000
7	80.000	85.019	20.000	14.981	100.000
8	78.000	78.967	22.000	21.033	100.000
9	73.000	68.819	27.000	31.181	100.000
10	45.000	46.649	53.000	51.351	98.000

	Chi-Square	df	Significance
Goodness-of-fit test	3.9617	8	.8606

Classification Table for TRAVEL
The Cut Value is .50

Observed		Predicted		Percent Correct
		1.00	2.00	
		1	2	
1.00	1	837	20	97.67%
2.00	2	109	34	23.78%
Overall				87.10%

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	S.E.	Wald	df	Sig	R
SEX1(1)	.8196	.2265	13.0934	1	.0003	.1163
AGE1	1.5257	.5948	6.5799	1	.0103	.0747
AGE2	.0370	.4672	.0063	1	.9369	.0000
STATUS1(1)	-.6622	.7685	.7425	1	.3889	.0000
STATUS2(1)	.6471	.6495	.9929	1	.3190	.0000
EDU1(1)	1.0263	.5667	3.2789	1	.0702	.0395
EDU2(1)	-.6624	.5624	1.3876	1	.2388	.0000
EDU3(1)	.9104	.5638	2.6072	1	.1064	.0272
EDU4(1)	.5604	.5559	1.0164	1	.3134	.0000
OC1(1)	7.5965	14.2627	.2837	1	.5943	.0000
OC2(1)	-7.1758	14.2608	.2532	1	.6148	.0000
OC3(1)	-7.2396	14.2630	.2576	1	.6117	.0000
OC4(1)	-4.9324	14.2694	.1195	1	.7296	.0000
OC5(1)	-6.5773	14.2640	.2126	1	.6447	.0000
Y1	-.4105	.3221	1.6241	1	.2025	.0000
Y2	-.9086	.3337	7.4125	1	.0065	-.0812
Y3	-1.2885	.3303	15.2135	1	.0001	-.1269
FS1	-1.7420	.7525	5.2745	1	.0215	-.0632
FS2	.3690	.2392	13.1925	1	.0003	.1168
SEA1(1)	7.5680	11.2044	.4931	1	.4825	.0000
SEA2(1)	-1.3669	.2931	21.7444	1	.0000	-.1551
PT(1)	.6271	.5323	1.3877	1	.2389	.0000
Constant	6.4111	44.2251	.0210	1	.8847	


```

CASE Observed
      TRAVEL      Pred   PGroup   Resid   ZResid
70 S 2 **          .0039       1     .9962  16.1903

```

S=Selected U=Unselected cases
 ** = Misclassified cases

* Cases with studentized residuals greater than 3 are listed.
 The Cut Value is .50

Logistic Regression

Total number of cases: 868 (Unweighted)
 Number of selected cases: 868
 Number of unselected cases: 0

Number of selected cases: 869
 Number rejected because of missing data: 0
 Number of cases included in the analysis: 868

Dependent Variable Encoding:

Original Value	Internal Value
1.00	0
2.00	1

	Value	Freq	Parameter Coding (1)
PT	1.00	809	1.000
	.00	59	.000
STATUS1	1.00	485	1.000
	.00	383	.000
STATUS2	.00	529	1.000
	1.00	339	.000
EDM1	.00	739	1.000
	1.00	129	.000
EDM2	1.00	212	1.000
	.00	656	.000
EDM3	.00	596	1.000
	1.00	272	.000
EDM4	.00	587	1.000
	1.00	281	.000
RC1	1.00	218	1.000
	.00	649	.000
RC2	.00	644	1.000
	1.00	224	.000

SEA2	1.00	304	1.000
	.00	564	.000
SEA1	.00	304	1.000
	1.00	64	.000
OC5	.00	655	1.000
	1.00	213	.000
OC4	.00	307	1.000
	1.00	61	.000
OC3	.00	749	1.000
	1.00	119	.000
SEX1	.00	521	1.000
	1.00	347	.000

Dependent Variable.. TRAVEL

Beginning Block Number 0. Initial Log Likelihood Function

-2 Log Likelihood 770.25943

* Constant is included in the model.

Beginning Block Number 1. Method: Enter

Variable(s) Entered on Step Number

1.. SEX1
AGE1
AGE2
STATUS1
STATUS2
EDU1
EDU2
EDU3
EDU4
OC1
OC2
OC3
OC4
OC5
Y1
Y2
Y3
FS1
FS2
SEA1
SEA2
BT

Estimation terminated at iteration number 8 because
Log Likelihood decreased by less than .01 percent.

-2 Log Likelihood
Goodness of Fit
Box-Cox Statistic
Nagelkerke

Model
Block
Step

Group	Observed	Expected	Observed	Expected	Total
1	87.000	86.993	.000	.007	87.000
2	87.000	87.296	1.000	.704	88.000
3	82.000	93.516	4.000	2.484	86.000
4	84.000	82.684	3.000	4.316	87.000
5	84.000	81.415	4.000	6.585	88.000
6	79.000	77.223	8.000	9.777	87.000
7	66.000	71.853	21.000	15.147	87.000
8	63.000	65.172	24.000	21.828	87.000
9	63.000	54.828	23.000	31.172	86.000
10	32.000	36.008	53.000	48.992	85.000

	Chi-Square	df	Significance
Goodness-of-fit test	10.1296	8	.2560

Classification Table for TRAVEL
The Cut Value is .50

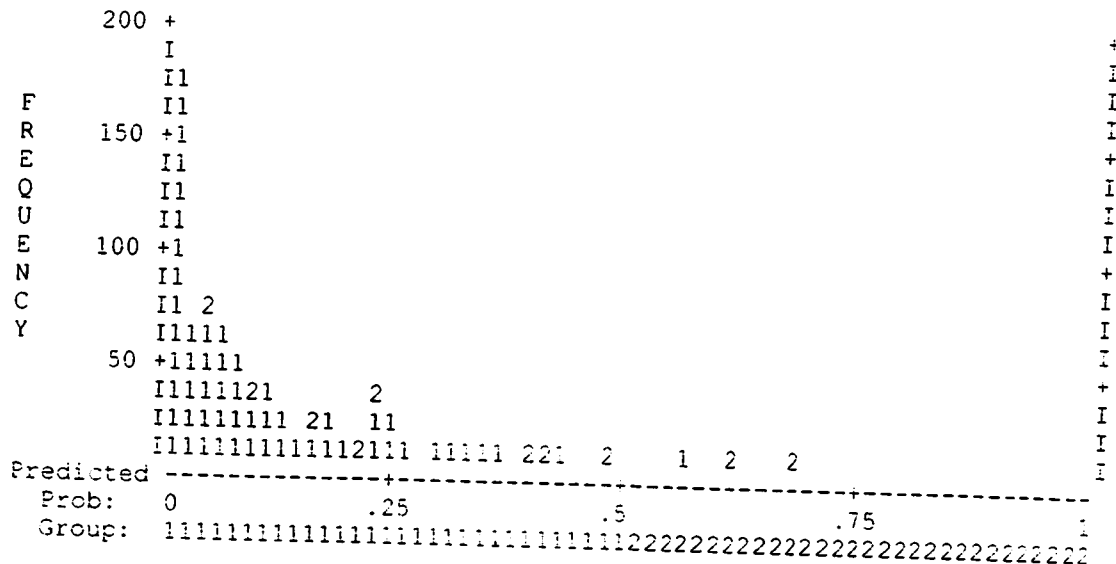
Observed		Predicted		Percent Correct
		1.00	2.00	
1.00	1	I 703 I	24 I	96.70%
2.00	2	I 103 I	38 I	26.95%
Overall				85.37%

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	S.E.	Wald	df	Sig	R
SEX1(1)	.8282	.2346	12.4616	1	.0004	.1165
AGE1	1.5492	.6023	6.6155	1	.0101	.0774
AGE2	.0293	.4718	.0039	1	.9505	.0000
STATUS1(1)	-.8051	.7843	1.0537	1	.3047	.0000
STATUS2(1)	.7475	.6674	1.2542	1	.2628	.0000
EDU1(1)	1.0194	.6008	2.8796	1	.0897	.0338
EDU2(1)	-.7498	.5936	1.5947	1	.2067	.0000
EDU3(1)	.8683	.6979	2.1092	1	.1464	.0119
EDU4(1)	.4672	.5911	.6248	1	.4293	.0000
OC1(1)	8.0975	15.5629	.2707	1	.6028	.0000
OC2(1)	-7.6586	15.5610	.2422	1	.6226	.0000
OC3(1)	-7.6973	15.5637	.2446	1	.6209	.0000
OC4(1)	-8.3258	15.5672	.1172	1	.7321	.0000
OC5(1)	-8.9856	15.5648	.2014	1	.6536	.0000
Y1	-.6220	.3390	2.8708	1	.1236	-.0819
Y2	-1.3259	.3506	14.8598	1	.0004	-.3929
Y3	-1.4227	.3512	16.3410	1	.0001	-.4001
FS1	-1.7764	.7692	5.3338	1	.0207	-.1107
FS2	.6077	.7452	10.8203	1	.0014	.0307
SEA1(1)	8.1071	11.8277	.4743	1	.4912	.0000
SEA2(1)	-1.6625	.7111	5.4047	1	.0201	.0000
PT(1)	1.0000	.0000	1.0000	1	.3173	.0000
Constant	10.0000	10.0000	1.0000	1	.3173	.0000

Variable	Exp(B)	95% CI for Exp(B)	
		Lower	Upper
SEX1(1)	2.2892	1.4454	3.6256
AGE1	4.7078	1.4458	15.3293
AGE2	1.0297	.4085	2.5960
STATUS1(1)	.4470	.0961	2.0796
STATUS2(1)	2.1116	.5708	7.8116
EDU1(1)	2.7716	.8538	8.9971
EDU2(1)	.4724	.1475	1.5128
EDU3(1)	2.3828	.7382	7.6912
EDU4(1)	1.5955	.5009	5.0819
OC1(1)	3286.2939	.0000	5.806E+16
OC2(1)	.0005	.0000	8.308E+09
OC3(1)	.0005	.0000	8.035E+09
OC4(1)	.0048	.0000	8.641E+10
OC5(1)	.0009	.0000	1.639E+10
Y1	.5933	.3053	1.1531
Y2	.3585	.1803	.7127
Y3	.2411	.1209	.4805
FS1	.1692	.0375	.7642
FS2	2.2427	1.3860	3.6288
SEA1(1)	3385.0365	.0000	2.947E+13
SEA2(1)	.2096	.1137	.3865
PT(1)	1.8792	.6446	5.4786

Observed Groups and Predicted Probabilities

Predicted Probability is of Membership for 2.00
 The Cut Value is .50
 Symbols: 1 - 1.00
 2 - 2.00
 Each Symbol Represents 12.5 Cases.

- * new variables have been created.
- Name Contents
- PRE_4 Predicted Value
- PGR_4 Predicted Group
- COO_4 Cook's Distance
- RES_4 Residual
- DRE_4 Standardized Residual

CASE	Observed	Pred	PGroup	Resid	ZResid
70	S 2 **	.0041	1	.9959	15.6263

S=Selected U=Unselected cases
 ** = Misclassified cases

* Cases with studentized residuals greater than 3 are listed.
 The Cut Value is .50

Logistic Regression

Total number of cases: 613 (Unweighted)
 Number of selected cases: 613
 Number of unselected cases: 0

Number of selected cases: 613
 Number rejected because of missing data: 0
 Number of cases included in the analysis: 613

Dependent Variable Encoding:

Original Value	Internal Value
1.00	0
2.00	1

	Value	Freq	Parameter Coding (1)
PT	1.00	578	1.000
	.00	35	.000
STATUS1	1.00	357	1.000
	.00	256	.000
STATUS2	.00	383	1.000
	1.00	230	.000
EDU1	.00	520	1.000
	1.00	93	.000
EDU2	1.00	140	1.000
	.00	473	.000
EDU3	.00	393	1.000
	1.00	220	.000
EDU4	.00	472	1.000
	1.00	141	.000
OC1	1.00	153	1.000
	.00	460	.000
OC2	.00	465	1.000
	1.00	148	.000
SEA2	1.00	199	1.000
	.00	414	.000
SEA1	.00	567	1.000
	1.00	46	.000
OC5	.00	451	1.000
	1.00	162	.000
OC4	.00	574	1.000
	1.00	39	.000
OC3	.00	521	1.000
	1.00	92	.000
SEX1	.00	373	1.000
	1.00	240	.000

Dependent Variable.. TRAVEL

Beginning Block Number 0. Initial Log Likelihood Function

-2 Log Likelihood 638.67139

* Constant is included in the model.

Beginning Block Number 1. Method: Enter

Variable(s) Entered on Step Number

1.. SEX1
 AGE1
 AGE2
 STATUS1
 STATUS2
 EDU1
 EDU2
 EDU3
 EDU4
 OC1
 OC2
 OC3
 OC4
 OC5
 Y1
 Y2
 Y3
 FS1
 FS2
 SEA1
 SEA2
 PT

Estimation terminated at iteration number 8 because
 Log Likelihood decreased by less than .01 percent.

-2 Log Likelihood 436.245
 Goodness of Fit 521.836
 Cox & Snell - R² .281
 Nagelkerke - R² .435

	Chi-Square	df	Significance
Model	202.427	22	.0000
Block	202.427	22	.0000
Step	202.427	22	.0000

----- Hosmer and Lemeshow Goodness-of-Fit Test -----

TRAVEL = 1.00

TRAVEL = 2.00

Group	Observed	Expected	Observed	Expected	Total
1	62.000	61.994	.000	.006	62.000
2	61.000	60.652	.000	.348	61.000
3	58.000	59.562	3.000	1.438	61.000
4	59.000	57.751	2.000	3.249	61.000
5	57.000	56.050	5.000	5.950	62.000
6	49.000	51.502	12.000	9.498	61.000
7	48.000	46.226	13.000	14.774	61.000
8	39.000	39.661	22.000	21.339	61.000
9	30.000	29.228	29.000	29.772	59.000
10	18.000	18.367	46.000	45.633	64.000

	Chi-Square	df	Significance
Goodness-of-fit test	3.9121	8	.8650

Classification Table for TRAVEL
The Cut Value is .50

Observed		Predicted		Percent Correct
		1.00	2.00	
1.00	1	I 452 I	29 I	93.97%
2.00	2	I 69 I	63 I	47.73%
Overall				84.01%

----- Variables in the Equation -----

Variable	B	S.E.	Wald	df	Sig	R
SEX1(1)	.7441	.2630	8.0063	1	.0047	.0970
AGE1	2.1014	.6916	9.2309	1	.0024	.1064
AGE2	.2694	.5550	.2356	1	.6274	.0000
STATUS1(1)	-1.1146	.9482	1.3818	1	.2398	.0000
STATUS2(1)	.8463	.9399	1.0152	1	.3137	.0000
EDU1(1)	1.3670	.8194	2.7831	1	.0953	.0350
EDU2(1)	-1.1326	.9112	1.9495	1	.1626	.0000
EDU3(1)	1.4135	.8191	2.9782	1	.0844	.0391
EDU4(1)	.5975	.8063	.5492	1	.4587	.0000
OC1(1)	7.6803	19.8004	.1505	1	.6981	.0000
OC2(1)	-7.6605	19.7991	.1497	1	.6988	.0000
OC3(1)	-7.4722	19.8012	.1424	1	.7059	.0000
OC4(1)	-4.0659	19.8274	.0421	1	.8378	.0000
OC5(1)	-6.8334	19.8018	.1089	1	.7414	.0000
Y1	-1.5429	.4390	12.6616	1	.0006	.0000
Y2	-1.0586	.4289	6.1491	1	.0191	-.0806
Y3	-1.7443	.4196	17.2839	1	.0000	-.1547
YS1	-2.3553	1.0829	5.5676	1	.0188	-.0747
YS2	.3688	1.0793	.6765	1	.4019	.0000
SER1(1)	8.1806	18.1491	.3735	1	.5411	.0000
SER2(1)	-2.0429	.8791	8.0449	1	.0000	-.0058
PT(1)	1.4052	.8787	1.7948	1	.1803	.0000
Constant	8.4919	68.7326	.0081	1	.9282	

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	FS2, AGE2, Y3, FS1, Y1, AGE1, Y2		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: AVGPAY

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.305 ^a	.093	.087	1.2848

a. Predictors: (Constant), FS2, AGE2, Y3, FS1, Y1, AGE1, Y2

b. Dependent Variable: AVGPAY

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	168.175	7	24.025	14.554	.000 ^a
	Residual	1637.496	992	1.651		
	Total	1805.671	999			

a. Predictors: (Constant), FS2, AGE2, Y3, FS1, Y1, AGE1, Y2

b. Dependent Variable: AVGPAY

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2.638	.176		14.995	.000
	AGE1	-.895	.134	-.322	-6.676	.000
	AGE2	-.272	.128	-.101	-2.119	.034
	Y1	.134	.150	.042	.895	.371
	Y2	-7.481E-02	.141	-.027	-.531	.595
	Y3	.107	.142	.037	.758	.449
	FS1	.300	.157	.061	1.907	.057
	FS2	-.338	.088	-.125	-3.835	.000

a. Dependent Variable: AVGPAY

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1.3296	3.0728	2.0730	.4103	1000
Std. Predicted Value	-1.812	2.437	.000	1.000	1000
Standard Error of Predicted Value	8.554E-02	.1915	.1122	2.476E-02	1000
Adjusted Predicted Value	1.3049	3.1193	2.0729	.4108	1000
Residual	-2.0728	3.6704	-1.32E-16	1.2803	1000
Std. Residual	-1.613	2.857	.000	.996	1000
Stud. Residual	-1.631	2.866	.000	1.001	1000
Deleted Residual	-2.1193	3.6951	1.288E-04	1.2917	1000
Stud. Deleted Residual	-1.633	2.877	.001	1.002	1000
Mahal. Distance	3.429	21.186	6.993	3.849	1000
Cook's Distance	.000	.013	.001	.002	1000
Centered Leverage Value	.003	.021	.007	.004	1000

a. Dependent Variable: AVGPAY

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	FS2, AGE2, Y3, SEX1, OC1, EDU1, PRO2, PT, AIM5, PRO4, AIM2, EDU4, SEA2, AIM4, FS1, OC4, PRO1, AIM3, OC3, SEA1, Y1, EDU2, STATUS2, PRO3, OC2, Y2, AIM1, AGE1, EDU3, OC5, STATUS1		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: AVGPAY

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.651 ^a	.424	.406	1.0365

a. Predictors: (Constant), FS2, AGE2, Y3, SEX1, OC1, EDU1, PRO2, PT, AIM5, PRO4, AIM2, EDU4, SEA2, AIM4, FS1, OC4, PRO1, AIM3, OC3, SEA1, Y1, EDU2, STATUS2, PRO3, OC2, Y2, AIM1, AGE1, EDU3, OC5, STATUS1

b. Dependent Variable: AVGPAY

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	765.770	31	24.702	22.994	.000 ^a
	Residual	1039.901	968	1.074		
	Total	1805.671	999			

- a. Predictors: (Constant), FS2, AGE2, Y3, SEX1, OC1, EDU1, PRO2, PT, AIM5, PRO4, AIM2, EDU4, SEA2, AIM4, FS1, OC4, PRO1, AIM3, OC3, SEA1, Y1, EDU2, STATUS2, PRO3, OC2, Y2, AIM1, AGE1, EDU3, OC5, STATUS
- b. Dependent Variable: AVGPAY

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.749	.310		5.636	.000
	SEX1	-2.964E-02	.073	-.011	-.403	.687
	AGE1	-1.034	.164	-.372	-6.308	.000
	STATUS1	.101	.204	.037	.497	.619
	STATUS2	-.280	.174	-.102	-1.607	.108
	EDU1	-.511	.194	-.137	-2.636	.009
	EDU2	-.631	.194	-.199	-3.254	.001
	EDU3	-.220	.185	-.076	-1.187	.235
	EDU4	-.380	.188	-.122	-2.019	.044
	OC1	7.079E-02	.194	.023	.364	.716
	OC2	.622	.196	.203	3.181	.002
	OC3	.831	.204	.213	4.081	.000
	OC4	8.311E-02	.224	.016	.371	.711
	OC5	.472	.214	.150	2.207	.028
	AGE2	-.555	.124	-.207	-4.478	.000
	Y1	3.233E-02	.129	.010	.251	.802
	Y2	-.127	.125	-.045	-1.022	.307
	Y3	-6.199E-02	.123	-.021	-.503	.615
	FS1	.142	.133	.029	1.064	.288
	SEA1	.830	.150	.158	5.544	.000
	SEA2	-.107	.087	-.038	-1.228	.220
	PT	9.347E-02	.138	.018	.679	.498
	PRO1	-.173	.116	-.049	-1.489	.137
	PRO2	.299	.125	.080	2.402	.017
	PRO3	-.641	.110	-.216	-5.853	.000
	PRO4	1.336	.242	.149	5.523	.000
	AIM1	1.683	.132	.612	12.787	.000
	AIM2	.424	.204	.070	2.080	.038
	AIM3	1.335	.147	.460	9.098	.000
	AIM4	1.418	.189	.249	7.519	.000
	AIM5	.259	.257	.027	1.005	.315
	FS2	-.180	.078	-.067	-2.319	.021

- a. Dependent Variable: AVGPAY

Casewise Diagnostics^a

Case Number	Std. Residual	AVGPAY
82	4.051	5.00
307	3.530	5.00
513	3.530	5.00
753	3.530	5.00
953	3.621	5.00

a. Dependent Variable: AVGPAY

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	-.2667	4.7111	2.0730	.8755	1000
Std. Predicted Value	-2.672	3.013	.000	1.000	1000
Standard Error of Predicted Value	.1279	.3040	.1816	3.741E-02	1000
Adjusted Predicted Value	-.3621	4.7738	2.0729	.8770	1000
Residual	-2.2517	4.1984	-1.18E-15	1.0203	1000
Std. Residual	-2.172	4.051	.000	.984	1000
Stud. Residual	-2.206	4.138	.000	1.003	1000
Deleted Residual	-2.3228	4.3820	1.058E-04	1.0586	1000
Stud. Deleted Residual	-2.211	4.173	.000	1.004	1000
Mahal. Distance	14.224	84.934	30.969	13.912	1000
Cook's Distance	.000	.031	.001	.003	1000
Centered Leverage Value	.014	.085	.031	.014	1000

a. Dependent Variable: AVGPAY